

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

ΣΧΟΛΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΣΙΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ»

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη. Πράσινες Πιστοποιήσεις στον ξενοδοχειακό τομέα στη Ρόδο
Sustainable Tourism Development. Green Certifications in the Hospitality Sector of
Rhodes

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ελισάβετ Μπρόκου

Αθήνα, 2024

Τριμελής Επιτροπή

Παναγιώτης Καλημέρης, Επίκουρος Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου (Επιβλέπων)

Κωνσταντίνος Μπίθας, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Μαρία Μενγκ-Παπαντώνη, Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου

Copyright © Ελισάβετ Μπρόκου, 2024

All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας διπλωματικής εργασίας εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της διπλωματικής εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα.

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των γνωμών του συγγραφέα.

Περιεχόμενα

Γραφήματα	5
Εικόνες	7
Περίληψη	9
Abstract	11
Μέρος Α΄	13
Κεφάλαιο 1 ^ο : Προσδιορισμός του Αντικειμένου	13
1.1 Εισαγωγή	13
1.2 Δομή και Περιεχόμενα	14
Κεφάλαιο 2 ^ο : Βιώσιμη Ανάπτυξη και Τουρισμός	17
2.1 Εισαγωγή	17
2.3 Στόχοι Βιώσιμου Τουρισμού	20
Κεφάλαιο 3 ^ο : Πράσινες Πιστοποιήσεις (Ένα βήμα προς ένα Βιώσιμο Μέλλον)	32
3.1 Εισαγωγή	32
3.2 ISO 14001 (Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης)	33
3.3 Green key (Οικολογικό Σήμα Ποιότητας)	35
3.4 EMAS (Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου)	36
3.5 Travelife (Σύστημα Πιστοποίησης Αειφορίας)	38
3.6 LEED (Ηγεσία στην Ενέργεια και στον Περιβαλλοντικό Σχεδιασμό)	40
3.7 EU Ecolabel (Ευρωπαϊκό Εθελοντικό Οικολογικό Σήμα)	41
Κεφάλαιο 4 ^ο : Ιστορική Εξέλιξη του τουρισμού στην Ρόδο	43
4.1 Εισαγωγή	43
4.2 Αρχαία Περίοδος	44
4.3 Βυζαντινή Περίοδος	44
4.4 Μεσαιωνική Περίοδος	45
4.5 Ιταλική Περίοδος	46
4.6 Σύγχρονη Περίοδος	47
Κεφάλαιο 5 ^ο : Ο Μαζικός τουρισμός στην Ρόδο και η αναγκαιότητα στροφής προς τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού	48
5.1 Εισαγωγή	48

5.2 Επιπτώσεις Μαζικού Τουρισμού	48
5.3 Οφέλη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού	49
Κεφάλαιο 6 ^ο : Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού στην Ρόδο	50
6.1 Εισαγωγή.....	50
6.2 Οικοτουρισμός	51
6.3 Αθλητικός Τουρισμός.....	52
6.4 Αεροπορικός Τουρισμός	53
6.5 Θαλάσσιος Τουρισμός	54
6.6 Πολιτιστικός Τουρισμός	55
6.7 Τουρισμός Γαστρονομίας.....	56
6.8 Θρησκευτικός Τουρισμός.....	56
6.9 Συνεδριακός Τουρισμός.....	57
6.10 Εκπαιδευτικός Τουρισμός	58
6.11 Τουρισμός Υγείας.....	58
Κεφάλαιο 7 ^ο : Μεθοδολογία Έρευνας	60
7.1 Σημαντικότητα Έρευνας	60
7.2 Σκοπός και Στόχοι Έρευνας	61
7.3 Σχεδιασμός Ερωτηματολογίου.....	62
7.4 Δείγμα και Διαδικασία Συλλογής Δεδομένων.....	62
Κεφάλαιο 8 ^ο : Παρουσίαση και Αποτελέσματα Έρευνας	64
Συζήτηση.....	83
Συμπέρασμα	85
Πηγές - Βιβλιογραφία.....	87
Παράρτημα : Το ερωτηματολόγιο της έρευνας.....	94

Γραφήματα

Γράφημα 1. Ηλικιακή Ομάδα.....	62
Γράφημα 2. Κατηγορίες Ξενοδοχείων.....	63
Γράφημα 3. Κατανομή Ξενοδοχείων ανά κατηγορία αστερών.....	64
Γράφημα 4. Ποιος είναι ο ρόλος σας στο ξενοδοχείο;.....	65
Γράφημα 5. Έχετε λάβει κάποια πράσινη πιστοποίηση;.....	66
Γράφημα 6. Ποιες πράσινες πιστοποιήσεις έχετε λάβει.....	67
Γράφημα 7. Πόσο δύσκολη ήταν η διαδικασία απόκτησης της πρώτης πιστοποίησης;.....	68
Γράφημα 8. Ποια είναι η γνώμη σας για την σχέση κόστους-οφέλους των πιστοποιήσεων.....	69
Γράφημα 9. Έχετε παρατηρήσει αύξηση στον αριθμό των πελατών που αναζητούν πράσινες επιλογές;.....	70
Γράφημα 10. Πόσο σημαντική είναι μία πράσινη πιστοποίηση για εσάς.....	71
Γράφημα 11. Ποια είναι τα κύρια οφέλη των πράσινων πιστοποιήσεων για το ξενοδοχείο σας;.....	72
Γράφημα 12. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα βασικά κριτήρια που πρέπει να πληροί ένα ξενοδοχείο για να αποκτήσει μία πράσινη πιστοποίηση;.....	74

Γράφημα 13. Θα προτείνατε κάποια αλλαγή στα κριτήρια των πράσινων πιστοποιήσεων;.....75

Γράφημα 14. Με δεδομένη την αυξανόμενη σημασία της βιωσιμότητας στον τουρισμό, ποια άλλα μέτρα πιστεύετε θα μπορούσαν να υιοθετηθούν για να προωθηθεί η βιώσιμη ανάπτυξη στον τουριστικό τομέα;.....78

Εικόνες

Εικόνα 1. Στόχοι βιώσιμου τουρισμού © WTO.....	19
Εικόνα 2. Στόχος 1 ^{ος} : Μηδενική φτώχεια © WTO.....	19
Εικόνα 3. Στόχος 2 ^{ος} : Μηδενική πείνα © WTO.....	20
Εικόνα 4. Στόχος 3 ^{ος} : Καλή υγεία και ευεξία © WTO.....	20
Εικόνα 5. Στόχος 4 ^{ος} : Ποιοτική εκπαίδευση © WTO.....	21
Εικόνα 6. Στόχος 5 ^{ος} : Ισότητα των φύλων © WTO.....	21
Εικόνα 7. Στόχος 6 ^{ος} : Καθαρό νερό και υγιεινή © WTO.....	22
Εικόνα 8. Στόχος 7 ^{ος} : Προσιτή και καθαρή ενέργεια © WTO.....	23
Εικόνα 9. Στόχος 8 ^{ος} : Δίκαιη εργασία και οικονομική ανάπτυξη © WTO	23
Εικόνα 10. Στόχος 9 ^{ος} : Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές © WTO	24
Εικόνα 11. Στόχος 10 ^{ος} : Μείωση ανισοτήτων © WTO	24
Εικόνα 12. Στόχος 11 ^{ος} : Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες © WTO.....	25
Εικόνα 13. Στόχος 12 ^{ος} : Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή © WTO.....	25
Εικόνα 14. Στόχος 13 ^{ος} : Δράση για το κλίμα © WTO.....	26

Εικόνα 15. Στόχος 14 ^{ος} : Θαλάσσια ζωή © WTO.....	26
Εικόνα 16. Στόχος 15 ^{ος} : Χερσαία ζωή © WTO.....	27
Εικόνα 17. Στόχος 16 ^{ος} : Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί © WTO.....	27
Εικόνα 18. Στόχος 17 ^{ος} : Συνεργασία για όλους τους στόχους © WTO.....	28
Εικόνα 19. ISO 14001 © Aeiforiki.....	30
Εικόνα 20. Green Key © Wikipedia Green Key.....	32
Εικόνα 21. EMAS © Wikipedia, Eco-Management and Audit Scheme.....	34
Εικόνα 22. Travelife ©Travelife, Travel life Sustainability in tourism.....	35
Εικόνα 23. LEED © LEED, Global Roofing Group.....	37
Εικόνα 24. EU Ecolabel ©Wikipedia-EU Ecolabel.....	39

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία επικεντρώνεται στη βιώσιμη ανάπτυξη στον τουριστικό τομέα, με έμφαση στην περίπτωση της Ρόδου. Αναδεικνύει τη σημασία της υιοθέτησης των πράσινων πιστοποιήσεων, οι οποίες μπορούν να συμβάλλουν καταλυτικά στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, στην προστασία των φυσικών πόρων και στην ενίσχυση της ενεργειακής αποδοτικότητας. Παράλληλα, τονίζεται ο ρόλος τους ως προς τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των τουριστικών επιχειρήσεων, καθώς και στην προσέλκυση επισκεπτών που επιλέγουν προορισμούς με βιώσιμες πρακτικές. Οι πιστοποιήσεις, όπως το ISO 14001, το Green Key, το Travelife, το Leed, το EMAS και το EU Ecolabel, παρουσιάζονται ως εργαλεία που όχι μόνο ενισχύουν την εταιρική φήμη αλλά προάγουν και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του τουριστικού προϊόντος.

Επιπλέον, παρουσιάζεται η ιστορική εξέλιξη του τουρισμού στη Ρόδο από την αρχαιότητα, όταν η Ρόδος ήταν σημαντικό εμπορικό και πολιτιστικό κέντρο, έως τη σύγχρονη εποχή, όπου εξελίχθηκε σε έναν κορυφαίο τουριστικό προορισμό παγκοσμίως. Αναλύονται οι προκλήσεις που προκύπτουν από τον μαζικό τουρισμό στο νησί της Ρόδου, όπως είναι οι περιβαλλοντικές πιέσεις, η αλλοίωση της πολιτιστικής ταυτότητας και η κοινωνική ανισορροπία. Παράλληλα, υπογραμμίζεται η ανάγκη για στροφή προς εναλλακτικές μορφές τουρισμού, οι οποίες μπορούν να διασφαλίσουν την ισορροπία ανάμεσα στην ανάπτυξη και στη διατήρηση των μοναδικών χαρακτηριστικών του νησιού.

Επιπρόσθετα, εξετάζονται οι κύριες εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως είναι ο οικοτουρισμός, που προάγει τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, ο πολιτιστικός τουρισμός, που εστιάζει στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, και ο γαστρονομικός τουρισμός, που προβάλλει τις τοπικές γεύσεις και τη γαστρονομική παράδοση. Αναλύονται επίσης ο αθλητικός, ο θαλάσσιος, ο εκπαιδευτικός και ο τουρισμός υγείας, οι οποίοι ενσωματώνουν τη βιωσιμότητα σε διαφορετικές πτυχές της τουριστικής δραστηριότητας, ενώ παράλληλα ενισχύουν την τοπική οικονομία και την κοινωνική συνοχή.

Στο κεφάλαιο που αφορά τη μεθοδολογία της έρευνας, περιγράφεται η χρήση ενός ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου για τη συλλογή δεδομένων από επαγγελματίες του

ξενοδοχειακού κλάδου. Το ερωτηματολόγιο εστιάζει στη διερεύνηση της εφαρμογής και των επιπτώσεων των πράσινων πιστοποιήσεων στις ξενοδοχειακές μονάδες της Ρόδου. Μέσω αυτού, επιδιώκεται η κατανόηση των οφελών, των προκλήσεων και των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι πράσινες πιστοποιήσεις, καθώς και η αξιολόγηση των πρακτικών που εφαρμόζονται για την ενίσχυση της βιωσιμότητας.

Συνολικά, η εργασία στοχεύει στην ενίσχυση της χρήσης των πράσινων πιστοποιήσεων και τη προώθηση βιώσιμων πρακτικών, που μπορούν να μετατρέψουν τη Ρόδο σε πρότυπο βιώσιμου τουρισμού, εξασφαλίζοντας την ισορροπία μεταξύ ανάπτυξης και διατήρησης της φυσικής και πολιτιστικής της κληρονομιάς.

Λέξεις-Κλειδιά: Τουρισμός, Βιώσιμη Ανάπτυξη, Πράσινες Πιστοποιήσεις, Ξενοδοχειακές Μονάδες, Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού

Abstract

This thesis focuses on sustainable development in the tourism sector, with an emphasis on the case of Rhodes. It highlights the importance of adopting green certifications, which can contribute significantly to reducing the environmental footprint, protecting natural resources and enhancing energy efficiency. At the same time, their role in improving the competitiveness of tourism businesses is emphasized, as well as in attracting visitors who choose destinations with sustainable practices. Certifications, such as ISO 14001, Green Key, Travelife, Leed, EMAS and EU Ecolabel, are presented as tools that not only enhance corporate reputation but also promote the long-term sustainability of the tourism product. In addition, the historical development of tourism in Rhodes is presented from antiquity, when Rhodes was an important commercial and cultural center, to modern times, where it has evolved into a leading tourist destination worldwide. The challenges arising from mass tourism on the island of Rhodes are analyzed, such as environmental pressures, the alteration of cultural identity and social imbalance. At the same time, the need for a shift towards alternative forms of tourism is underlined, which can ensure the balance between development and the preservation of the unique characteristics of the island.

In addition, the main alternative forms of tourism are examined, such as ecotourism, which promotes the sustainable management of natural resources, cultural tourism, which focuses on the promotion of cultural heritage, and gastronomic tourism, which highlights local flavors and culinary tradition. Sports, marine, educational and health tourism are also analyzed, which integrate sustainability into different aspects of tourism activity, while at the same time strengthening the local economy and social cohesion.

The chapter on the research methodology describes the use of an electronic questionnaire to collect data from hotel industry professionals. The questionnaire focuses on investigating the implementation and impact of green certifications in hotel units in Rhodes. Through this, the aim is to understand the benefits, challenges and opportunities offered by green certifications, as well as to evaluate the practices implemented to enhance sustainability. Overall, the work aims to enhance the use of green certifications and promote sustainable practices, which can transform

Rhodes into a model of sustainable tourism, ensuring the balance between development and preservation of its natural and cultural heritage.

Keywords: Tourism, Sustainable Development, Green Certifications, Hotels, Alternatives Forms of Tourism

Μέρος Α΄

Κεφάλαιο 1^ο: Προσδιορισμός του Αντικειμένου

1.1 Εισαγωγή

Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί μια κρίσιμη πρόκληση για την εποχή μας, ειδικότερα στον τομέα του τουρισμού, όπου οι περιβαλλοντικές και κοινωνικές πιέσεις αυξάνονται. Στο πλαίσιο αυτό, η υιοθέτηση πράσινων πιστοποιήσεων αναδεικνύεται ως ένα από τα πιο αποτελεσματικά εργαλεία για την ενίσχυση της βιωσιμότητας και τη διασφάλιση της ποιότητας κυρίως στις τουριστικές δραστηριότητες. Η Ρόδος, ως ένας από τους δημοφιλέστερους τουριστικούς προορισμούς στην Ελλάδα, αντιμετωπίζει την πρόκληση της ισορροπίας μεταξύ της διατήρησης του φυσικού και πολιτιστικού της πλούτου και της τουριστικής της ανάπτυξης.

Οι πράσινες πιστοποιήσεις αποτελούν ένα ισχυρό μέσο για την επίτευξη αυτή της ισορροπίας. Μέσα από την εφαρμογή τους επιτυγχάνεται η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας, η μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, η προστασία των φυσικών πόρων και η ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επισκεπτών σε έναν προορισμό που σέβεται τις αρχές της βιωσιμότητας. Παράλληλα, οι πιστοποιήσεις αυτές προάγουν την ανταγωνιστικότητα των τουριστικών επιχειρήσεων που θέλουν κατευθυνθούν προς τις πράσινες επιλογές, διευρύνοντας την αγορά τους και ενισχύοντας την αξία του τουριστικού τους προϊόντος.

Ειδικότερα, η παρούσα διπλωματική εργασία διερευνά την βιώσιμη ανάπτυξη στον τουριστικό τομέα, εστιάζοντας στην περίπτωση της Ρόδου. Μέσα από μία δομημένη ανάλυση, εστιάζει στον ρόλο των πράσινων πιστοποιήσεων ως βασικό άξονα στον χώρο της φιλοξενίας. Παρουσιάζεται η σημασία τους, οι τύποι των πιστοποιήσεων που εφαρμόζονται στον τουριστικό κλάδο, καθώς και τα οφέλη και οι προκλήσεις που συνδέονται με την υιοθέτησή τους. Παράλληλα, αναδεικνύονται οι προκλήσεις του μαζικού τουρισμού στο νησί της Ρόδου και προτείνονται οι εναλλακτικές μορφές του τουρισμού που μπορούν να συμβάλουν σε μία πιο ισορροπημένη και βιώσιμη προσέγγιση.

Στόχος της ανάλυσης είναι η γενικότερη ανάδειξη της βιωσιμότητας ως εργαλείου που όχι μόνο προστατεύει το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, αλλά παράλληλα ενισχύει την τοπική κοινωνία και οικονομία.

Στα επόμενα κεφάλαια παρουσιάζονται αναλυτικά οι βασικές πτυχές της βιώσιμης ανάπτυξης και οι εφαρμογές της στον τουρισμό, καθώς και προτάσεις για την ενίσχυση της βιωσιμότητας στον τουριστικό τομέα του νησιού.

1.2 Δομή και Περιεχόμενα

Στο δεύτερο κεφάλαιο, παρουσιάζεται η σύνδεση της έννοιας της βιώσιμης ανάπτυξης με τον τουρισμό, εστιάζοντας στην ανάγκη εξισορρόπησης των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών πτυχών. Εισάγεται ο επικρατέστερος ορισμός της βιώσιμης ανάπτυξης όπως περιγράφεται στην Έκθεση Brundtland, και εξηγούνται οι δύο βασικές θεωρίες της που είναι η ασθενής και η ισχυρή βιωσιμότητα, οι οποίες προσδιορίζουν τις διαφορετικές προσεγγίσεις σχετικά με την διατήρηση των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων. Στο πλαίσιο του τουρισμού, η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη αποσκοπεί στην διαχείριση των πόρων ώστε να καλύπτονται οι παρούσες ανάγκες χωρίς να υπάρχει κίνδυνος για το μέλλον. Επιπλέον, αναλύεται η αρνητική επίδραση του μαζικού τουρισμού στο περιβάλλον, στις τοπικές κοινωνίες και στον πολιτισμό, τονίζοντας παράλληλα τη σημασία στρατηγικών που προωθούν την βιοποικιλότητα, την κοινωνική ευημερία και την διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας. Επίσης, εξετάζονται οι στόχοι του βιώσιμου τουρισμού που χωρίζονται σε 17 τομείς και επισημαίνεται η ανάγκη συνεργασίας μεταξύ φορέων για την υλοποίηση των στόχων αυτών, με απώτερο σκοπό την μακροπρόθεσμη ευημερία των τουριστικών προορισμών.

Στο τρίτο κεφάλαιο, παρουσιάζεται η σημασία των πράσινων πιστοποιήσεων ως εργαλεία προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης στον επιχειρηματικό και τουριστικό τομέα. Αναλύονται οι κυριότερες πιστοποιήσεις που συμβάλουν στην ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευθύνης, στην μείωση του οικολογικού αποτυπώματος καθώς και στην ενίσχυση της φήμης και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Παράλληλα, επισημαίνονται τα πολλαπλά οφέλη που προσφέρουν οι πιστοποιήσεις αυτές, όπως είναι η εξοικονόμηση πόρων, η συμμόρφωση με

την περιβαλλοντική νομοθεσία, η ενίσχυση της εταιρικής εικόνας και η προσέλκυση περιβαλλοντικά συνειδητοποιημένων πελατών. Αναλυτικά, περιγράφονται οι εξής κύριες πράσινες πιστοποιήσεις : το ISO 14001, Green Key, EMAS, Travelife, LEED και EU Ecolabel, που αφενός βοηθούν επιχειρήσεις και τουριστικές μονάδες να μειώσουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, να ενισχύσουν τη βιωσιμότητα και την φήμη τους και αφετέρου προωθούν την ισορροπία μεταξύ περιβαλλοντικής προστασίας, οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής υπευθυνότητας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, παρουσιάζεται η ιστορική εξέλιξη του τουρισμού στην Ρόδο, από την αρχαιότητα έως τη σύγχρονη εποχή, εστιάζοντας στις κύριες περιόδους που διαμόρφωσαν την ταυτότητα της. Στην αρχαία περίοδο, η Ρόδος εξελίχθηκε σε σημαντικό εμπορικό και πολιτιστικό κέντρο της εποχής με σύμβολο τον Κολοσσό. Στην βυζαντινή περίοδο, λειτουργούσε ως στρατηγικός κόμβος με θρησκευτική και πολιτιστική σημασία. Στην Μεσαιωνική περίοδο, υπό τους Ιππότες του Αγίου Ιωάννη, εξελίχθηκε σε ισχυρό στρατιωτικό και πολιτιστικό κέντρο με την μεσαιωνική πόλη της Ρόδου να αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης. Η περίοδος της ιταλικής κατοχής, συνοδεύεται με σημαντική ανάπτυξη υποδομών και ανάδειξη μνημείων προωθώντας την ως κοσμοπολίτικο προορισμό για την ευρωπαϊκή ελίτ. Τέλος η σύγχρονη εποχή, που ξεκινάει μετά την ένωση με την Ελλάδα το 1947, η Ρόδος αναδείχθηκε ως σημαντικός τουριστικός προορισμός συνδυάζοντας την φυσική της ομορφιά με την μοναδική της πολιτιστική κληρονομιά.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, εξετάζονται οι συνέπειες του μαζικού τουρισμού στην Ρόδο, ο οποίος παρά την σημαντική του συμβολή στην τοπική οικονομία, προκαλεί σημαντικές περιβαλλοντικές, πολιτιστικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Επιπλέον, ως βιώσιμη λύση προτείνεται η στροφή προς τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως είναι ο οικοτουρισμός που προστατεύει τη φύση, ο πολιτιστικός τουρισμός που αναδεικνύει την ιστορική κληρονομιά και ο αγροτουρισμός που ενισχύει την τοπική κουλτούρα. Η παραπάνω προσέγγιση αφενός διασφαλίζει την ισορροπία ανάμεσα στην ενίσχυση και διατήρηση των μοναδικών χαρακτηριστικών του νησιού και αφετέρου συμβάλει στην διασφάλιση ενός ποιοτικού και βιώσιμου μέλλοντος για την Ρόδο.

Στο έκτο κεφάλαιο, περιγράφονται εκτενώς οι εναλλακτικές μορφές τουρισμό στην περίπτωση της Ρόδου, οι οποίες μπορούν να συμβάλλουν στην βιωσιμότητα του νησιού. Εξετάζονται οι παρακάτω μορφές τουρισμού: ο οικοτουρισμός, ο αθλητικός τουρισμός, ο αεροπορικός τουρισμός, ο θαλάσσιος τουρισμός, ο πολιτιστικός τουρισμός, ο γαστρονομικός τουρισμός, ο θρησκευτικός τουρισμός, ο εκπαιδευτικός τουρισμός και ο τουρισμός υγείας. Η προώθηση αυτών των μορφών αφενός διασφαλίζει ένα βιώσιμο μέλλον για την Ρόδο και αφετέρου στοχεύει στην προστασία του περιβάλλοντος, στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομίας και στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας.

Στο έβδομο κεφάλαιο, περιγράφεται η μεθοδολογία της έρευνας σχετικά με τις πράσινες πιστοποιήσεις στον ξενοδοχειακό τομέα της Ρόδου. Η έρευνα στοχεύει στην διερεύνηση της λειτουργικότητας των πράσινων πιστοποιήσεων, εντοπίζοντας τα κενά και προτείνοντας αλλαγές που θα οδηγήσουν στην μακροχρόνια βιωσιμότητα του νησιού. Η μεθοδολογία περιλαμβάνει τη συλλογή δεδομένων μέσω ενός ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, βασισμένου στην σχετική βιβλιογραφία.

Τέλος, στο όγδοο κεφάλαιο, παρουσιάζεται το ερωτηματολόγιο που αποτελείται από 16 ερωτήσεις και απευθύνεται σε επαγγελματίες του ξενοδοχειακού κλάδου, και παρατίθενται στο παράρτημα της παρούσας εργασίας. Σκοπός του ερωτηματολογίου είναι η κατανόηση της συμβολής των πράσινων πιστοποιήσεων στο χώρο της φιλοξενίας της Ρόδου.

Κεφάλαιο 2^ο: Βιώσιμη Ανάπτυξη και Τουρισμός

2.1 Εισαγωγή

Η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης, αν και ευρέως αποδεκτή, έχει αποτελέσει αντικείμενο πολλών ερμηνειών και διαφορετικών προσεγγίσεων. Κάθε ορισμός, από τους πρώτους που διατυπώθηκαν μέχρι τους πιο πρόσφατους, προβάλλει κατά βάση ένα κοινό κοινωνικό στόχο: την εξασφάλιση της ικανοποίησης των αναγκών των μελλοντικών γενεών. Ωστόσο, οι ορισμοί αυτοί συχνά στερούνται ενιαίας επιστημονικής βάσης και αποδοχής, γεγονός που αποδεικνύει την ανάγκη για μια πιο τεκμηριωμένη θεώρηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Ο ορισμός που καθιερώθηκε και που αποτελεί τη βάση για την επιστημονική θεμελίωση της βιώσιμης ανάπτυξης είναι εκείνος που διατυπώθηκε στην Έκθεση Brundtland, έργο πρωτοβουλίας των Ηνωμένων Εθνών με σκοπό την αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Σύμφωνα με την Έκθεση Brundtland (1987) της Παγκόσμιας Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, η βιώσιμη ανάπτυξη ορίζεται ως «η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες της παρούσας γενιάς χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τη δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες» (Our Common Future, 1987). Η εξασφάλιση της οικονομικής ευημερίας των σημερινών και των μελλοντικών γενεών με την ταυτόχρονη διατήρηση ενός υγιούς περιβάλλοντος, αποτελεί θεμελιώδη στόχο αυτής της προσέγγισης.

Οι προσεγγίσεις της βιώσιμης ανάπτυξης διακρίνονται κυρίως σε τρεις διαστάσεις: την περιβαλλοντική, την οικονομική και την κοινωνική. Στην προσπάθεια να τεκμηριωθεί επιστημονικά η βιώσιμη ανάπτυξη, η οικονομική επιστήμη έχει αναπτύξει δύο βασικά αναλυτικά πλαίσια: τη θεωρία της ασθενούς βιωσιμότητας και τη θεωρία της ισχυρής βιωσιμότητας (Π.Μπίθας, 2012).

Η θεωρία της ασθενούς βιωσιμότητας, όπως διατυπώθηκε από τον Pearce (David W. Pearce, 1989), ερμηνεύει τη βιώσιμη ανάπτυξη μέσα από την οικονομική επιστήμη και υποστηρίζει ότι η οικονομική ευημερία είναι βιώσιμη όταν διατηρείται ή αυξάνεται διαχρονικά σε κατά κεφαλήν βάση. Η θέση αυτή προϋποθέτει ότι οι προτιμήσεις των μελλοντικών γενεών

θα ταυτίζονται με αυτές της παρούσας γενιάς και ότι οι απώλειες φυσικών πόρων μπορούν να αναπληρωθούν μέσω ανθρωπογενών υποκατάστατων (Turner, 1994).

Η σχολή της ισχυρής βιωσιμότητας, από την άλλη, όπως διατυπώθηκε από τους Constanza και Daly (1992), υποστηρίζει ότι η διατήρηση ενός σταθερού ή αυξανόμενου φυσικού κεφαλαίου αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη βιωσιμότητα. Αναγνωρίζει ότι οι προτιμήσεις των μελλοντικών γενεών ενδέχεται να διαφοροποιηθούν και να απαιτήσουν πιο αυστηρά περιβαλλοντικά κριτήρια, θεωρώντας ότι είναι αδύνατη η πλήρης αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος αποκλειστικά από ανθρωπογενείς παρεμβάσεις, καθιστώντας αναγκαία την αυστηρή διαχείριση των φυσικών πόρων (E.Daly, 1992).

Η βιώσιμη ανάπτυξη έχει επεκταθεί και στον τουριστικό τομέα, όπου ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (2000) εισήγαγε την έννοια της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης. Σύμφωνα με τον ορισμό αυτό, η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη «ικανοποιεί τις ανάγκες των τωρινών τουριστών και των περιοχών που τους φιλοξενούν, προστατεύοντας και ενισχύοντας τις ευκαιρίες για το μέλλον» (Tourism and sustainable development, 2000). Ο ορισμός αυτός θέτει στο επίκεντρο τη διαχείριση των πόρων με τέτοιο τρόπο ώστε να καλύπτονται οι οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές ανάγκες, χωρίς να υπονομεύεται η πολιτισμική ακεραιότητα, οι βασικές οικολογικές διεργασίες και η βιοποικιλότητα. Στόχος είναι η αρμονική ενσωμάτωση του τουρισμού με το τοπικό περιβάλλον, την κοινωνία και τον πολιτισμό, ώστε να πετύχουν μακροπρόθεσμα οφέλη χωρίς τα αρνητικά αποτελέσματα της άναρχης τουριστικής ανάπτυξης.

2.2 Αναγκαιότητα της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης

Ο μαζικός τουρισμός, αν και αποτελεί σημαντικό μοχλό οικονομικής ανάπτυξης για πολλές περιοχές, συχνά συνοδεύεται από σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, στον πολιτισμό και στις τοπικές κοινωνίες. Η ανάγκη για την στροφή προς την βιωσιμότητα του τουρισμού αναδεικνύεται ως καθοριστικός παράγοντας για την αντιμετώπιση αυτών των

επιπτώσεων, μέσα από στρατηγικές που εστιάζουν στη διαχείριση των πόρων, τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και την προστασία των φυσικών οικοσυστημάτων.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (2000), αν και ο μαζικός τουρισμός ενισχύει τα έσοδα και την απασχόληση, προκαλεί υπερβολική χρήση των φυσικών πόρων και φθορά των πολιτιστικών υποδομών, οδηγώντας σε φαινόμενα περιβαλλοντικής υποβάθμισης (Tourism and sustainable development, 2000). Περιοχές υψηλής επισκεψιμότητας, όπως η Βενετία και τα νησιά της Μεσογείου, αντιμετωπίζουν προβλήματα διάβρωσης, ρύπανσης και κορεσμού. Η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη επιχειρεί να περιορίσει αυτές τις συνέπειες, δημιουργώντας ένα ισορροπημένο πλαίσιο που μειώνει τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο, ενώ προάγει τη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας και την κοινωνική συνοχή.

Οι Hall και Lew (2009) υπογραμμίζουν ότι ο μαζικός τουρισμός δημιουργεί γεωγραφικές ανισότητες, με ορισμένους προορισμούς να επιβαρύνονται δυσανάλογα. Οι βιώσιμες πρακτικές τουριστικής ανάπτυξης μπορούν να συμβάλουν στη μείωση αυτών των ανισοτήτων, μέσω της προώθησης εναλλακτικών μορφών τουρισμού που ενθαρρύνουν τη διάχυση της τουριστικής κίνησης και την επέκταση της τουριστικής περιόδου (Hall, 2009).

Ο Butler (1999) προειδοποιεί ότι η υπερβολική επισκεψιμότητα μετατρέπει συχνά τους πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους σε εμπορεύσιμα προϊόντα, αλλοιώνοντας την αυθεντικότητα και την ομορφιά τους. Η βιώσιμη ανάπτυξη στον τουριστικό τομέα εστιάζει στη διατήρηση αυτής της αυθεντικότητας και στη διαχείριση των περιβαλλοντικών πιέσεων, διασφαλίζοντας τη μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα των προορισμών (Butler, 1999).

Ο Holden (2008) δίνει έμφαση στην προστασία των οικοσυστημάτων, ιδιαίτερα σε περιοχές όπου ο μαζικός τουρισμός θέτει σε κίνδυνο τη βιοποικιλότητα. Στρατηγικές όπως η επιβολή περιορισμών στους επισκέπτες και η προώθηση χαμηλού αντίκτυπου τουριστικών δραστηριοτήτων συμβάλλουν στη διατήρηση των ευαίσθητων περιβαλλοντικών περιοχών (Holden, 2008).

Οι Sharpley και Telfer (2015) σημειώνουν ότι η υπερβολική εξάρτηση από τον τουρισμό καθιστά τις τοπικές οικονομίες ευάλωτες σε εξωγενείς παράγοντες, όπως οικονομικές κρίσεις ή αλλαγές στις προτιμήσεις των ταξιδιωτών. Η βιώσιμη ανάπτυξη προάγει την οικονομική

πολυμορφία και τη σταθερότητα, μειώνοντας την εξάρτηση από τον μαζικό τουρισμό (Sharpley, 2015) .

Τέλος, οι Dodds και Butler (2019) προβάλλουν την έννοια του υπερτουρισμού, τονίζοντας την ανάγκη υιοθέτησης πολιτικών που περιορίζουν τη συμφόρηση των δημοφιλών προορισμών και ενισχύουν τις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές. Αυτές οι στρατηγικές συμβάλλουν στη δίκαιη κατανομή των φυσικών πόρων και στην μείωση των αρνητικών επιπτώσεων (Dodds, 2019).

2.3 Στόχοι Βιώσιμου Τουρισμού

Η ανάγκη να κατευθυνθούμε προς έναν τουρισμό που διατηρεί την ισορροπία και προστατεύει το περιβάλλον έχει καταστεί απαραίτητη και αποδεκτή από όλους του αρμόδιους φορείς και ειδικότερα στον τομέα του τουρισμού. Η αναγνώριση της αλληλεξάρτησης μεταξύ τουρισμού και περιβάλλοντος, κοινωνίας και οικονομίας έχει οδηγήσει σε μια ευρύτερη αποδοχή για μια πιο ισορροπημένη και βιώσιμη ανάπτυξη του συγκεκριμένου τομέα. Ο παγκόσμιος οργανισμός τουρισμού (UNWTO) ως κορυφαίος διεθνής φορέας στον τομέα του τουρισμού, έχει αναγνωρίσει τον κρίσιμο ρόλο της βιώσιμης ανάπτυξης και έχει θέσει μια σειρά από στόχους που αποσκοπούν στην προώθηση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης παγκοσμίως. Οι επιμέρους στόχοι που παρουσιάζονται στο Σχήμα 1 καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, από την οικονομική βιωσιμότητα και την κοινωνική δικαιοσύνη έως την προστασία του περιβάλλοντος και τη διατήρηση του πολιτιστικού πλούτου. Η επίτευξη αυτών των στόχων απαιτεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη της ιδιαίτερες συνθήκες κάθε προορισμού και να συνεργάζεται με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

Εικόνα 1. Στόχοι Βιώσιμου Τουρισμού (WTO)

1^{ος} στόχος : Μηδενική φτώχεια «No poverty»

Ο τουριστικός τομέας αποτελεί έναν από τους πιο δυναμικά αναπτυσσόμενους κλάδους σε παγκόσμιο επίπεδο με συμβατική συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη και στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Πέρα από την οικονομία του σημασία, λειτουργεί ως καταλύτης για την κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη ιδιαίτερα στις τοπικές κοινότητες. Η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη μπορεί να συμβάλει στην μείωση της φτώχειας καθώς συνδέεται στενά με την προώθηση της επιχειρηματικότητας, την υποστήριξη των μικρών επιχειρήσεων και την ενίσχυση των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, όπως οι νέοι και γυναίκες. Το ζήτημα αυτό είναι στενά συνδεδεμένο με την προώθηση της επιχειρηματικότητας, την στήριξη των μικρών επιχειρήσεων και την ενίσχυση των λιγότερο προνομιούχων κοινωνικών ομάδων όπως είναι οι νέοι και οι γυναίκες. Η ενεργή συμμετοχή των γυναικών και των νέων στις δραστηριότητες του τουρισμού προσφέρει νέες δεξιότητες και ευκαιρίες απασχόλησης συμβάλλοντας στην προσωπική και επαγγελματική πρόοδο τους.

2^{ος} στόχος: Μηδενική πείνα «Zero Hunger»

Η επίσκεψη των ταξιδιωτών σε τουριστικούς προορισμούς μπορεί να λειτουργήσει ως γέφυρα για τους τοπικούς αγρότες προσφέροντας τους την ευκαιρία να προωθήσουν και να διαθέσουν τα προϊόντα τους. Ο «αγροτουρισμός» αποτελεί έναν αναδυόμενο κλάδο που συνδέει αρμονικά την αγροτική παραγωγή με τον τουρισμό προσφέροντας πολλαπλά οφέλη τόσο στους αγρότες όσο και στις τοπικές κοινότητες. Μέσω της άμεσης πώλησης αγροτικών προϊόντων, της δημιουργίας αγροτουριστικών καταλυμάτων και της συλλογής εμπειριών που συνδυάζουν την αγροτική ζωή με άλλες δραστηριότητες, ο αγροτουρισμός ενισχύει την τοπική οικονομία, διατηρεί την αγροτική παράδοση και συμβάλει στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Ωστόσο, ο αγροτουρισμός απαιτεί επενδύσεις σε υποδομές, στην εκπαίδευση των αγροτών και στην συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων.

3^{ος} στόχος: Καλή υγεία και ευεξία «Good health and well-Being»

Ο τουρισμός αποτελεί μια διπλή όψη του νομίσματος για την υγεία. Από την μια πλευρά, τα έσοδα που εισπράττει μπορούν να επενδυθούν σε υποδομές υγείας και προγράμματα πρόληψης βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής του τοπικού πληθυσμού. Από την άλλη πλευρά, η μαζική τουριστική ανάπτυξη ενδέχεται να προκαλέσει περιβαλλοντική υποβάθμιση, υπερπληθυσμό, αύξηση της παιδικής θνησιμότητας και αυξημένο κίνδυνο για την διάδοση των ασθενειών. Για να επιτευχθεί μια βιώσιμη ισορροπία, απαιτείται προσεκτικός σχεδιασμός, συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και εφαρμογή πολιτικών που προωθούν τόσο την οικονομική ανάπτυξη όσο και την προστασία της υγείας και του περιβάλλοντος. Σύμφωνα με τον στόχο 3γ θα παρατηρηθεί έως το 2030 «*Η ουσιαστική αύξηση της χρηματοδότησης για την υγεία και των προσλήψεων, ανάπτυξη, εκπαίδευση και διατήρηση του υγειονομικού δυναμικού των αναπτυσσόμενων χωρών, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και στα μικρά αναπτυσσόμενα νησιωτικά κράτη*» ((UNRIC), n.d.).

4^{ος} στόχος: Ποιοτική εκπαίδευση «Quality education»

Η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη εξαρτάται άμεσα από την ύπαρξη ενός νέου εξειδικευμένου και ευέλικτου εργατικού δυναμικού. Η παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης και κατάρτισης αποτελεί θεμέλιο λίθο για την ενίσχυση ανταγωνιστικότητας των τουριστικών επιχειρήσεων και την παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών. Ο τουριστικός κλάδος έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει τα κατάλληλα κίνητρα για επενδύσεις στην εκπαίδευση και στην επαγγελματική κατάρτιση διευκολύνοντας παράλληλα την κινητικότητα των εργαζόμενων ανάμεσα σε διαφορετικές χώρες. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις γυναίκες, στους νέους, στους ηλικιωμένους και στα άτομα με αναπηρία, προσφέροντάς τους ευκαιρίες να επωφεληθούν από τα κατάλληλα εκπαιδευτικά εργαλεία και προγράμματα.

5^{ος} στόχος: Ισότητα των φύλων «Gender equality»

Ο στόχος αυτός αποσκοπεί στην πλήρη εξάλειψη οποιαδήποτε μορφής βίας κατά των γυναικών, την παροχή ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση και στην απασχόληση, στην βελτίωση της υγείας των γυναικών και στην ενίσχυση της συμμετοχής τους στην λήψη αποφάσεων. Ο τουρισμός έχει την δυνατότητα να λειτουργήσει ως καταλύτης στην ενδυνάμωση των γυναικών, προσφέροντας τους ευκαιρίες επαγγελματικής ανέλιξης και ανάδειξης των δυνατοτήτων τους. Με δεδομένο ότι τουρισμός αποτελεί έναν από τους κλάδους με το υψηλότερο ποσοστό γυναικών σε θέσεις εργασίας και επιχειρηματικής δραστηριότητας μπορεί να αποτελέσει κρίσιμο μέσο για την προώθηση της ηγετικής παρουσίας των γυναικών σε όλους τους τομείς της κοινωνίας. Μέσα από την απασχόληση στον τουρισμό, οι γυναίκες αποκτούν πρόσβαση σε θέσεις εξουσίας και ηγεσίας, ενισχύοντας έτσι τη συμμετοχή τους σε οικονομικές και κοινωνικές αποφάσεις, με άμεσο θετικό αντίκτυπο στην ισότητα των φύλων.

6^{ος} στόχος: Καθαρό νερό και υγιεινή «Clean water and sanitation»

Ο τουρισμός ως ένας από τους πλέον δυναμικούς τομείς της παγκόσμιας οικονομίας, ασκεί σημαντική πίεση στους υδάτινους πόρους των προορισμών. Η αύξηση της ζήτησης του νερού σε συνδυασμό με την εντατικοποίηση των δραστηριοτήτων σε παράκτιες περιοχές μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση και έλλειψη της ποιότητας του νερού. Ωστόσο, ο τουρισμός μπορεί να αποτελέσει και μοχλό για την βιώσιμη διαχείριση του νερού. Η υιοθέτηση ολοκληρωμένων στρατηγικών διαχείρισης των αποβλήτων, η προώθηση της επαναχρησιμοποίησης του νερού, η εφαρμογή τεχνολογιών επεξεργασίας υγρών αποβλήτων και η ευαισθητοποίηση των τουριστών και των επιχειρηματιών αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την εξασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του τουριστικού τομέα και τη διατήρηση των υδάτινων πόρων. Σύμφωνα με τον στόχο 6.6 «Έως το 2030, επέκταση της διεθνούς συνεργασίας και υποστήριξη της οικοδόμησης-ικανοτήτων των αναπτυσσόμενων χωρών σε δραστηριότητες και προγράμματα που σχετίζονται με το νερό και την υγιεινή, όπως τη συλλογή υδάτων, την αφαλάτωση, την αποδοτικότητα χρήσης των υδατικών πόρων, την επεξεργασία υγρών αποβλήτων, και τις τεχνολογίες ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης ύδατος» (UNRIC, Στόχος 6.6: Καθαρό νερό και αποχέτευση, n.d). Μόνο με την βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων μπορούμε να εξασφαλίσουμε ένα πιο δίκαιο και υγιές μέλλον για όλους.

7^{ος} στόχος: Προσιτή και καθαρή ενέργεια «Affordable and clean energy»

Η τουριστική βιομηχανία ως ένας από τους μεγαλύτερους καταναλωτές ενέργειας παγκοσμίως μπορεί να συμβάλει στην επιτάχυνση της μετάβασης προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Μέσω της προώθησης υγιών και μακροπρόθεσμων επενδύσεων σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ο τουρισμός μπορεί να βοηθήσει στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η ανάπτυξη ενεργειακών υποδομών σε τουριστικές περιοχές μπορεί να συμβάλει στην ενεργειακή αυτάρκεια των νησιών και των απομακρυσμένων περιοχών. Επίσης, η συνεχής εξέλιξη βιώσιμων τουριστικών προορισμών που βασίζεται σε καθαρές ενεργειακές πηγές όχι

μόνο συμβάλει στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής αλλά προσελκύει και περιβαλλοντικά συνειδητούς ταξιδιώτες.

8^{ος} στόχος: Δίκαιη εργασία και οικονομική ανάπτυξη «Decent work and economic growth»

Ο τουρισμός ως ένας από τους ακρογωνιαίους λίθους της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης, δημιουργεί ένα ευρύ φάσμα επαγγελματικών ευκαιριών ιδίως για τους νέους και τις γυναίκες, προσφέροντας τους ένα πρόσφορο έδαφος για την ανάδειξη των δεξιοτήτων τους και την επαγγελματική τους εξέλιξη. Ο τουρισμός αποτελεί ένα από τους βασικούς πυλώνες της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης που προσφέρει ένα ευρύ φάσμα επαγγελματικών ευκαιριών ιδίως για νέους και γυναίκες. Σύμφωνα με στόχο 8.9 της Ατζέντας του 2030 *«Έως το 2030, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή πολιτικών που προωθούν τον βιώσιμο τουρισμό, ο οποίος δημιουργεί θέσεις εργασίας και προάγει τους τοπικούς πολιτισμούς και προϊόντα»* (UNRIC, Στόχος 8.9: Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη, n.d.). Μέσω της ανάπτυξης του βιώσιμου τουρισμού μπορούμε να δημιουργήσουμε ποιοτικές θέσεις εργασίας, να διατηρήσουμε τον πολιτιστικό πλούτο των προορισμών και να συμβάλλουμε στην οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών.

9^{ος} στόχος: Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές «Industry, innovation and infrastructure»

Η ανάπτυξη του τουριστικού τομέα εξαρτάται από την ύπαρξη ανάλογων δημόσιων και ιδιωτικών υποδομών και ένα καινοτόμο περιβάλλον. Ο τουρισμός μπορεί να δράσει ως καταλύτης, ενθαρρύνοντας τις κυβερνήσεις να αναβαθμίσουν τις υποδομές τους και να προωθήσουν τη βιώσιμη βιομηχανική ανάπτυξη. Με βάση τις δυνατότητες κάθε κράτους αυτή η διαδικασία θα συμβάλει επίσης στην περαιτέρω βιώσιμη βελτίωση της βιομηχανικής δραστηριότητας, που είναι αναγκαία για την οικονομική ευημερία, την ανάπτυξη και την καινοτομία. Ο στόχος 9 επιδιώκει να δημιουργήσει έναν κόσμο όπου όλοι έχουν πρόσβαση σε βασικές υποδομές όπου η βιομηχανία θεωρείται βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς και όπου η

καινοτομία προωθεί την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Συνολικά, η άνθιση των βιομηχανιών μπορεί να συμβάλλει στην προσέλκυση τουριστών και ξένων επενδυτών.

10^{ος} στόχος: Μείωση ανισοτήτων «Reduced inequalities»

Ο τουρισμός μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό μέσο για την ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων και τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων, ενθαρρύνοντας την συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού και των εμπλεκόμενων φορέων, συμβάλλοντας παράλληλα στην αναβάθμιση των αστικών περιοχών και την ανάπτυξη της υπαίθρου. Ταυτόχρονα, συμβάλλει στην μείωση των ανισορροπιών μεταξύ περιοχών, προσφέροντας ευκαιρίες ευημερίας στις τοπικές κοινότητες. Επιπλέον, ο τουρισμός αποτελεί βασικό κίνητρο για την ένταξη των αναπτυσσόμενων χωρών στην παγκόσμια οικονομία. Η δυναμική αυτή συνάδει με τον στόχο 10.3, ο οποίος προβλέπει *«Έως το 2030 ενδυνάμωση και προαγωγή της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ένταξης όλων, ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, αναπηρίας, φυλής, εθνικότητας, καταγωγής, θρησκείας ή οικονομικής ή άλλης κατάστασης»* (UNRIC, Στόχος 10.3: Λιγότερες ανισότητες, n.d.).

11^{ος} στόχος: Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες «Sustainable cities and communities»

Η έννοια της βιώσιμης πόλης συνδέεται άρρηκτα με την ποιότητα ζωής των κατοίκων της και την τουριστικής της ανάπτυξη. Μια πόλη που δεν προσφέρει καλές συνθήκες ζωής για τους κατοίκους της δεν είναι επίσης ελκυστική ούτε προσιτή και για τους τουρίστες. Ο βιώσιμος τουρισμός μπορεί να αποτελέσει μοχλό για την μετάβαση σε μια πιο πράσινη και έξυπνη πόλη, όπου οι κάτοικοι και οι επισκέπτες μπορούν να συνυπάρχουν αρμονικά, απολαμβάνοντας υψηλού επιπέδου υπηρεσίες και εμπειρίες. Μπορεί επίσης να συμβάλει στην αναβάθμιση περιοχών που έχουν υποστεί φθορά και στην διατήρηση της πολιτικής και φυσικής κληρονομιάς. Θα πρέπει να γίνουν σημαντικές επενδύσεις σε «πράσινες υποδομές» που θα οδηγήσουν σε πιο

έξυπνες και πιο πράσινες πόλεις, που θα προσφέρουν υψηλή ποιότητας ζωής σε όλους τους κατοίκους τους ανεξάρτητους κοινωνικοοικονομικού status.

12^{ος}στόχος: Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή «Responsible consumption and production»

Η βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση αποτελεί μια ολιστική προσέγγιση που στοχεύει στην αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από την περιβαλλοντική υποβάθμιση. Ο τουριστικός κλάδος, εάν υιοθετήσει πρακτικές που σέβονται το περιβάλλον και προάγουν τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή, θα παίξει σημαντικό ρόλο στην προώθηση της παγκόσμιας μετάβασης προς ένα πιο βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης. Η υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών στον τουριστικό κλάδο όπως η κυκλική οικονομία, η ενεργειακή απόδοση, η διατήρηση της βιοποικιλότητας μπορεί να τον μετατρέψει σε μοχλό για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης σε παγκόσμιο επίπεδο. Σύμφωνα με τον στόχο 12.β για να πετύχει αυτό απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί *«Η ανάπτυξη και η χρησιμοποίηση εργαλείων παρακολούθησης του αντίκτυπου της βιώσιμης ανάπτυξης στον βιώσιμο τουρισμό, δημιουργεί θέσεις εργασίας και προωθεί την τοπική κουλτούρα και τα προϊόντα»* (UNRIC, Στόχος 12β: Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή, n.d.).

13^{ος} στόχος: Δράση για το κλίμα «Climate action»

Ο τουρισμός ως ένας από τους πλέον δυναμικούς και πολύ επίπεδους τομείς της παγκόσμιας οικονομίας, αποτελεί ταυτόχρονα σημαντικό παράγοντα επιτάχυνσης αλλά και αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής. Μπορεί να παίξει ηγετικό ρόλο ως προς την αντίδραση της κλιματικής αλλαγής σε παγκόσμιο επίπεδο. Μέσω της υιοθέτησης βιώσιμων πρακτικών, όπως η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η βελτίωση ενεργειακής απόδοσης των

κτιρίων, η ενθάρρυνση των τοπικών προμηθευτών και η ανάπτυξη του αειφόρου τουρισμού, ο τουρισμός μπορεί να συμβάλλει δυναμικά στην αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Η μετάβαση σε ένα πιο βιώσιμο τουριστικό μοντέλο απαιτεί συνεργασία μεταξύ κυβερνήσεων, επιχειρήσεων, τοπικών κοινοτήτων και τουριστών, με κύριο στόχο τη δημιουργία ενός πιο ανθεκτικού και βιώσιμου μέλλοντος για τον πλανήτη.

14^{ος} στόχος: Θαλάσσια ζωή «Life below water»

Η διατήρηση της υγείας των ωκεανών είναι απαραίτητη για την διασφάλιση ενός βιώσιμου μέλλοντος για όλους. Ο τουρισμός στις παράκτιες και θαλάσσιες περιοχές αποτελεί ζωτικό παράγοντα για την οικονομική ανάπτυξη πολλών μικρών νησιωτικών αναπτυσσόμενων κρατών, καθώς στις παράκτιες περιοχές αναπτυσσόμενων χωρών. Η υγεία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο αυτού του κλάδου καθώς παρέχει τις απαραίτητες οικολογικές υπηρεσίες και προσελκύει τους τουρίστες. Για να εξασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του τουρισμού σε αυτές τις περιοχές, απαραίτητη είναι η ενσωμάτωση των αρχών της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης των Παράκτιων Ζωνών, που παρέχει ένα ολιστικό πλαίσιο για διαχείριση παράκτιων πόρων, λαμβάνοντας υπόψη της οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις. Σύμφωνα με τον Στόχο 14.7 αποσκοπεί «Έως το 2030, αύξηση των οικονομικών ωφελειών για τα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη και τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες από την βιώσιμη χρήση των θαλάσσιων πόρων, μέσω της βιώσιμης διαχείρισης της αλιείας, των υδατοκαλλιιεργειών και του τουρισμού» (UNRIC, United Nations Regional Information Centre (UNRIC), n.d.).

15^{ος} στόχος: Χερσαία ζωή «Life on land»

Η αισθητική αξία των φυσικών τοπίων, η μοναδικότητα της βιοποικιλότητας και η πολιτιστική κληρονομιά αποτελούν ισχυρούς πόλους έλξης για τον τουρισμό. Οι προστατευόμενες περιοχές, με τα πλούσια οικοσυστήματά τους, αποτελούν ιδιαίτερα ελκυστικούς προορισμούς. Ο βιώσιμος τουρισμός μπορεί να παίξει σημαντικό και καθοριστικό ρόλο όχι μόνο στο να διαφυλάσσει και να διατηρήσει τη βιοποικιλότητα, αλλά και στο να προωθήσει και τον σεβασμό ως προς τα χερσαία οικοσυστήματα κάθε τόπου. Επιπλέον, συμβάλλει σημαντικά ως προς την διατήρηση την χλωρίδας και της πανίδας. Μέσω της υιοθέτησης βέλτιστων πρακτικών, όπως η αναψυχή, η ενημέρωση των επισκεπτών και η υποστήριξη των τοπικών κοινοτήτων, ο τουρισμός μπορεί να μετατραπεί σε ένα εργαλείο για την προστασία και την ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς των προορισμών, εξασφαλίζοντας μακροπρόθεσμα οικονομικά οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες.

16^{ος} στόχος: Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί «Peace and justice»

Ο στόχος αυτός αποσκοπεί στην δημιουργία ειρηνικών και δίκαιων κοινωνιών σε παγκόσμιο επίπεδο. Στόχος είναι να μειωθούν τα ποσοστά της βίας, της διαφθοράς, της ανισότητας ενώ παράλληλα να ενισχυθούν οι θεσμοί του κράτους και να προωθηθεί η συμμετοχική διακυβέρνηση. Ο τουρισμός ως φαινόμενο μαζικής κινητικότητας ανθρώπων από διαφορετικούς πολιτισμούς και κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα, διαθέτει τη δυναμική να καταστεί ένας σημαντικός παράγοντας προώθησης της ειρήνης και της συμφιλίωσης. Μέσω της άμεσης επαφής και της ανταλλαγής εμπειριών, ο τουρισμός μπορεί να συμβάλει στην καταπολέμηση των στερεοτύπων, στην κατανόηση μεταξύ των λαών και στην προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου. Ο βιώσιμος τουρισμός, που δίνει έμφαση στην ενσωμάτωση των τοπικών κοινοτήτων, στα οφέλη της τουριστικής ανάπτυξης μπορεί να συμβάλει καταπολέμηση της φτώχειας, στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και στην προστασία του πολιτιστικού

πλούτου. Σε περιοχές που έχουν βιώσει συγκρούσεις ο τουρισμός μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης για την οικονομική ανάκαμψη, την αναβίωση των κοινωνικών δεσμών και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης μεταξύ των διαφορετικών κοινοτήτων. Ωστόσο για να επιτευχθούν αυτά τα αποτελέσματα απαιτείται προσεκτικός σχεδιασμός και εφαρμογή πολιτικών που θα εξασφαλίσουν ότι τα οφέλη του τουρισμού θα κατανεμηθούν δίκαια και θα συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης.

17^{ος} στόχος: Συνεργασία για όλους τους στόχους «Partnership for the goals»

Ο 17ος στόχος επικεντρώνεται στην ενίσχυση των μέσων υλοποίησης για την επίτευξη των υπόλοιπων στόχων και λειτουργεί ως καταλύτης για την ενίσχυση του πολυεπίπεδου και πολυδιάστατου χαρακτήρα του τουρισμού. Η επιτυχής εφαρμογή του απαιτεί συνεργασίες μεταξύ διαφόρων φορέων, είτε πρόκειται για ιδιωτικούς επιχειρηματίες είτε για δημόσιους φορείς. Το γεγονός αυτό, μπορεί να εμπλέξει πολλούς ενδιαφερόμενους φορείς σε διεθνές, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, με σκοπό την επίτευξη των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης. Είναι γεγονός ότι η συνεργασία μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του τουριστικού τομέα.

Η βιώσιμη ανάπτυξη στον κλάδο του τουρισμού προϋποθέτει την διαχείριση των τουριστικών προορισμών με βάση συγκεκριμένα κριτήρια που εξασφαλίζουν την οικονομική βιωσιμότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη και την περιβαλλοντική ακεραιότητα. Τα κριτήρια αυτά όπως αυτά που προτείνονται από την UNEP, καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων από την ποιότητα ζωής των τοπικών κοινοτήτων έως την προστασία της βιοποικιλότητας. Η εφαρμογή τους απαιτεί ολιστικό σχεδιασμό που λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε προορισμού και αξιοποιεί τις σύγχρονες τεχνολογίες και επιστημονικές γνώσεις. Σύμφωνα με την UNEP οι δώδεκα στόχοι για την βιωσιμότητα του τουρισμού, που προτείνονται για τη χάραξη πολιτικής (UNWTO), 2005) είναι οι εξής:

«Οικονομική βιωσιμότητα (Economic Viability), Τοπική ευημερία (Local Prosperity), Ποιότητα απασχόλησης(Employment Quality), Κοινωνική δικαιοσύνη (Social Equity), Ικανοποίηση

επισκέπτη (Visitor Fulfillment), Τοπικός έλεγχος (Local Control), Κοινωνική ευημερία (Community Well-being), Πολιτιστικός πλούτος (Cultural Richness), Φυσική ακεραιότητα (Physical Integrity), Βιολογική ποικιλομορφία (Biological Diversity), Αποδοτικότητα πόρων (Resource Efficiency), Περιβαλλοντική καθαρότητα (Environmental Purity)».

Κεφάλαιο 3^ο: Πράσινες Πιστοποιήσεις (Ένα βήμα προς ένα Βιώσιμο Μέλλον)

3.1 Εισαγωγή

Στη σύγχρονη εποχή, όπου η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση βρίσκεται στο επίκεντρο, η βιώσιμη ανάπτυξη έχει καταστεί ζωτικής σημασίας για τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς που επιδιώκουν να συνδυάσουν την οικονομική πρόοδο με την περιβαλλοντική υπευθυνότητα. Πράσινες πιστοποιήσεις, όπως το ISO 14001, το Green Key, το EMAS, το Travelife, το LEED και το EU Ecolabel, παίζουν καθοριστικό ρόλο, αποδεικνύοντας τη δέσμευση των οργανισμών για βιώσιμες πρακτικές και ενισχύοντας την περιβαλλοντική τους υπευθυνότητα. (International Organization for Standardization [ISO], Green Key, & European Commission, n.d.). Μέσα από αυστηρά κριτήρια και αξιολογήσεις, αυτές οι πιστοποιήσεις διασφαλίζουν την τήρηση υψηλών προτύπων περιβαλλοντικής απόδοσης, ενισχύοντας τη φήμη των εταιρειών και κερδίζοντας την εμπιστοσύνη των καταναλωτών. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στη μείωση του λειτουργικού κόστους, την αύξηση της αποδοτικότητας και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας (Travelife & World Resources Institute [WRI], n.d.).

Η εφαρμογή πράσινων πρακτικών και η απόκτηση σχετικών πιστοποιήσεων συνιστούν μια στρατηγική επένδυση για κάθε οργανισμό. Εκτός από τα άμεσα οφέλη για το περιβάλλον, όπως η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και η ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών πόρων, οι πράσινες πιστοποιήσεις ενισχύουν την εταιρική εικόνα. Αυτό, με τη σειρά του, προσελκύει πελάτες και επενδυτές που δίνουν έμφαση στην βιωσιμότητα (U.S. Green Building Council [USGBC], n.d.). Παράλληλα, η εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών μπορεί να οδηγήσει σε ουσιαστική μείωση του λειτουργικού κόστους μέσω της εξοικονόμησης ενέργειας και της πιο αποδοτικής χρήσης των πρώτων υλών (United Nations Environment Programme [UNEP], 2020).

Στο παρόν κεφάλαιο, θα εξετάσουμε αναλυτικά ορισμένες από τις πιο γνωστές πράσινες πιστοποιήσεις, εστιάζοντας στα κριτήρια που θέτουν, τη διαδικασία απόκτησης τους και τα οφέλη που προσφέρουν κυρίως στις τουριστικές μονάδες.

3.2 ISO 14001 (Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης)

Σε έναν κόσμο που η βιωσιμότητα αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία, το πρότυπο ISO 14001 αναδεικνύεται ως ένα ισχυρό εργαλείο για τις επιχειρήσεις που επιδιώκουν να ελαχιστοποιήσουν το οικολογικό τους αποτύπωμα (ISO, n.d). Εμφανίσθηκε για πρώτη φορά το 1996 και από τότε έχει ήδη αναθεωρηθεί δύο φορές με την τελευταία εκδοχή να είναι το ISO 14001:2015 (Wikipedia, Family of ISO, n.d). Πρόκειται για ένα διεθνώς αναγνωρισμένο πλαίσιο που καθοδηγεί τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των ξενοδοχείων, στη δημιουργία και διατήρηση ενός αποτελεσματικού Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (TÜV HELLAS n. , n.d.). Μέσω αυτού του συστήματος, οι επιχειρήσεις αποκτούν τη δυνατότητα να αναγνωρίζουν, να μετρούν, να ελέγχουν και να μειώνουν τις περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, από την ανακύκλωση και την εξοικονόμηση ενέργειας έως τη διαχείριση των αποβλήτων και την προστασία των υδάτινων πόρων (Q-Cert & European Environment Agency [EEA], n.d.).

Για τα ξενοδοχεία, η υιοθέτηση του ISO 14001 μπορεί να προσφέρει σημαντικά οφέλη. Αρχικά, η πιστοποίηση ISO 14001 ενισχύει την εταιρική φήμη, καθώς αποτελεί απόδειξη της δέσμευσης του ξενοδοχείου για την προστασία του περιβάλλοντος, προσελκύοντας έτσι περιβαλλοντικά συνειδητοποιημένους πελάτες. Επιπλέον, η πιστοποίηση προσδίδει ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, διαφοροποιώντας το ξενοδοχείο από τον ανταγωνισμό και ενισχύοντας την εικόνα του στην αγορά (TÜV HELLAS n. , n.d.). Πέρα από τα παραπάνω οφέλη, η εφαρμογή του ISO 14001 μπορεί να οδηγήσει σε σημαντική εξοικονόμηση κόστους, μέσω της μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας, νερού και άλλων πόρων. Παράλληλα, διασφαλίζει τη συμμόρφωση με την ισχύουσα περιβαλλοντική νομοθεσία, αποτρέποντας πιθανά πρόστιμα και κυρώσεις (Q-Cert & UNEP, n.d). Τέλος, η υιοθέτηση του προτύπου αυτού συμβάλλει σημαντικά

στη βελτίωση της εσωτερικής λειτουργίας του ξενοδοχείου, δημιουργώντας μια πιο οργανωμένη και αποτελεσματική δομή.

Η διαδικασία πιστοποίησης ISO 14001 περιλαμβάνει μια σειρά συγκεκριμένων βημάτων. Αρχικά, διεξάγεται μια αρχική αξιολόγηση για τον εντοπισμό των ισχυρών και αδύναμων σημείων του συστήματος. Στη συνέχεια, αναπτύσσεται ένα λεπτομερές σύστημα διαχείρισης που καλύπτει όλες τις απαιτήσεις της πιστοποίησης, το οποίο εφαρμόζεται σε όλες τις λειτουργίες του ξενοδοχείου. Έπειτα, ακολουθούν τακτικοί εσωτερικοί έλεγχοι για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας του συστήματος. Τέλος, ένας ανεξάρτητος οργανισμός πιστοποίησης διεξάγει μια λεπτομερή αξιολόγηση του συστήματος και, εφόσον αυτό συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του προτύπου, εκδίδεται το πιστοποιητικό ISO 14001 (Q-Cert n. , n.d.).

Η εφαρμογή του συστήματος ISO 14001 σε ένα ξενοδοχείο ξεκινά με τη δέσμευση της διοίκησης για την πλήρη υιοθέτηση και τη συνεχή βελτίωση του. Στη συνέχεια, διαμορφώνεται μια σαφής πολιτική για το περιβάλλον, η οποία καθορίζει τις περιβαλλοντικές προτεραιότητες του ξενοδοχείου. Ακολουθεί ο εντοπισμός των σημαντικότερων περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προκύπτουν από τις δραστηριότητες του ξενοδοχείου, η θέσπιση συγκεκριμένων στόχων και η ανάπτυξη προγραμμάτων για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής απόδοσης. Στην συνέχεια, το σύστημα εφαρμόζεται σε όλες τις λειτουργίες του ξενοδοχείου και ακολουθούν τακτικοί έλεγχοι για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητά του (Q-Cert & UNEP, n.d). Τέλος, το σύστημα αξιολογείται και βελτιώνεται συνεχώς, ώστε να ανταποκρίνεται στις εξελισσόμενες ανάγκες και προκλήσεις.

Συμπερασματικά, η πιστοποίηση ISO 14001 αποτελεί μια στρατηγική επένδυση για τα ξενοδοχεία, προσφέροντας μια σειρά από πλεονεκτήματα, από την προστασία του περιβάλλοντος και την εξοικονόμηση πόρων έως την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την ικανοποίηση των πελατών.

3.3 Green key (Οικολογικό Σήμα Ποιότητας)

Green Key Το Green Key, ιδρύθηκε το 1994 από το Foundation for Environmental Education (FEE) , που αποτελεί μια μη κυβερνητική οργάνωση σε διεθνές επίπεδο με στόχο την προώθηση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης παγκοσμίως (Key, n.d). Είναι ένα διεθνώς αναγνωρισμένο πρόγραμμα οικολογικής πιστοποίησης που απονέμει το σήμα ποιότητας σε τουριστικές επιχειρήσεις που τηρούν υψηλά περιβαλλοντικά πρότυπα. Ως ένα "πράσινο αστέρι", αποτελεί απόδειξη της δέσμευσης των επιχειρήσεων στη βιώσιμη ανάπτυξη και στον σεβασμό προς το περιβάλλον. Οι πιστοποιημένες επιχειρήσεις υιοθετούν πρακτικές που μειώνουν τις περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις, όπως η εξοικονόμηση ενέργειας και νερού, η ανακύκλωση, η χρήση οικολογικών προϊόντων και η ενημέρωση των επισκεπτών για περιβαλλοντικά θέματα (Green Key Global & Green Key International, n.d.).

Η απόκτηση του Green Key προσφέρει πολλαπλά οφέλη στις επιχειρήσεις, όπως η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, η βελτίωση της εταιρικής εικόνας και η μείωση των λειτουργικών δαπανών μέσω βιώσιμων πρακτικών. Επιπλέον, η πιστοποίηση συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος και προάγει τον βιώσιμο τουρισμό. Το Green Key μπορεί να απονεμηθεί σε διάφορους τύπους τουριστικών επιχειρήσεων, όπως ξενοδοχεία, εστιατόρια, χώρους κατασκήνωσης και συνεδριακά κέντρα (Green Key Criteria & UNEP, 2020).

Για να αποκτήσουν την πιστοποίηση, οι ξενοδοχειακές μονάδες πρέπει να πληρούν αυστηρά κριτήρια καλύπτοντας όλες τις πτυχές της λειτουργίας τους. Στις ξενοδοχειακές μονάδες, το Green Key αξιολογεί και επιβραβεύει την εφαρμογή υψηλών περιβαλλοντικών προτύπων, με έμφαση στη διαχείριση ενέργειας και νερού, στη μείωση και στην ανακύκλωση αποβλήτων, στη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων και στην ενημέρωση των επισκεπτών (International, n.d.)

Η κατηγοριοποίηση των κριτηρίων περιλαμβάνει πέντε βασικά στάδια. Πρώτον, η περιβαλλοντική διαχείριση αφορά τη δημιουργία περιβαλλοντικής πολιτικής, τον καθορισμό στόχων, την εκπαίδευση του προσωπικού και τη συνεργασία με την τοπική κοινότητα για την

προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Δεύτερον, η διαχείριση ενέργειας και νερού περιλαμβάνει τη χρήση ενεργειακά αποδοτικών συσκευών, την εγκατάσταση συστημάτων αυτοματισμού και την ευαισθητοποίηση προσωπικού και επισκεπτών επί του θέματος (UNEP, 2020). Τρίτον, η διαχείριση αποβλήτων εστιάζει στον διαχωρισμό, την ανακύκλωση και τη μείωση των παραγόμενων απορριμμάτων, προωθώντας την επαναχρησιμοποίηση προϊόντων (Critiria), n.d.). Τέταρτον, η χρήση φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων όπου δίνεται προτεραιότητα στη χρήση προϊόντων καθαρισμού που φέρουν οικολογική πιστοποίηση, μειώνοντας την επιβάρυνση του περιβάλλοντος από χημικές ουσίες. Τέλος, η ενημέρωση των επισκεπτών είναι καθοριστική, καθώς οι επιχειρήσεις ενθαρρύνουν τους επισκέπτες να συμμετέχουν σε περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες μέσω ενημερωτικού υλικού και δράσεων (International, n.d.)

Η πιστοποίηση Green Key απαιτεί από τις τουριστικές επιχειρήσεις μια ολοκληρωμένη και συστηματική προσέγγιση στη διαχείριση περιβαλλοντικών ζητημάτων. Κάθε πτυχή της λειτουργίας πρέπει να συμβάλλει στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, καθιστώντας το Green Key έναν κρίσιμο παράγοντα για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την περιβαλλοντική υπευθυνότητα στον τουριστικό τομέα (International, n.d.).

3.4 EMAS (Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου)

Ως ένα ολοκληρωμένο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης, το EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ιδρύθηκε το 1993 αποτελεί ένα ολοκληρωμένο εργαλείο περιβαλλοντικής διαχείρισης που υποστηρίζει επιχειρήσεις κάθε μεγέθους και κλάδου σχετικά με τη βελτίωση της περιβαλλοντικής τους απόδοσης (Wikipedia, Eco-Management and Audit Scheme, 2024). Μέσω ενός δομημένου πλαισίου, οι επιχειρήσεις μπορούν να εντοπίζουν, να αξιολογούν και να μειώνουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων τους. Παράλληλα, παρέχεται η δυνατότητα συνεχούς παρακολούθησης της

απόδοσής τους και ο καθορισμός νέων και βελτιωμένων στόχων (Commission, Eco-Management and Audit Scheme (EMAS)., n.d).

Η πιστοποίηση EMAS παρέχει στις επιχειρήσεις δημόσια αναγνώριση για την υιοθέτηση υψηλών περιβαλλοντικών προτύπων, ενισχύοντας την εταιρική τους εικόνα, την εμπιστοσύνη πελατών και επενδυτών, καθώς και την ανταγωνιστικότητά τους στην αγορά (Commission, How can EMAS benefit you?, n.d.).

Η εφαρμογή του EMAS μπορεί να προσφέρει σημαντικά οφέλη, όπως η μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η εξοικονόμηση φυσικών πόρων, η καλύτερη συμμόρφωση με τη νομοθεσία και η βελτίωση της λειτουργικής αποδοτικότητας. Επιπλέον, προάγει τη συνεργασία μεταξύ εργαζομένων, πελατών και άλλων ενδιαφερόμενων μερών, συμβάλλοντας στη συνολική βιωσιμότητα της επιχείρησης (Commission, EMAS Benefits, 2011).

Το EMAS είναι ευέλικτο και εφαρμόζεται σε διάφορους τομείς, όπως η βιομηχανία, οι υπηρεσίες, και ο τουρισμός, δίνοντας τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να προσαρμόζουν το σύστημα στις ανάγκες τους (Commission, About EMAS, n.d).

Για τις ξενοδοχειακές μονάδες, η εφαρμογή του EMAS αποτελεί σημαντικό βήμα προς την βιωσιμότητα τους. Η διαδικασία ξεκινά με την αξιολόγηση της περιβαλλοντικής απόδοσης της μονάδας, περιλαμβάνοντας την καταγραφή δραστηριοτήτων που επηρεάζουν το περιβάλλον, όπως είναι η κατανάλωση ενέργειας και νερού, η διαχείριση αποβλήτων και οι εκπομπές ρύπων. Βάσει αυτής της ανάλυσης, η διοίκηση διαμορφώνει μια περιβαλλοντική πολιτική που καθορίζει τη στρατηγική και τους στόχους του οργανισμού (Wikipedia, Eco-Management and Audit Scheme, 2024).

Στη συνέχεια, δημιουργείται ένα ολοκληρωμένο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης που περιλαμβάνει διαδικασίες για τον εντοπισμό περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τον καθορισμό στόχων, την παρακολούθηση της απόδοσης, την εκπαίδευση του προσωπικού και τη διαχείριση έκτακτων περιστατικών. Το σύστημα αυτό εφαρμόζεται σε όλες τις λειτουργίες της επιχείρησης, ενώ παράλληλα η κατάλληλη εκπαίδευση του προσωπικού οδηγεί στη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του (European Commision, n.d).

Για τη διασφάλιση της επιτυχίας του συστήματος, διεξάγονται τακτικοί εσωτερικοί έλεγχοι. Ανεξάρτητοι οργανισμοί επαληθεύουν τη συμμόρφωση της ξενοδοχειακής μονάδας με

τις απαιτήσεις του EMAS. Μετά την αξιολόγηση, η επιχείρηση συντάσσει και δημοσιοποιεί μια περιβαλλοντική δήλωση, η οποία περιλαμβάνει τις επιδόσεις, τους στόχους και τα προγράμματα βελτίωσης της. Η δήλωση αυτή καταχωρείται στο εθνικό μητρώο του EMAS, παρέχοντας στην ξενοδοχειακή μονάδα το δικαίωμα χρήσης του λογότυπου EMAS (Europa, n.d).

Συμπερασματικά, η πιστοποίηση EMAS αποτελεί μια απαιτητική αλλά πολύτιμη διαδικασία, που όχι μόνο βελτιώνει τη λειτουργική αποδοτικότητα και μειώνει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, αλλά ενισχύει και την εμπιστοσύνη πελατών και ενδιαφερόμενων φορέων. Αυτό καθιστά το EMAS ένα κρίσιμο εργαλείο για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της περιβαλλοντικής ευθύνης (European Commision, n.d).

3.5 Travelife (Σύστημα Πιστοποίησης Αειφορίας)

Το Travelife είναι ένα διεθνώς αναγνωρισμένο πρόγραμμα πιστοποίησης από το 2007 που παρέχει καθοδήγηση στις τουριστικές επιχειρήσεις για την υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών (Travelife, Travel life Sustainability in tourism, n.d). Το πρόγραμμα απευθύνεται σε ένα ευρύ φάσμα επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου, όπως είναι τα ξενοδοχεία, τα καταλύματα, τα ταξιδιωτικά γραφεία και οι τουριστικοί οργανισμοί. Η πιστοποίηση Travelife βασίζεται σε ένα σύνολο αυστηρών κριτηρίων που καλύπτουν σημαντικές πτυχές της βιωσιμότητας, όπως είναι η προστασία του περιβάλλοντος, η υποστήριξη των τοπικών κοινωνιών και η βελτίωση των συνθηκών εργασίας (Travel, n.d).

Η πιστοποίηση Travelife προσφέρει σημαντικά οφέλη για τις επιχειρήσεις, τους πελάτες καθώς και τους τουριστικούς προορισμούς. Για τις επιχειρήσεις, ενισχύει την εταιρική φήμη, αυξάνει τα έσοδα και βελτιώνει τη λειτουργική αποδοτικότητα. Για τους πελάτες, αποτελεί εγγύηση ότι η επιχείρηση εφαρμόζει υψηλά πρότυπα βιωσιμότητας, διασφαλίζοντας ότι η τουριστική τους δραστηριότητα ασκεί θετικό επίδραση στον προορισμό. Επιπλέον, για τους

τουριστικούς προορισμούς, η πιστοποίηση Travelife συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος, στην υποστήριξη της τοπικής οικονομίας και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας (Travelife, Travel life Sustainability in tourism, n.d).

Η διαδικασία απόκτησης της πιστοποίησης Travelife ξεκινά με την υποβολή αίτησης από την επιχείρηση και περιλαμβάνει μια λεπτομερή αξιολόγηση. Κατά τη διαδικασία αυτή, ένας ανεξάρτητος φορέας ελέγχει τη συμμόρφωση της επιχείρησης με τα κριτήρια που έχει θέσει το πρόγραμμα. Τα κριτήρια καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, όπως η διαχείριση ενέργειας, νερού και αποβλήτων, η προμήθεια προϊόντων και υπηρεσιών, οι σχέσεις με τους προμηθευτές, η υποστήριξη των τοπικών κοινωνιών και οι συνθήκες εργασίας (Travelife, Management System, n.d).

Για τους ταξιδιώτες, η πιστοποίηση Travelife παρέχει τη δυνατότητα να επιλέξουν καταλύματα που δεσμεύονται με την βιωσιμότητα. Με αυτόν τον τρόπο, συμβάλλουν στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και υποστηρίζουν τις τοπικές κοινότητες, προάγοντας την οικονομική τους ανάπτυξη. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις που είναι πιστοποιημένες από το Travelife συχνά παρέχουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες και προσφέρουν μια πιο αυθεντική ταξιδιωτική εμπειρία στους πελάτες τους (Travelife, Travel life Sustainability in tourism, n.d).

Συμπερασματικά, το Travelife αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για την προώθηση του βιώσιμου τουρισμού. Προσφέρει στις τουριστικές επιχειρήσεις ένα σαφές πλαίσιο για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών τους επιδόσεων, την υποστήριξη των τοπικών κοινωνιών και τη δημιουργία μιας πιο βιώσιμης και αυθεντικής ταξιδιωτικής εμπειρίας για τους ταξιδιώτες (Travel, n.d).

3.6 LEED (Ηγεσία στην Ενέργεια και στον Περιβαλλοντικό Σχεδιασμό)

Ο LEED (Leadership in Energy and Environmental Design) είναι ένα σύστημα πιστοποίησης που ιδρύθηκε το 1998 και αξιολογεί την περιβαλλοντική απόδοση των κτιρίων σε διεθνές επίπεδο (Council, What is LEED certification?, n.d). Προσφέροντας ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τον σχεδιασμό και την κατασκευή υγιών, αποδοτικών και φιλικών προς το περιβάλλον κτιρίων, το LEED προωθεί την εξοικονόμηση ενέργειας, τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αντίκτυπου (Council, LEED Credit Categories, n.d).

Το σύστημα πιστοποίησης LEED αξιολογεί την περιβαλλοντική απόδοση των κτιρίων και προσφέρει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη δημιουργία υγιών, ενεργειακά αποδοτικών και περιβαλλοντικά φιλικών εγκαταστάσεων. Οι ξενοδοχειακές μονάδες που αποκτούν την πιστοποίηση LEED αποδεικνύουν τη δέσμευσή τους στη βιώσιμη ανάπτυξη, εστιάζοντας σε τομείς όπως είναι η εξοικονόμηση ενέργειας, η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και η χρήση βιώσιμων υλικών (Council, The Business Case for Green Building., n.d).

Οι κύριες κατηγορίες αξιολόγησης του LEED περιλαμβάνουν την ενεργειακή και περιβαλλοντική απόδοση, τη βιωσιμότητα των υλικών, την ποιότητα του εσωτερικού περιβάλλοντος, τη διαχείριση νερού, την τοποθεσία και τις μεταφορές, καθώς και την καινοτομία (Council, LEED Credit Categories, n.d). Κάθε κατηγορία εστιάζει σε συγκεκριμένες πτυχές της βιωσιμότητας, όπως είναι η ενεργειακή αποδοτικότητα, η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η ανακύκλωση, η ποιότητα του αέρα, η διαχείριση λυμάτων, η πρόσβαση σε δημόσιες συγκοινωνίες και η ενθάρρυνση εναλλακτικών μέσων μεταφοράς (Council, Green Buildings: A Revolution in Design and Construction, n.d). Τα ξενοδοχεία που συγκεντρώνουν υψηλή βαθμολογία σε αυτές τις κατηγορίες μπορούν να αποκτήσουν επίπεδα πιστοποίησης από Certified έως Platinum, ενισχύοντας τη φήμη τους ως βιώσιμοι φορείς (Council, What is LEED certification?, n.d).

Η υιοθέτηση των πρακτικών LEED και η χρήση περιβαλλοντικά φιλικών προϊόντων προσφέρουν πολλαπλά οφέλη στις ξενοδοχειακές μονάδες. Τα περιβαλλοντικά οφέλη περιλαμβάνουν τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και νερού, την ελαχιστοποίηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και τη διαχείριση απορριμμάτων με βιώσιμο τρόπο. Παράλληλα, τα οικονομικά οφέλη, όπως είναι η μείωση των λειτουργικών εξόδων και η αύξηση της αξίας του ακινήτου, ενισχύουν τη μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα των επιχειρήσεων (Council, Green Buildings: A Revolution in Design and Construction, n.d).

Η πιστοποίηση LEED συμβάλλει επίσης στη βελτίωση της ποιότητας του εσωτερικού περιβάλλοντος, κάτι που επηρεάζει θετικά την εμπειρία των επισκεπτών. Ένα υγιές και φιλικό περιβάλλον φιλοξενίας προσελκύει πελάτες που αναζητούν βιώσιμες επιλογές και δημιουργεί μια θετική εικόνα για την ξενοδοχειακή μονάδα στην ευρύτερη αγορά (Council, What is LEED certification?, n.d).

Συνοψίζοντας, η πιστοποίηση LEED αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης στον κτιριακό τομέα (Council, Green Buildings: A Revolution in Design and Construction, n.d). Παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη δημιουργία κτιρίων που σέβονται το περιβάλλον, είναι ενεργειακά αποδοτικά και προσφέρουν ένα υγιές και φιλικό περιβάλλον στους επισκέπτες (Council, What is LEED certification?, n.d) .

3.7 EU Ecolabel (Ευρωπαϊκό Εθελοντικό Οικολογικό Σήμα)

Το EU Ecolabel θεσπίστηκε το 1992 και αποτελεί ένα εθελοντικό οικολογικό σήμα που απονέμεται σε προϊόντα και υπηρεσίες, τα οποία πληρούν αυστηρά περιβαλλοντικά κριτήρια σε όλη την διάρκεια της ζωής τους (Commission, EU Ecolabel - Overview, n.d)

Ως ένα από τα πιο αναγνωρισμένα οικολογικά σήματα στην Ευρώπη, το EU Ecolabel παρέχει στους καταναλωτές ένα αξιόπιστο εργαλείο για την επιλογή προϊόντων με μειωμένο περιβαλλοντικό αντίκτυπο (Commission, European Commission, n.d).

Το EU Ecolabel έχει επεκταθεί και στον τομέα της φιλοξενίας, προσφέροντας πιστοποίηση σε ξενοδοχεία και τουριστικές υπηρεσίες που εφαρμόζουν βιώσιμες πρακτικές. Οι ξενοδοχειακές μονάδες που αποκτούν την πιστοποίηση οφείλουν να τηρούν συγκεκριμένα κριτήρια.

Πρώτον, η μείωση κατανάλωσης ενέργειας και νερού, μέσω της εγκατάστασης αποδοτικών συστημάτων φωτισμού, βρυσών χαμηλής ροής και συσκευών εξοικονόμησης. Δεύτερον, η διαχείριση αποβλήτων μέσω της υποστήριξης της ανακύκλωσης και της μείωση της χρήσης πλαστικών μιας χρήσης. Τρίτον, η χρήση περιβαλλοντικά φιλικών προϊόντων συμπεριλαμβανομένων καθαριστικών και προϊόντων προσωπικής φροντίδας με οικολογική πιστοποίηση (Commission, Criteria for the EU Ecolabel, n.d).

Επιπλέον, η απόκτηση του EU Ecolabel προσφέρει πολλαπλά οφέλη στις ξενοδοχειακές μονάδες: Πρώτον, το σήμα προσδίδει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, προσελκύοντας πελάτες που αναζητούν υπεύθυνες επιλογές διαμονής (Commission, Business Benefits of the EU Ecolabel, n.d). Δεύτερον, η εφαρμογή αποδοτικών πρακτικών εξοικονόμησης ενέργειας και νερού μειώνει τα λειτουργικά έξοδα. Τρίτον, Το EU Ecolabel ενδυναμώνει τη φήμη της μονάδας ως υπεύθυνης επιχείρησης, προσελκύοντας πελάτες που ενδιαφέρονται για πράσινες επιλογές (Commission, Consumer Information and the EU Ecolabel, n.d).

Το EU Ecolabel συμβάλλει ουσιαστικά στην προστασία του περιβάλλοντος, ενθαρρύνοντας τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος στον τομέα της φιλοξενίας. Παράλληλα, προσφέρει στους επισκέπτες τη δυνατότητα να επιλέγουν καταλύματα που συνδυάζουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες που σέβονται το περιβάλλον (Commission, The Role of the EU Ecolabel in Sustainable Development, n.d).

Συμπερασματικά, η εφαρμογή του EU Ecolabel στις ξενοδοχειακές μονάδες αποτελεί ένα καίριο βήμα για την προώθηση της βιωσιμότητας στη φιλοξενία, δημιουργώντας πολλαπλά οφέλη τόσο για τις επιχειρήσεις και τους επισκέπτες όσο και για το περιβάλλον στο σύνολό του.

Κεφάλαιο 4^ο: Ιστορική Εξέλιξη του τουρισμού στην Ρόδο

4.1 Εισαγωγή

Η ιστορία της Ρόδου αποτελεί μια συναρπαστική αφήγηση που αποτυπώνει την πλούσια κληρονομιά και την πολιτιστική πορεία του νησιού μέσω των αιώνων. Η Ρόδος, με στρατηγική θέση στο σταυροδρόμι Ανατολής και Δύσης, έχει βιώσει τέσσερις βασικές περιόδους που διαμόρφωσαν την ταυτότητά της.

Η **αρχαία περίοδος** ξεκινάει με την ίδρυση των σημαντικών πόλεων-κρατών, όπως η Ιαλυσός, η Κάμειρος και η Λίνδος, οι οποίες άνθισαν σε πολιτισμό και εμπορική δραστηριότητα (Wikipedia, Ρόδος). Η Ρόδος απέκτησε φήμη χάρη στα ναυτικά της επιτεύγματα και την κατασκευή του Κολοσσού, ενός από τα Επτά Θαύματα του Αρχαίου Κόσμου.

Η **βυζαντινή περίοδος** της Ρόδου, από το 330 μ.Χ. έως το 1453, ήταν καθοριστική για την ανάπτυξη του νησιού. Η στρατηγική του θέσης το καθόρισε ως σημαντικό κόμβο μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Οι βυζαντινές αρχές προώθησαν τη ναυτική δραστηριότητα και ενίσχυσαν τις εμπορικές σχέσεις, προστατεύοντας παράλληλα τους κατοίκους από εξωτερικές απειλές (Kazhdan, 1991).

Η **μεσαιωνική περίοδος** ακολουθεί, όπου το νησί βρέθηκε υπό την κυριαρχία των Ιπποτών του Αγίου Ιωάννη. Αυτή η εποχή χαρακτηρίζεται από την οικοδόμηση του εντυπωσιακού Μεσαιωνικού Κάστρου και την ανάπτυξη της μεσαιωνικής πόλης της Ρόδου, που έγινε κέντρο πολιτισμού και στρατηγικής σημασίας (Erskine, 2000).

Η **περίοδος της ιταλικής κατοχής** (1912-1943) φέρνει νέες αλλαγές, με την Ιταλία να επενδύει σε υποδομές και να προσπαθεί να εκσυγχρονίσει το νησί, ενώ οι πολιτικές συνθήκες επηρεάζουν την καθημερινή ζωή των κατοίκων (Ziegler, 1985).

Τέλος, η **σύγχρονη περίοδος** ξεκινά μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, με την επανένωση της Ρόδου με την Ελλάδα το 1947. Από τότε, το νησί έχει αναπτυχθεί ως σημαντικός τουριστικός προορισμός, διατηρώντας παράλληλα την πλούσια ιστορία και την πολιτιστική του κληρονομιά (McCarthy, 2010).

Αυτές οι πέντε βασικές περίοδοι της ιστορίας της Ρόδου προσφέρουν μια σφαιρική εικόνα της εξέλιξής της και του ρόλου που διαδραματίζει στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου.

4.2 Αρχαία Περίοδος

Η τουριστική δραστηριότητα στη Ρόδο κατά την αρχαιότητα συνδέεται άμεσα με την ιστορική, πολιτιστική και γεωγραφική σημασία του νησιού. Η Ρόδος ιδρύθηκε το 408 π.Χ. από την ένωση τριών αρχαίων πόλεων: της Ιαλυσού, της Καμείρου και της Λίνδου (Wikipedia, Ρόδος).

Η Ρόδος αναδείχθηκε σε κομβικό σημείο για ταξιδιώτες και εμπόρους στην ανατολική Μεσόγειο, χάρη στη στρατηγική της θέση. Ένα από τα πιο εντυπωσιακά αξιοθέατα που προσέλκυε επισκέπτες ήταν ο Κολοσσός της Ρόδου, το περίφημο άγαλμα του θεού Ήλιου, που κατασκευάστηκε μεταξύ 292 και 280 π.Χ. (Wikipedia, Ρόδος). Ο Κολοσσός, ένα από τα Επτά Θαύματα του Αρχαίου Κόσμου, λειτουργούσε ως σύμβολο της δύναμης και της ευημερίας του νησιού, κάνοντας τη Ρόδο έναν από τους πρώτους τουριστικούς προορισμούς της αρχαιότητας .

Παράλληλα, η Ρόδος ήταν γνωστή για τη συμμετοχή της στις πολιτικές και πολιτιστικές εξελίξεις της εποχής. Η ίδρυση της Δωδεκανησιακής Συνομοσπονδίας τον 3ο αιώνα π.Χ. εδραίωσε την επιρροή του νησιού στην ανατολική Μεσόγειο, προσφέροντας ένα σταθερό περιβάλλον για την ανάπτυξη του εμπορίου, των τεχνών και της φιλοσοφίας (Wikipedia, Ρόδος).

Έτσι, η Ρόδος καθιερώθηκε ως ένας από τους πρώτους οργανωμένους τουριστικούς προορισμούς της αρχαιότητας, συνδυάζοντας την πολιτιστική ακτινοβολία και την φυσική ομορφιά.

4.3 Βυζαντινή Περίοδος

Η βυζαντινή περίοδος της Ρόδου, από την ανακήρυξη της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας το 330 μ.Χ. έως την κατάληψη της από τους Ιππότες του Αγίου Ιωάννη το 1309, αποτελεί καθοριστικό κεφάλαιο στην ιστορία του νησιού, επηρεάζοντας τη στρατηγική, πολιτική, πολιτιστική και τουριστική του ταυτότητα.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η Ρόδος διαδραματίζει σημαντικό ρόλο λόγω της γεωγραφικής της θέσης, που την καθιστούσε κρίκο ανάμεσα σε Ανατολή και Δύση. Παράλληλα, η πολιτιστική κληρονομιά του νησιού εμπλουτίστηκε με νέα θρησκευτικά και πολιτιστικά στοιχεία, όπως μαρτυρούν οι βυζαντινές εκκλησίες που διασώζονται έως σήμερα (Kourouros, n.d).

Η τουριστική δραστηριότητα, αν και δεν είχε τη μορφή που γνωρίζουμε σήμερα, ενισχύθηκε από την πολιτιστική και θρησκευτική σημασία της Ρόδου. Τα βυζαντινά μοναστήρια, οι εκκλησίες και τα κέντρα σπουδών του νησιού προσέλκυαν επισκέπτες από άλλες περιοχές της αυτοκρατορίας, καθώς και προσκυνητές που ταξίδευαν για θρησκευτικούς λόγους. Επιπλέον, η στρατηγική θέση της Ρόδου και οι εμπορικές της δραστηριότητες συνέβαλαν στην προσέλκυση ταξιδιωτών και εμπόρων, οι οποίοι συχνά εξερευνούσαν το νησί και τα πολιτιστικά του.

Το τέλος της βυζαντινής περιόδου σηματοδεύτηκε από την άνοδο των Σταυροφόρων και τις στρατηγικές αλλαγές που οδήγησαν τελικά στην κατάληψη της Ρόδου από τους Ιππότες του Αγίου Ιωάννη το 1309 (Wikipedia, Ρόδος). Η βυζαντινή κληρονομιά της Ρόδου, μαζί με την ανάπτυξη της πρώιμης τουριστικής δραστηριότητας, παραμένει ζωντανή, αποτελώντας αντικείμενο ιστορικής μελέτης και πολιτιστικής αναγνώρισης.

4.4 Μεσαιωνική Περίοδος

Η μεσαιωνική περίοδος της Ρόδου, που εκτείνεται από την κατάληψη του νησιού από τους Ιππότες του Αγίου Ιωάννη το 1309 έως την κατάληψή του από τους Οθωμανούς το 1522, αποτελεί μια εποχή σημαντικής πολιτικής, πολιτιστικής και τουριστικής εξέλιξης. Οι Ιππότες ανέπτυξαν το νησί σε στρατηγικό κέντρο του Μεσογειακού εμπορίου και πολιτισμού, και η Ρόδος έγινε ένα από τα πιο ισχυρά κάστρα της μεσαιωνικής Ευρώπης.

Παράλληλα, οι Ιππότες ανέπτυξαν τη ναυτική δραστηριότητα του νησιού, μετατρέποντας τη Ρόδο σε κέντρο εμπορίου και ναυτιλίας. Ο ναυτικός στόλος των Ιπποτών ήταν από τους ισχυρότερους της εποχής, και η φήμη του νησιού για τη στρατιωτική και εμπορική του δύναμη προσέλκυσε εμπόρους, ναυτικούς και επισκέπτες από όλη τη Μεσόγειο (Kourouros, n.d). Αυτή η δραστηριότητα συντέλεσε στην ανάπτυξη πρώιμης τουριστικής δραστηριότητας, με ταξιδιώτες

να καταφθάνουν για να γνωρίσουν τη ζωή στο νησί και να θαυμάσουν τα οχυρώματα και τα πολιτιστικά του αξιοθέατα.

Η μεσαιωνική περίοδος της Ρόδου υπήρξε καθοριστική και για την τουριστική της εξέλιξη. Οι Ιππότες του Αγίου Ιωάννη δημιούργησαν μια πολιτική και πολιτιστική υποδομή που προσέλκυσε ταξιδιώτες, εμπόρους και προσκυνητές, διαμορφώνοντας την εικόνα της Ρόδου ως έναν πρώιμο τουριστικό προορισμό με διεθνή απήχηση.

4.5 Ιταλική Περίοδος

Η τουριστική ανάπτυξη της Ρόδου έχει τις ρίζες της από την Ιταλική Κατοχή (1912-1943), όταν οι Ιταλοί ξεκίνησαν να προωθούν το νησί ως τουριστικό προορισμό για την ιταλική ελίτ. Δημιουργήθηκαν μεγάλα τουριστικά έργα, όπως το ξενοδοχείο "Grande Albergo delle Rose" και το κέντρο υδροθεραπείας στις Καλυθιές, τα οποία έθεσαν τις βάσεις για μελλοντική τουριστική ανάπτυξη (*Rhodes Welcome*).

Οι Ιταλοί χρησιμοποίησαν τη Ρόδο ως πολιτιστικό και στρατηγικό κέντρο, επενδύοντας σε τουριστικές υποδομές και αναδεικνύοντας το νησί ως πολυτελή προορισμό. Με την ενσωμάτωση της Ρόδου στην Ελλάδα το 1947, το νησί αξιοποίησε τις υπάρχουσες ιταλικές υποδομές για να αναπτύξει περαιτέρω τον τουριστικό τομέα. Ο συνδυασμός της φυσικής ομορφιάς, της πολιτιστικής κληρονομιάς και των υποδομών που δημιουργήθηκαν κατά την Ιταλική Κατοχή μετέτρεψε τη Ρόδο σε έναν από τους κορυφαίους τουριστικούς προορισμούς της Μεσογείου.

Σήμερα, η τουριστική ανάπτυξη της Ρόδου παραμένει άμεσα συνδεδεμένη με την κληρονομιά της Ιταλικής Κατοχής. Τα έργα που δημιουργήθηκαν εκείνη την περίοδο, μαζί με τη στρατηγική ανάδειξη του πολιτιστικού της πλούτου, έχουν συμβάλει στην εικόνα της Ρόδου ως διεθνούς προορισμού, προσελκύοντας εκατομμύρια επισκέπτες κάθε χρόνο.

4.6 Σύγχρονη Περίοδος

Η σύγχρονη εποχή της Ρόδου είναι γεμάτη σημαντικές πολιτικές, κοινωνικές και τουριστικές εξελίξεις που διαμόρφωσαν την ταυτότητα του νησιού. Μετά την ενσωμάτωση της Ρόδου στην Ελλάδα το 1948, η ελληνική κυβέρνηση προώθησε περαιτέρω την τουριστική υποδομή, καθιστώντας τη Ρόδο δημοφιλή για Ευρωπαίους και Αμερικανούς τουρίστες τη δεκαετία του 1960 και 1970 (is, n.d).

Το "χρυσό" αυτό διάστημα συνδέεται με την αύξηση των αφίξεων, την κατασκευή πολυτελών ξενοδοχείων και την ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού, ενώ παράλληλα ενισχύθηκαν οι μεταφορές και υποδομές, όπως το λιμάνι και το αεροδρόμιο.

Στη δεκαετία του 1960, η Ρόδος άρχισε να αναπτύσσει τον τουρισμό της ως βασικό πυλώνα της οικονομίας της, προσελκύοντας επισκέπτες από όλο τον κόσμο. Δημιουργήθηκαν νέες υποδομές, όπως ξενοδοχεία, τουριστικά κέντρα και σύγχρονες μαρίνες, οι οποίες αξιοποίησαν την πολιτιστική κληρονομιά και τη φυσική ομορφιά του νησιού. Οι τουριστικές δραστηριότητες αναζωογόνησαν την τοπική οικονομία, προσφέροντας θέσεις εργασίας και νέες ευκαιρίες ανάπτυξης, αλλά παράλληλα προκάλεσαν προκλήσεις στη διαχείριση των φυσικών πόρων και την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Οι ρίζες της τουριστικής ανάπτυξης ανάγονται στην Ιταλική Κατοχή, όταν οι Ιταλοί αναστήλωσαν μνημεία και ανέδειξαν την Παλιά Πόλη, κατασκευάζοντας εμβληματικά κτίρια όπως το "Grande Albergo delle Rose". Παράλληλα, η πολιτιστική ταυτότητα της Ρόδου είχε ήδη επηρεαστεί από τους Ιππότες του Αγίου Ιωάννη (1309-1522), οι οποίοι διαμόρφωσαν την αρχιτεκτονική της Παλιάς Πόλης, που σήμερα αποτελεί Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO και λειτουργεί ως κύριος πόλος έλξης τουριστών, οι οποίοι επισκέπτονται τη Ρόδο για να εξερευνήσουν τα μεσαιωνικά μνημεία και την πλούσια ιστορία της (Unesco).

Σήμερα, η Ρόδος συνεχίζει να είναι ένας από τους κορυφαίους τουριστικούς προορισμούς της Ελλάδας, με τις πολιτικές και στρατηγικές αλλαγές του 20ού αιώνα, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη του τουρισμού, να έχουν διαμορφώσει τη σύγχρονη κοινωνία και οικονομία του νησιού.

Κεφάλαιο 5^ο: Ο Μαζικός τουρισμός στην Ρόδο και η αναγκαιότητα στροφής προς τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού

5.1 Εισαγωγή

Η Ρόδος, ένα από τα πιο δημοφιλή τουριστικά νησιά της Ελλάδας, έχει αναδειχθεί σε κορυφαίο προορισμό μαζικού τουρισμού. Με την πληθώρα ξενοδοχειακών μονάδων, τις πανέμορφες παραλίες και την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά της, προσελκύει κάθε χρόνο εκατομμύρια επισκέπτες από όλο τον κόσμο. Ωστόσο, αυτή η μορφή τουρισμού, αν και αποτελεί βασικό πυλώνα της τοπικής οικονομίας, έχει δημιουργήσει αρνητικές επιπτώσεις που απαιτούν άμεση αντιμετώπιση.

5.2 Επιπτώσεις Μαζικού Τουρισμού

Η συνεχώς αυξανόμενη ροή επισκεπτών έχει προκαλέσει σημαντικά προβλήματα στο νησί μας. Το περιβάλλον του νησιού, με τα μοναδικά οικοσυστήματα και τις φυσικές ομορφιές του, δέχεται συνεχώς έντονες πιέσεις. Περιοχές όπως η Μεσαιωνική Πόλη, η Κοιλιάδα με τις Πεταλούδες και οι παραλίες της Ρόδου βρίσκονται στα όρια της φέρουσας ικανότητάς τους, ενώ η υπερκατανάλωση φυσικών πόρων και η αυξημένη ρύπανση απειλούν τη βιωσιμότητα των οικοσυστημάτων.

Η πολιτιστική ταυτότητα του νησιού επίσης υφίσταται αλλοιώσεις. Παραδοσιακοί οικισμοί έχουν μετατραπεί σε τουριστικές "ζώνες", όπου κυριαρχεί η τυποποιημένη εμπειρία που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των επισκεπτών. Η τοπική κουλτούρα και οι παραδόσεις υποχωρούν μπροστά στις ανάγκες της τουριστικής κατανάλωσης, γεγονός που απομακρύνει τους κατοίκους από την πολιτιστική τους κληρονομιά.

Σε κοινωνικό επίπεδο, η μαζική τουριστική ανάπτυξη έχει αυξήσει το κόστος ζωής και έχει μειώσει τη διαθεσιμότητα προσιτής στέγασης για τους ντόπιους. Επιπλέον, η οικονομική εξάρτηση από τον τουρισμό καθιστά τη Ρόδο ευάλωτη σε εξωτερικούς παράγοντες.

5.3 Οφέλη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού

Η στροφή από τον μαζικό τουρισμό στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού μπορεί να προσφέρει βιώσιμες λύσεις για τη Ρόδο, προστατεύοντας αφενός το περιβάλλον και αφετέρου την τοπική κοινωνία. Αυτή η αλλαγή δεν αποτελεί απλώς μια εναλλακτική επιλογή, αλλά μια επιτακτική ανάγκη για τη διατήρηση της φυσικής και πολιτιστικής ταυτότητας του νησιού.

Ο «οικοτουρισμός» προσφέρει τη δυνατότητα προστασίας των φυσικών οικοσυστημάτων, όπως είναι η Κοιλιάδα με τις Πεταλούδες, που προσελκύει επισκέπτες που ενδιαφέρονται για τη φύση και τη διατήρηση της. Ο πολιτιστικός τουρισμός αναδεικνύει την πλούσια ιστορία της Ρόδου, όπως είναι η Παλιά Πόλη και οι αρχαιολογικοί χώροι της Λίνδου, χωρίς να αλλοιώνει την αυθεντικότητά τους. Επιπλέον, ο «αγροτουρισμός» φέρνει τους επισκέπτες πιο κοντά στις τοπικές παραδόσεις και τη γαστρονομία, συμβάλλοντας στη διατήρηση της τοπικής κουλτούρας.

Η στροφή προς τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού αποτελεί μια στρατηγική που μπορεί να διασφαλίσει ένα βιώσιμο μέλλον για τη Ρόδο. Προστατεύοντας το φυσικό περιβάλλον, διατηρώντας την πολιτιστική ταυτότητα και ενισχύοντας την τοπική οικονομία, η Ρόδος μπορεί να αναδειχθεί σε ένα πρότυπο βιώσιμου τουρισμού. Η υιοθέτηση αυτών των πρακτικών θα προσφέρει στους επισκέπτες του νησιού μια μοναδική εμπειρία που αφενός βασίζεται στον σεβασμό του περιβάλλοντος και της τοπικής κοινωνίας και αφετέρου διατηρεί την ανθεκτικότητα του.

Κεφάλαιο 6^ο: Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού στην Ρόδο

6.1 Εισαγωγή

Η εξάπλωση των εναλλακτικών ή ήπιων μορφών τουρισμού, όπως ο θεματικός τουρισμός, μπορεί να συμβάλει σημαντικά στη βιωσιμότητα του τουριστικού προϊόντος κάθε περιοχής. Αντί να επικεντρώνεται αποκλειστικά στον μαζικό τουρισμό, που επιβαρύνει τις υποδομές και το περιβάλλον, ο θεματικός τουρισμός προσφέρει τη δυνατότητα για εξατομικευμένες, αυθεντικές εμπειρίες, οι οποίες όχι μόνο προστατεύουν τα τοπικά οικοσυστήματα αλλά ενισχύουν και την τοπική οικονομία.

Στην Ελλάδα, ο Ν.4582/2018 αποτελεί ορόσημο, καθώς παρέχει έναν ολοκληρωμένο ορισμό για τον θεματικό τουρισμό, διευκολύνοντας έτσι την ανάπτυξη των σχετικών δραστηριοτήτων και επενδύσεων στη χώρα. Ο νόμος αναγνωρίζει το θεματικό τουρισμό ως ένα πρότυπο τουριστικής ανάπτυξης που προσελκύει επισκέπτες με ειδικά ενδιαφέροντα και ενισχύει δραστηριότητες, οι οποίες σέβονται και προάγουν τη σχέση του τουρίστα με το φυσικό περιβάλλον και την τοπική κοινωνία (Kodiko, Νόμος 4582/2018 Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού, ΦΕΚ Α 2018).

Σύμφωνα με τον Ν.4582/2018, ο θεματικός τουρισμός περιλαμβάνει ειδικές μορφές τουρισμού που προάγουν την βιωσιμότητα και επιδιώκουν την ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής ζωής των τοπικών κοινωνιών. Ο θεματικός τουρισμός ορίζεται ως ο τουρισμός που «ενθαρρύνει την αλληλεπίδραση των επισκεπτών-τουριστών με το φυσικό περιβάλλον, τον ανθρώπινο παράγοντα, την περιφέρεια και τους δήμους, προωθεί την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη στις τοπικές κοινωνίες και αναδεικνύει τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία του κάθε τόπου» (Kodiko, Νόμος 4582/2018 Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού, ΦΕΚ Α 2018).

Ο θεματικός τουρισμός στην Ελλάδα έχει τη δυνατότητα να αναπτυχθεί μέσω πολλαπλών μορφών, όπως είναι ο οικοτουρισμός, ο αθλητικός τουρισμός, ο αγροτουρισμός, ο πολιτιστικός τουρισμός, ο εκπαιδευτικός τουρισμός, ο αεροπορικός τουρισμός, ο θαλάσσιος τουρισμός, ο τουρισμός υγείας και ευεξίας, ο γαστρονομικός τουρισμός κ.α. Αυτές οι μορφές τουρισμού αφενός ενδιαφέρονται για την τοπική κουλτούρα, τις παραδόσεις και την αυθεντικότητα, και

αφετέρου ενισχύουν την οικονομία των τοπικών κοινοτήτων μέσα από την προώθηση τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών.

6.2 Οικοτουρισμός

Ο οικοτουρισμός (ecotourism) αποτελεί την επικρατέστερη κατηγορία του θεματικού τουρισμού και θεωρείται ότι εμπεριέχει το σύνολο των αρχών της βιωσιμότητας. Έχει ως θεμέλιο την οικολογική συνείδηση των ταξιδιωτών και αποσκοπεί στην ευαισθητοποίηση των επισκεπτών σε περιβαλλοντικά ζητήματα (Kodikio, Νόμος 4582 Άρθρο 4, Τουρισμός Υπαίθρου, 2018).

Σύμφωνα με τον Ceballo-Lascurain το 1996, ο οικοτουρισμός ορίζεται ως *«η μορφή τουρισμού με περιβαλλοντική υπευθυνότητα η οποία:*

α) εστιάζει σε ταξίδια και επισκέψεις σε φυσικές περιοχές με ελάχιστη ανθρώπινη παρέμβαση, με σκοπό την απόλαυση και την κατανόηση του φυσικού περιβάλλοντος και των συνοδευτικών πολιτισμικών στοιχείων του παρελθόντος και του παρόντος

β) προάγει την βιωσιμότητα, ελαχιστοποιώντας το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των επισκεπτών γ) παρέχει οικονομικά και κοινωνικά οφέλη στους τοπικούς πληθυσμούς» (Ceballos-Lascurain, 1996).

Στην ελληνική νομοθεσία, ο οικοτουρισμός κατατάσσεται ως υποκατηγορία του τουρισμού υπαίθρου, αλλά λόγω της σημαντικότητας του και της εκτενούς επιστημονικής βιβλιογραφίας που έχει αναπτυχθεί επιβάλλεται η λεπτομερής εξέτασή του (Kodikio, Νόμος 4582 Άρθρο 4, Τουρισμός Υπαίθρου, 2018).

Η Ρόδος αποτελεί έναν ιδανικό προορισμό για οικοτουρισμό, καθώς συνδυάζει την πλούσια φυσική κληρονομιά της και την ιδιαίτερη πολιτιστική της ταυτότητα. Ο οικοτουρισμός στη Ρόδο προσφέρει στους ταξιδιώτες τη δυνατότητα να εξερευνήσουν μοναδικά τοπία, από το φυσικό πάρκο της κοιλάδας με τις Πεταλούδες έως τις παρθένες παραλίες και τις προστατευόμενες περιοχές του.

Ο τουρισμός υπαίθρου αναφέρεται σε μια εξειδικευμένη μορφή τουρισμού που προσφέρει στους ταξιδιώτες γνήσιες εμπειρίες. Στο πλαίσιο αυτής της μορφής τουρισμού, οι επισκέπτες απολαμβάνουν σύγχρονες δραστηριότητες αναψυχής στη φύση. Οι δραστηριότητες

αυτές στοχεύουν στον σεβασμό του περιβάλλοντος και στην διαφύλαξη των πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων κάθε τόπου. Η προσέλκυση των ταξιδιωτών σε περιοχές που εστιάζουν στον τουρισμό υπαίθρου συμβάλλει στην ενδυνάμωση της επιχειρηματικότητας, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων. Με κριτήριο τις εξειδικευμένες οργανωμένες δραστηριότητες αναψυχής, ο τουρισμός υπαίθρου διακρίνεται σε αγροτουρισμό, οινοτουρισμό, οικοτουρισμό - πράσινο τουρισμό, περιηγητικές διαδρομές - πεζοπορία, γεωτουρισμό και αλιευτικό τουρισμό (Kodiko, Νόμος 4582 Άρθρο 4, Τουρισμός Υπαίθρου, 2018).

6.3 Αθλητικός Τουρισμός

Ο αθλητικός τουρισμός περιγράφεται ως κάθε ταξιδιωτική εμπειρία που στοχεύει στη συμμετοχή, είτε ενεργητική είτε παθητική, σε αθλητικές δραστηριότητες. Αυτές οι δραστηριότητες μπορούν να περιλαμβάνουν από την άσκηση σε κάποιο άθλημα μέχρι την παρακολούθηση αθλητικών γεγονότων ή την επίσκεψη σε αθλητικά αξιοθέατα. Οι λόγοι που ωθούν κάποιον να ασχοληθεί με τον αθλητικό τουρισμό είναι ποικίλοι, όπως η ανάγκη για ψυχαγωγία και διασκέδαση, η βελτίωση της υγείας και φυσικής κατάστασης, η επιθυμία εξέλιξης σε κάποιο άθλημα, το πάθος για παρακολούθηση αθλητικών αγώνων ή το ενδιαφέρον για την αθλητική ιστορία και τον πολιτισμό (Kodiko, Νόμος 4582/2018 Άρθρο 6, Αθλητικός Τουρισμός, 2018).

Η Ρόδος αποτελεί ιδανικό προορισμό αθλητικού τουρισμού, χάρη στο ευνοϊκό της κλίμα, τη φυσική ομορφιά και την άρτια υποδομή της. Οι επισκέπτες έχουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες όπως πεζοπορία, ποδηλασία, κολύμβηση και θαλάσσια σπορ, απολαμβάνοντας τις μαγευτικές ακτές και τα βουνά του νησιού.

Με φιλόξενες εγκαταστάσεις για άτομα με ειδικές ανάγκες, η Ρόδος εξασφαλίζει προσβασιμότητα για όλους τους επισκέπτες. Είτε πρόκειται για δραστηριότητες περιπέτειας και άσκησης είτε για συμμετοχή ή παρακολούθηση αθλητικών διοργανώσεων, το νησί προσφέρει ανεπανάληπτες εμπειρίες. Ο αθλητικός τουρισμός στη Ρόδο συμβάλλει ουσιαστικά στην

ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και της τουριστικής ταυτότητας του νησιού, αποδεικνύοντας την σε κορυφαίο προορισμό για ταξιδιώτες κάθε ηλικίας και ενδιαφέροντος.

6.4 Αεροπορικός Τουρισμός

Ο αεροπορικός τουρισμός αποτελεί μια εξειδικευμένη μορφή τουρισμού που συνδυάζει την εξερεύνηση κορυφαίων προορισμών με την χρήση πτητικών μέσων. Προσφέρει στους ταξιδιώτες την ευκαιρία να ανακαλύψουν περιοχές με μοναδική φυσική ομορφιά, ιστορική σημασία και πολιτιστικά αξιοθέατα, μέσα από την χρήση αεροπλάνων, ελικοπτέρων και αερόστατων (Kodikio, Νόμος 4582/2018 Άρθρο 11, Αεροπορικός τουρισμός, 2018).

Εκτός από την πτήση, οι ταξιδιώτες έχουν την ευκαιρία να βιώσουν τον τοπικό πολιτισμό και τη γαστρονομία, εξερευνώντας γραφικούς οικισμούς, οινοποιεία, ελαιοτριβεία και αρχαιολογικούς χώρους. Με αυτόν τον τρόπο, ο αεροπορικός τουρισμός ενθαρρύνει την αλληλεπίδραση των επισκεπτών με τον τοπικό πολιτισμό και προσφέρει μια ολοκληρωμένη εμπειρία που συνδυάζει τη μαγεία της πτήσης με την αυθεντικότητα του τόπου, αναδεικνύοντας την πολιτιστική κληρονομιά από μια μοναδική οπτική γωνία.

Η Ρόδος, με την πλούσια ιστορία και το φυσικό κάλλος, προσφέρει εξαιρετικές ευκαιρίες για αεροπορικές περιηγήσεις, τόσο με ιδιωτικά όσο και με ενοικιαζόμενα αεροσκάφη. Οι αεροπορικές περιηγήσεις επιτρέπουν στους τουρίστες να απολαύσουν πανοραμική θέα σε σημαντικά αξιοθέατα του νησιού, όπως τα μεσαιωνικά κάστρα, τις μαγευτικές παραλίες και τις καταπράσινες ορεινές περιοχές. Επίσης, οι επισκέπτες μπορούν να συνδυάσουν την πτήση τους με επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, όπως η Ακρόπολη της Λίνδου, παραδοσιακά οινοποιεία και εργαστήρια τοπικών προϊόντων, για να γνωρίσουν την ροδίτικη κουλτούρα και γαστρονομία.

Ο αεροπορικός τουρισμός μπορεί να συμβάλλει στην ανάδειξη της Ρόδου ως τουριστικού προορισμού και να ενισχύσει την τοπική οικονομία, προσελκύοντας ταξιδιώτες που αναζητούν αυθεντικές εμπειρίες και δραστηριότητες που αναδεικνύουν το φυσικό και πολιτιστικό πλούτο του νησιού.

6.5 Θαλάσσιος Τουρισμός

Ο θαλάσσιος τουρισμός περιλαμβάνει ένα σύνολο οργανωμένων υπηρεσιών και εξειδικευμένων δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται στο θαλάσσιο και παράκτιο περιβάλλον, αποτελώντας μία από τις πλέον αναπτυσσόμενες και ελκυστικές μορφές τουρισμού. Οι επιλογές που προσφέρει είναι ποικίλες, περιλαμβάνοντας από πολυτελείς κρουαζιέρες και ιδιωτικές ή ενοικιαζόμενες θαλάσσιες περιηγήσεις, μέχρι περιπετειώδεις καταδύσεις και στιγμές χαλάρωσης σε παραλίες και ακτές (Kodiko, Νόμος 4582/2018 Άρθρο12, Θαλάσσιος Τουρισμός , 2018).

Στη Ρόδο, ο θαλάσσιος τουρισμός αποτελεί βασικό στοιχείο του τουριστικού προϊόντος, προσφέροντας μια πληθώρα δραστηριοτήτων για κάθε επισκέπτη. Οι κρουαζιέρες, με καθορισμένες διαδρομές και σταθμούς σε γραφικά λιμάνια και πολιτιστικά αξιοθέατα, δίνουν τη δυνατότητα στους ταξιδιώτες να ανακαλύψουν την τοπική ιστορία, να εξερευνήσουν την πολιτιστική κληρονομιά και να απολαύσουν τη γαστρονομία του νησιού.

Ο τουρισμός γιώτινγκ (yachting) είναι ιδιαίτερα δημοφιλής, επιτρέποντας στους επισκέπτες να σχεδιάσουν εξατομικευμένες διαδρομές σε απομονωμένες παραλίες και οργανωμένες μαρίνες.

Ο καταδυτικός τουρισμός αποτελεί έναν ακόμα σημαντικό τομέα, προσελκύοντας όσους ενδιαφέρονται για υποβρύχιες εξερευνήσεις. Οι καταδύσεις στη Ρόδο προσφέρουν μια ξεχωριστή εμπειρία, δίνοντας την ευκαιρία στους επισκέπτες να ανακαλύψουν τον πλούσιο υποθαλάσσιο κόσμο, να εξερευνήσουν καταδυτικά πάρκα και να επισκεφθούν υποβρύχια μουσεία.

Με αυτό το ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, ο θαλάσσιος τουρισμός στη Ρόδο ενισχύει την τουριστική ταυτότητα του νησιού, προσφέροντας μοναδικές εμπειρίες που συνδυάζουν την απόλαυση της θάλασσας με την επαφή με τον τοπικό πολιτισμό και τη φύση.

6.6 Πολιτιστικός Τουρισμός

Βάσει του Νόμου 4582/2018, ο πολιτιστικός τουρισμός περιλαμβάνει δραστηριότητες που δίνουν στους επισκέπτες τη δυνατότητα να ανακαλύψουν και να βιώσουν την πολιτιστική κληρονομιά ενός τόπου. Σε αυτές περιλαμβάνονται επισκέψεις σε σημαντικά πολιτιστικά αξιοθέατα, αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία, μνημεία και παραδοσιακούς οικισμούς. Παράλληλα, οργανώνονται θεματικές διαδρομές που συνδυάζουν εκπαίδευση και αναψυχή, καθώς και πολιτιστικές εκδηλώσεις και φεστιβάλ. Ο πολιτιστικός τουρισμός καλύπτει εξειδικευμένες μορφές όπως ο τουρισμός πόλεων, ο γαμήλιος τουρισμός, ο τουρισμός νεολαίας, ο τουρισμός τρίτης ηλικίας, και ο τουρισμός κινηματογραφικών παραγωγών, προσελκύοντας ταξιδιώτες με διαφορετικά ενδιαφέροντα (Kodikio, Νόμος 4582/2018 Άρθρο 13, Πολιτιστικός Τουρισμός, 2018).

Η Ρόδος αποτελεί έναν μοναδικό προορισμό πολιτιστικού τουρισμού, προσφέροντας στους επισκέπτες την ευκαιρία να εξερευνήσουν την πλούσια πολιτιστική και ιστορική της κληρονομιά. Με τη Μεσαιωνική Πόλη της, η οποία είναι Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, τα κάστρα, τα μουσεία, τις αρχαίες πόλεις και τα μοναστήρια, η Ρόδος ζωντανεύει την ελληνική παράδοση και τον πολιτισμό, προσφέροντας ένα μοναδικό ταξίδι στην ιστορία.

Εκτός από τις κλασικές μορφές πολιτιστικού τουρισμού, η Ρόδος μπορεί να προσφέρει και κάποιες ειδικές εμπειρίες όπως:

Αστικός Πολιτιστικός Τουρισμός: Σύντομες αποδράσεις στην Παλιά Πόλη δίνουν τη δυνατότητα εξερεύνησης της ιστορίας, της τοπικής κουλτούρας και της σύγχρονης ζωής, μέσω περιηγήσεων, δραστηριοτήτων και αγορών παραδοσιακών προϊόντων.

Τουρισμός Τρίτης Ηλικίας: Το ήπιο κλίμα και οι σύγχρονες υποδομές καθιστούν τη Ρόδο ιδανικό προορισμό για μεγαλύτερης ηλικίας ταξιδιώτες που αναζητούν συνδυασμό χαλάρωσης, γνώσης και αναψυχής.

Η Ρόδος, ως πολιτιστικός προορισμός προσφέρει έναν μοναδικό συνδυασμό φυσικής ομορφιάς και πολιτιστικής ταυτότητας, παρέχοντας βιώσιμες εμπειρίες που συνδέουν τον επισκέπτη με την τοπική ιστορία και παράδοση.

6.7 Τουρισμός Γαστρονομίας

Ο γαστρονομικός τουρισμός στη Ρόδο προσφέρει μια ξεχωριστή ευκαιρία στους επισκέπτες να γνωρίσουν την αυθεντική τοπική κουζίνα και να εξερευνήσουν τις γαστρονομικές παραδόσεις του νησιού. Αποτελώντας βασικό στοιχείο της πολιτιστικής κληρονομιάς, ο γαστρονομικός τουρισμός προσελκύει ταξιδιώτες που επιδιώκουν να συνδυάσουν τη γεύση με την ιστορία και τον πολιτισμό του τόπου, βιώνοντας μια ολοκληρωμένη εμπειρία.

Στη Ρόδο, οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν σε ποικίλες δραστηριότητες, όπως δοκιμή τοπικών εδεσμάτων, εκμάθηση παραδοσιακών συνταγών και αγορά φρέσκων προϊόντων απευθείας από τους παραγωγούς. Φεστιβάλ και γαστρονομικές εκδηλώσεις προσφέρουν τη δυνατότητα γνωριμίας με την ελληνική και μεσογειακή κουζίνα, καθώς και την απόλαυση τοπικών γεύσεων και παραδοσιακών ποτών που διατηρούνται ζωντανά μέσα από την παράδοση.

Οι επιχειρήσεις εστίασης της Ρόδου που δίνουν έμφαση στην ποιότητα και την αυθεντικότητα μπορούν να αποκτήσουν το Σήμα Ελληνικής Κουζίνας από το Υπουργείο Τουρισμού, ενισχύοντας τη φήμη του νησιού ως γαστρονομικού προορισμού (Kodiko, Νόμος 4582/2018 Άρθρο 14, Τουρισμός γαστρονομίας, 2018). Μέσα από αυτές τις εμπειρίες, οι ταξιδιώτες όχι μόνο απολαμβάνουν εξαιρετικά τοπικά προϊόντα αλλά και αποκτούν μια βαθύτερη κατανόηση της κουλτούρας και των παραδόσεων του νησιού, καθιστώντας τη διαμονή τους ακόμη πιο αξέχαστη.

6.8 Θρησκευτικός Τουρισμός

Ο θρησκευτικός και προσκυνηματικός τουρισμός αποτελεί μια ξεχωριστή μορφή τουριστικής δραστηριότητας, στενά συνδεδεμένη με την ιστορία και τον πολιτισμό κάθε τόπου. Στη Ρόδο, οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να συνδυάσουν την τουριστική εμπειρία με την πνευματική και θρησκευτική αναζήτησή τους.

Οι ταξιδιώτες που επιλέγουν τη Ρόδο για θρησκευτικό τουρισμό μπορούν να εξερευνήσουν ιστορικούς ναούς και μοναστήρια. Αυτοί οι χώροι, στενά συνδεδεμένοι με τη

θρησκευτική παράδοση του νησιού, φιλοξενούν λατρευτικές εκδηλώσεις και εορτασμούς που επιτρέπουν στους επισκέπτες να βιώσουν από κοντά τη θρησκευτική ιστορία του νησιού. Παράλληλα, οι περιηγήσεις σε ιστορικά μνημεία ενισχύουν τη σύνδεση πίστης, πολιτισμού και εκπαίδευσης, δημιουργώντας μια ολοκληρωμένη τουριστική εμπειρία.

Η Ρόδος, με τη μακρά της ιστορία, προσφέρει μια μοναδική εμπειρία στους επισκέπτες που αναζητούν τη σύνδεση μεταξύ θρησκευτικής παράδοσης και πολιτιστικής ταυτότητας. Μέσα από τη συμμετοχή σε θρησκευτικές τελετές και την εξερεύνηση ιστορικών χώρων, οι επισκέπτες μπορούν να ζήσουν την ουσία της θρησκευτικής αφοσίωσης, ανακαλύπτοντας παράλληλα τη μοναδική πολιτιστική και πνευματική κληρονομιά του νησιού.

6.9 Συνεδριακός Τουρισμός

Ο συνεδριακός τουρισμός αφορά οργανωμένες εκδηλώσεις, όπως συνέδρια, σεμινάρια και εκθέσεις, που φέρνουν κοντά ανθρώπους με κοινά επαγγελματικά ή επιστημονικά ενδιαφέροντα. Σκοπός αυτών των συναντήσεων είναι η ανταλλαγή γνώσεων και απόψεων μεταξύ των συμμετεχόντων, ενώ παράλληλα ενισχύουν την τουριστική κίνηση, προσελκύοντας επισκέπτες για σύντομες διαμονές σε δημοφιλείς προορισμούς καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου (Kodikio, Νόμος 4582/2018 Άρθρο 16, Συνεδριακός Τουρισμός, 2018).

Η Ρόδος αναδεικνύεται σε προορισμό υψηλών προδιαγραφών στον τομέα του συνεδριακού τουρισμού, φιλοξενώντας εκδηλώσεις όπως είναι τα συνέδρια, οι ημερίδες, οι διασκέψεις και οι επαγγελματικές εκθέσεις. Με σύγχρονες υποδομές και πολυτελείς εγκαταστάσεις, το νησί μπορεί να εξυπηρετήσει εκδηλώσεις κάθε μεγέθους, από μικρές συναντήσεις έως μεγάλα συνέδρια, ικανοποιώντας τις ανάγκες των όλων συμμετεχόντων.

Αυτός ο συνδυασμός συμβάλλει στη ανάδειξη της Ρόδου ως κορυφαίου συνεδριακού προορισμού, ενισχύοντας τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και στηρίζοντας την τοπική οικονομία.

6.10 Εκπαιδευτικός Τουρισμός

Ο εκπαιδευτικός τουρισμός συνδυάζει τη μάθηση με την αναψυχή, προσφέροντας στους ταξιδιώτες την ευκαιρία να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους μέσα από πολιτιστικές, εθελοντικές και ακαδημαϊκές δραστηριότητες. Αυτή η μορφή τουρισμού απευθύνεται σε άτομα ή ομάδες που συμμετέχουν σε δράσεις σχετικές με κάθε επίπεδο εκπαίδευσης, συνεργασίες με εκπαιδευτικά ιδρύματα, σεμινάρια και επισκέψεις σε ερευνητικά κέντρα, δημιουργώντας μια σφαιρική μαθησιακή εμπειρία όλο τον χρόνο (kodiko, 2018).

Στη Ρόδο, ο εκπαιδευτικός τουρισμός δίνει τη δυνατότητα στους επισκέπτες να συνδυάσουν τη γνώση με την αναψυχή σε ένα περιβάλλον πλούσιο με ιστορία και πολιτισμό. Οι συμμετέχοντες μπορούν να επιλέξουν από διάφορα προγράμματα, όπως επαγγελματική κατάρτιση, μετεκπαιδευτικά μαθήματα, γλωσσική εκπαίδευση και επισκέψεις σε ερευνητικά κέντρα και εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις..

Αυτή η μορφή τουρισμού εμπλουτίζει τις διακοπές με ουσιαστικές μαθησιακές ευκαιρίες, προσφέροντας στους επισκέπτες τη δυνατότητα να αποκτήσουν γνώσεις, να διευρύνουν τους ορίζοντές τους και να γνωρίσουν τη Ρόδο μέσα από μια ξεχωριστή εκπαιδευτική οπτική.

6.11 Τουρισμός Υγείας

Ο τουρισμός υγείας αποτελεί έναν δυναμικό τομέα που αναπτύσσεται ραγδαία παγκοσμίως, με αυξανόμενη ζήτηση για υπηρεσίες που συνδυάζουν την πρόληψη, τη θεραπεία και την προώθηση της σωματικής, ψυχικής και πνευματικής υγείας (Kodiko, Νόμος 4582/2018 Άρθρο 20, Τουρισμός υγείας, 2018). Στη Ρόδο, οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να απολαύσουν μια μοναδική εμπειρία τουρισμού υγείας που καλύπτει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών, όπως ο ιατρικός, ο ιαματικός και ο τουρισμός ευεξίας, με υποδομές υψηλών προδιαγραφών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες κάθε επισκέπτη.

Η Ρόδος διαθέτει εξαιρετικές εγκαταστάσεις για ιαματικό τουρισμό, όπου οι επισκέπτες μπορούν να απολαύσουν τα οφέλη των φυσικών ιαματικών πηγών σε περιβάλλοντα ιδανικά για

χαλάρωση και αποκατάσταση. Επιπλέον, ο τουρισμός ευεξίας στη Ρόδο παρέχει εξαιρετικές επιλογές, εξασφαλίζοντας μια πλήρη αναζωογόνηση στους επισκέπτες.

Το νησί της Ρόδου, με τις φυσικές ομορφιές του και τις προηγμένες τουριστικές του υποδομές, έχει καταφέρει να προσφέρει στους επισκέπτες τη δυνατότητα να απολαύσουν υπηρεσίες υψηλού επιπέδου που συνδυάζουν την υγεία, την ευεξία και την αναψυχή, καθιστώντας το ιδανικό μέρος για όσους αναζητούν μια ολοκληρωμένη εμπειρία φροντίδας του σώματος και του πνεύματος.

Μέρος Β'

Κεφάλαιο 7^ο: Μεθοδολογία Έρευνας

7.1 Σημαντικότητα Έρευνας

Οι πράσινες πιστοποιήσεις αποτελούν ένα σημαντικό εργαλείο για τις ξενοδοχειακές μονάδες, καθώς προωθούν την βιωσιμότητα, μειώνουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα και ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα τους. Μέσω της υιοθέτησης συγκεκριμένων πρακτικών όπως είναι η εξοικονόμηση ενέργειας και νερού, η μείωση των αποβλήτων και η αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οι ξενοδοχειακές μονάδες μπορούν να συμβάλλουν αφενός στην προστασία των φυσικών πόρων κάθε τόπου και αφετέρου στην προώθηση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης.

Παράλληλα, οι βιώσιμες πρακτικές οδηγούν στην μείωση του λειτουργικού κόστους, ενισχύοντας την οικονομική αποδοτικότητα των επιχειρήσεων. Επιπρόσθετα, η απόκτηση πράσινων πιστοποιήσεων προσφέρει στις ξενοδοχειακές μονάδες ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, καθώς ελκύουν επισκέπτες που ενδιαφέρονται για πράσινες επιλογές, ενισχύοντας παράλληλα την φήμη τους στην αγορά του τουρισμού.

Η ενσωμάτωση των πράσινων πιστοποιήσεων στον χώρο της φιλοξενίας εναρμονίζεται με τις παγκόσμιες τάσεις που αναδεικνύουν τη σημασία των βιώσιμων ταξιδιωτικών εμπειριών, γεγονός που βοηθά τις ξενοδοχειακές μονάδες αφενός να ενισχύσουν την εικόνα τους και αφετέρου να θεμελιώσουν ισχυρές σχέσης εμπιστοσύνης με τους επισκέπτες τους.

Συνολικά, οι πράσινες πιστοποιήσεις δεν αποτελούν μόνο ένδειξη οικολογικής ευαισθησίας, αλλά μια στρατηγική επιλογή που αφενός ενισχύει τη βιώσιμη ανάπτυξη και αφετέρου διασφαλίζει την μακροπρόθεσμη επιτυχία στον ξενοδοχειακό τομέα.

Στο παρόν κεφάλαιο θα παρουσιαστεί λεπτομερώς η έρευνα και ο μεθοδολογικός σχεδιασμός, με στόχο την παροχή μιας ολοκληρωμένης εικόνας για το συγκεκριμένο αντικείμενο. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, γίνεται επιλογή κατάλληλων ερευνητικών εργαλείων, τα οποία αποτελούν τη βάση για ανάλυση που ακολουθεί. Επιπλέον, περιγράφεται

αναλυτικά η μεθοδολογική προσέγγιση που υιοθετήθηκε και ο τρόπος με τον οποίο συγκεντρώθηκαν τα δεδομένα μέσα από την χρήση ερωτηματολογίων.

Ειδικότερα, η παρούσα έρευνα έχει ως στόχο τη συλλογή πολύτιμων στοιχείων για τη διερεύνηση της λειτουργικότητας των πράσινων πιστοποιήσεων στον ξενοδοχειακό τομέα της Ρόδου. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν φιλοδοξούν να αποτελέσουν έναν γενικό δείκτη για τη συμβολή των πράσινων πιστοποιήσεων στις ξενοδοχειακές μονάδες. Αυτός ο δείκτης μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τους αρμόδιους φορείς, δίνοντας τους ένα κίνητρο για την εφαρμογή δράσεων που θα βελτιώσουν την δεδομένη κατάσταση. Η έρευνα επιδιώκει να λειτουργήσει ως ένα εργαλείο της βαθύτερης κατανόησης των βιώσιμων πρακτικών που εφαρμόζουν οι ξενοδοχειακές μονάδες.

7.2 Σκοπός και Στόχοι Έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση της λειτουργικότητας των πράσινων πιστοποιήσεων στον ξενοδοχειακό τομέα στην Ρόδο και ο εντοπισμός κενών και προτάσεων για την βελτίωση των υφιστάμενων συστημάτων πιστοποίησης. Ειδικότερα, επιδιώκεται η κατανόηση και η αξιολόγηση των πρακτικών που υιοθετούνται από τα ξενοδοχεία για την εξοικονόμηση πόρων, τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την βελτίωση της αποδοτικότητας τους με έμφαση στην λειτουργικότητα των πράσινων πιστοποιήσεων στο νησί της Ρόδου.

Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, η έρευνα στοχεύει στην συλλογή και στην ανάλυση δεδομένων, μέσω ενός ερωτηματολογίου για τη διερεύνηση της εφαρμογής των πράσινων πιστοποιήσεων στις ξενοδοχειακές μονάδες. Επιπλέον, στοχεύει στην ανάδειξη των πλεονεκτημάτων που προκύπτουν από τις βιώσιμες πρακτικές.

Συνολικά, η έρευνα αποσκοπεί στην ενίσχυση της γνώσης και στην βαθύτερη κατανόηση γύρω από τη βιωσιμότητα στον ξενοδοχειακό τομέα, προσφέροντας πολύτιμα δεδομένα και εφαρμόσιμες προτάσεις που θα συμβάλουν στην μακροπρόθεσμη ανάπτυξη του τουρισμού στην Ρόδο.

7.3 Σχεδιασμός Ερωτηματολογίου

Ο σχεδιασμός του ερωτηματολογίου εκτελέστηκε με βάση την σχετική βιβλιογραφία και ευθυγραμμίστηκε με τους αντικειμενικούς στόχους της παρούσας έρευνας. Είναι διαμορφωμένο με απλή και ξεκάθαρη δομή, περιλαμβάνοντας ερωτήσεις ονομαστικού τύπου για να είναι σύντομη η συμπλήρωση του.

Η διατύπωση των ερωτήσεων έχει σχεδιαστεί με στόχο την συλλογή πολύτιμων πληροφοριών που θα φωτίσουν τη σχέση ανάμεσα στις πράσινες πρακτικές και τα οφέλη τους, ενώ παράλληλα θέτει το πλαίσιο για την ανάπτυξη στρατηγικών βιωσιμότητας στον τουριστικό τομέα.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 16 ερωτήσεις που εστιάζουν στην διερεύνηση του κατά πόσο οι ξενοδοχειακές μονάδες της Ρόδου έχουν υιοθετήσει πράσινες πιστοποιήσεις, καθώς και τα οφέλη που απορρέουν από αυτές. Οι ερωτήσεις περιλαμβάνουν πληροφορίες όπως είναι η κατηγορία του ξενοδοχείου και η κατάταξη του (αστέρια), αν έχει αποκτήσει κάποια πράσινη πιστοποίηση, ποιες πιστοποιήσεις έχουν αποκτηθεί, το έτος απόκτησης της πρώτης πιστοποίησης και αν υπήρχαν δυσκολίες κατά την διαδικασία απόκτηση τους.

Επιπλέον, εξετάζονται τα οφέλη που αποκομίζουν τα ξενοδοχεία από την απόκτηση των πιστοποιήσεων, τα κριτήρια που πρέπει να πληρούνται για την εξασφάλιση τους καθώς και προτεινόμενες πρακτικές που θα βοηθήσουν στην βελτίωση των περιβαλλοντικών τους επιδόσεων. Επίσης, το ερωτηματολόγιο διερευνά ποια μέτρα θα μπορούσαν να εφαρμοστούν για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης στον τουριστικό τομέα. Τέλος, εξετάζεται η αντίληψη των συμμετεχόντων σχετικά με το αν η υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών μπορεί να συμβάλει στη βιώσιμη ανάπτυξη της Ρόδου μελλοντικά. Το ερωτηματολόγιο παρατίθεται αυτούσιο στο παράρτημα της παρούσας μελέτης.

7.4 Δείγμα και Διαδικασία Συλλογής Δεδομένων

Ειδικότερα, η παρούσα έρευνα απευθύνεται σε επαγγελματίες του ξενοδοχειακού κλάδου δηλαδή σε ανώτερα στελέχη, σε ιδιοκτήτες, σε διευθυντές ξενοδοχείων καθώς και σε άλλα άτομα που κατέχουν διοικητικές ή εξειδικευμένες θέσεις στον χώρο της φιλοξενίας, με

δυνατότητα επιλογής πρόσθετων κατηγοριών ανάλογα με τον ρόλο τους. Εκτενέστερα, οι κατηγορίες τίθενται στο ερωτηματολόγιο ως εξής :

- Στέλεχος
- Διευθυντής
- Ιδιοκτήτης
- Άλλο (Other): (π.χ. υπάλληλος γραφείου, front office agent)

Η διαδικασία συλλογής δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω ενός ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, το οποίο δημιουργήθηκε σε μορφή Google Form. Το ερωτηματολόγιο διαθέτει όλες τις απαιτούμενες μεταβλητές και τις ανάλογες επιλογές απαντήσεων. Η διανομή του έγινε διαδικτυακά μέσω σχετικών ομάδων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που σχετίζονται με τα καταλύματα της Ρόδου.

Για την καλύτερη κατανόηση και ενημέρωση από τους συμμετέχοντες, το ερωτηματολόγιο συνοδευόταν από μία εισαγωγή. Η εισαγωγή αναφέρει τον σκοπό και το αντικείμενο της έρευνας καθώς και τον απαιτούμενο χρόνο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, παρέχοντας διαφάνεια και διευκολύνοντας τη διαδικασία για τους συμμετέχοντες.

Κεφάλαιο 8^ο: Παρουσίαση και Αποτελέσματα Έρευνας

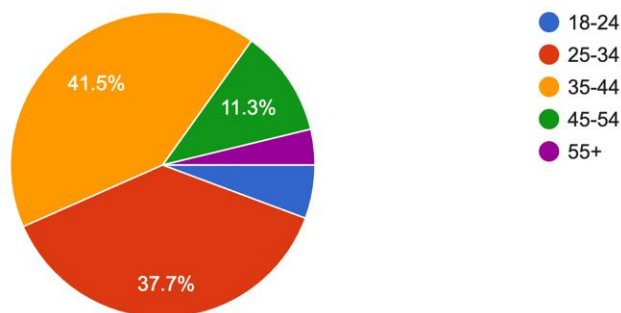
Η παρούσα έρευνα βασίζεται στις απαντήσεις 53 συμμετεχόντων, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν αντίστοιχα 53 ξενοδοχειακές μονάδες της Ρόδου. Παρόλο που το δείγμα δεν μπορεί να θεωρηθεί πλήρως αντιπροσωπευτικό για το σύνολο του κλάδου της φιλοξενίας στο νησί της Ρόδου, όμως μπορεί να προσφέρει πολύτιμα δεδομένα που θα συμβάλουν στη διερεύνηση της λειτουργικότητας των πράσινων πιστοποιήσεων. Οι απόψεις και οι τάσεις που αναδεικνύονται μέσα από τις απαντήσεις μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμη αφετηρία για την κατανόηση των πλεονεκτημάτων, των προκλήσεων και της εφαρμογής πράσινων πρακτικών στις ξενοδοχειακές μονάδες, προωθώντας παράλληλα τη περαιτέρω συζήτηση γύρω από τη βιωσιμότητα στο χώρο της φιλοξενίας.

1. Ηλικία συμμετεχόντων

Στο παρακάτω γράφημα, αναλύεται η ηλικία του δείγματος. Η πιο αντιπροσωπευτική κατηγορία είναι η ηλικιακή ομάδα μεταξύ 35-44 και περιλαμβάνει 22 απαντήσεις που αντιστοιχούν στο 41.51 % του συνόλου. Η δεύτερη ηλικιακή ομάδα 25-34 αποτελείται από 20 απαντήσεις, που αντιπροσωπεύουν το 37.74%. Η Τρίτη ηλικιακή ομάδα 45-54 με 6 απαντήσεις αντιπροσωπεύει το 11.32% του συνόλου. Η τέταρτη ηλικιακή ομάδα 18-24 περιλαμβάνει 3 απαντήσεις δηλαδή το 5.66%. Τέλος, η Πέμπτη ηλικιακή ομάδα από 55 χρονών και πάνω αποτελείται από 2 απαντήσεις που αντιστοιχείται στο 3.77 %.

Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;

53 responses

Γράφημα 1. Ηλικιακή Ομάδα

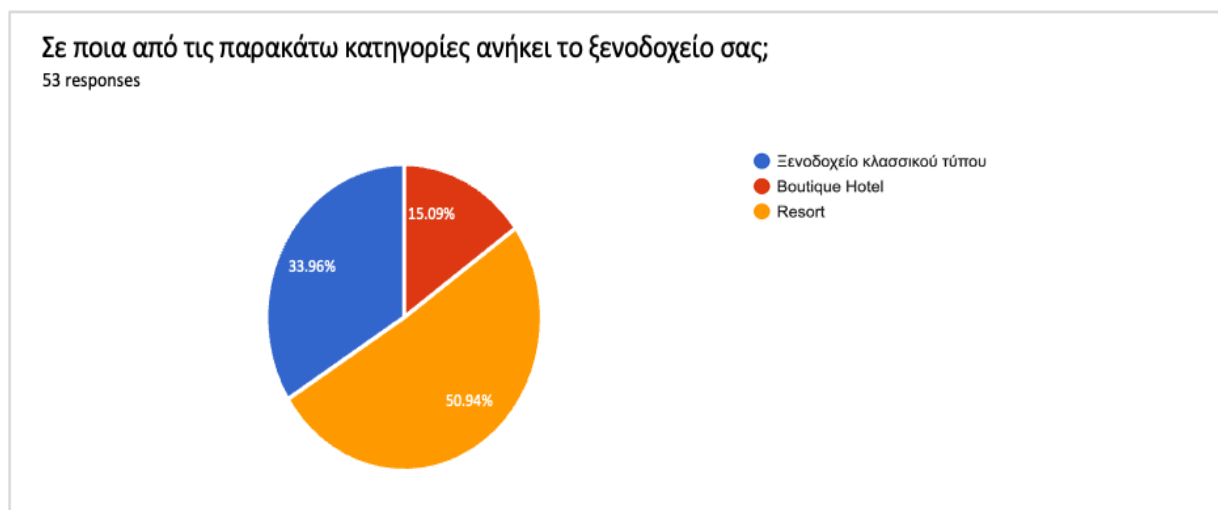
2. Κατανομή των ξενοδοχείων ανάλογα με την κατηγορίες τους

Το παρακάτω γράφημα δείχνει την κατανομή των ξενοδοχείων σε διαφορετικές κατηγορίες, με την πλειονότητα να ανήκει στα "Resorts" με 50.94% και στα "Ξενοδοχεία κλασσικού τύπου" με 33.96%, ενώ τα "Boutique Hotels" αντιπροσωπεύουν ένα μικρότερο ποσοστό 15.09%. Αυτή η διαφοροποίηση στις κατηγορίες των καταλυμάτων μπορεί να συνδεθεί με την προσφορά πράσινων επιλογών, καθώς οι ανάγκες και οι προσδοκίες των επισκεπτών για βιώσιμες πρακτικές μπορεί να διαφοροποιείται ανάλογα με το τύπο του καταλύματος.

Τα "Resorts", που αποτελούν την πιο συχνή κατηγορία βάση του γραφήματος, έχουν πιθανόν μεγαλύτερη δυνατότητα εφαρμογής πράσινων πρακτικών λόγω του μεγέθους τους και των υποδομών τους. Για παράδειγμα, μπορούν να χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ή να εφαρμόζουν ολοκληρωμένα συστήματα διαχείρισης αποβλήτων. Ομοίως, τα "Ξενοδοχεία κλασσικού τύπου" μπορούν να εφαρμόσουν απλούστερες πράσινες λύσεις, όπως είναι η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και νερού.

Από την άλλη πλευρά, τα "Boutique Hotels", αν και λιγότερα σε αριθμό, δίνουν έμφαση σε εξατομικευμένες και ποιοτικές εμπειρίες. Γεγονός που τα καθιστά ιδανικά για την υιοθέτηση πρωτοποριακών, βιώσιμων λύσεων, προωθώντας παράλληλα οικολογικά υπεύθυνες πρακτικές και προσφέροντας μια μοναδική εμπειρία στους επισκέπτες. Συμπερασματικά, η ενσωμάτωση

βιώσιμων πρακτικών σε όλα τα είδη των καταλυμάτων, από τα μεγάλα Resorts μέχρι και τα Boutique Hotels, όχι μόνο ικανοποιεί τις αυξανόμενες απαιτήσεις των πελατών για πράσινες επιλογές, αλλά μπορεί επίσης να ενισχύσει τη φήμη και την ανταγωνιστικότητα τους.

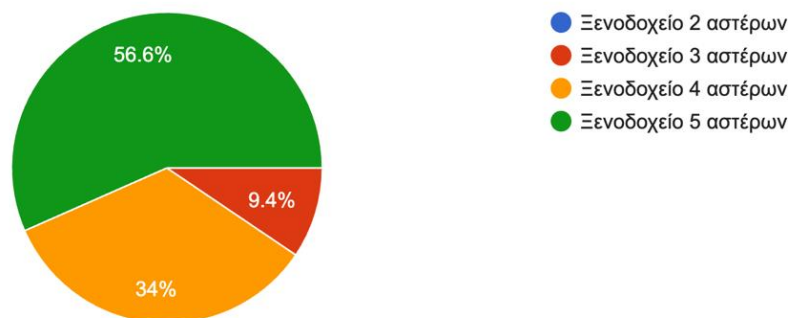
Γράφημα 2. Κατηγορίες ξενοδοχείων

3. Κατανομή ξενοδοχείων ανά κατηγορία αστερών

Στο γράφημα 3 απεικονίζεται η κατανομή των ξενοδοχείων ανά κατηγορία αστερών. Η μεγαλύτερη κατηγορία είναι τα ξενοδοχεία 5 αστερών, τα οποία αποτελούν το 56,6% του συνόλου με 30 ξενοδοχεία. Ακολουθούν τα ξενοδοχεία 4 αστερών, τα οποία αντιπροσωπεύουν το 34% με 18 ξενοδοχεία. Τα ξενοδοχεία 3 αστερών, αποτελούν την μικρότερη κατηγορία, καλύπτοντας μόλις το 9.4% με 5 ξενοδοχεία. Συνολικά, το γράφημα μας δείχνει μια σαφή προτίμηση στα ξενοδοχεία ανώτερης κατηγορίας, γεγονός που υποδηλώνει μια τάση για πολυτέλεια και υψηλή ποιότητα στο νησί.

Σε ποια κατηγορία αστερών ανήκει το ξενοδοχείο σας;

53 responses

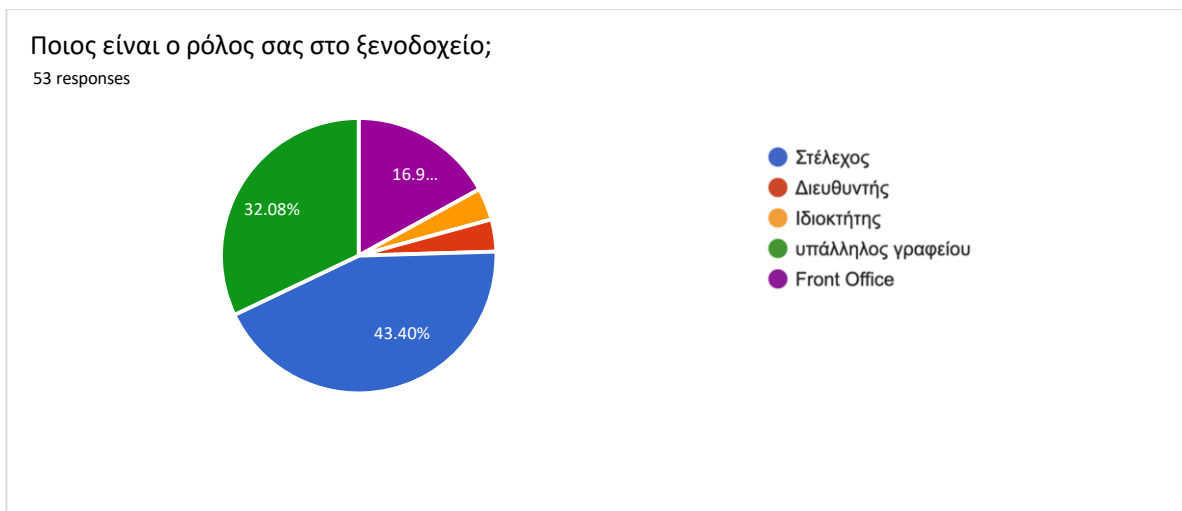

Γράφημα 3. Κατανομή ξενοδοχείων ανά κατηγορία αστερών

4. Ρόλος των συμμετεχόντων στην ξενοδοχειακή μονάδα

Το γράφημα παρουσιάζει τις απαντήσεις στην ερώτηση "Ποιος είναι ο ρόλος σας στο ξενοδοχείο;" και καταγράφει τη συχνότητα συμμετοχής διαφορετικών ρόλων στο χώρο της φιλοξενίας. Η κατηγορία "Στέλεχος" αποτελεί την πολυπληθέστερη κατηγορία με 21 απαντήσεις που αντιστοιχούν στο 43.40% του συνόλου, υποδεικνύοντας ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες προέρχονται από ανώτερες ή διευθυντικές θέσεις. Στη δεύτερη κατηγορία με τις περισσότερες απαντήσεις βρίσκεται ο "Υπάλληλος γραφείου" με 9 απαντήσεις και ποσοστό 32.08% που αφορά προσωπικό που εργάζεται σε διοικητικές λειτουργίες. Στην τρίτη κατηγορία τοποθετείται ο "Front Office" και περιλαμβάνει 6 απαντήσεις με ποσοστό 16.98%, που δείχνει την συμμετοχή εργαζομένων στην πρώτη γραμμή επικοινωνίας του ξενοδοχείου με τους πελάτες. Επίσης, η κατηγορία "Ιδιοκτήτης" με 4 απαντήσεις και ποσοστό 3.77%, που υποδεικνύει ότι οι ιδιοκτήτες είναι λιγότεροι σε αριθμό αλλά διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο. Ακολουθεί η κατηγορία "Διευθυντής" με 3 απαντήσεις και ποσοστό 3.77%, που αντικατοπτρίζει τη συμβολή ατόμων σε υψηλές και διοικητικές θέσεις. Συνολικά, η πλειονότητα των απαντήσεων προέρχεται κυρίως από ανώτερα στελέχη και εργαζομένους πρώτης γραμμής. Παράλληλα, σημαντική αν και μικρότερη, είναι και η συμμετοχή ιδιοκτητών και διευθυντών. Αυτή σύνθεση απόψεων από

διαφορετικούς ρόλους στον τομέα της φιλοξενίας εγγυάται μία ολιστική και αντιπροσωπευτική εικόνα της κατάστασης.

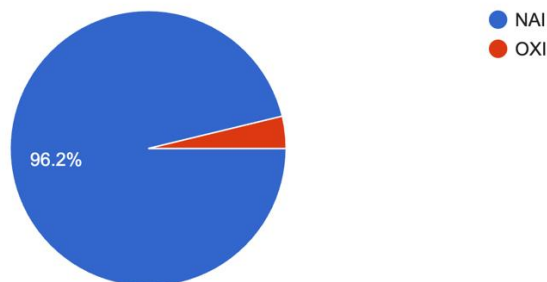

Γράφημα 4. Ποιός είναι ο ρόλος σας στο ξενοδοχείο;

5. Εάν έχει αποκτηθεί κάποια πράσινη πιστοποίηση

Το παρακάτω γράφημα, δείχνει τα αποτελέσματα των απαντήσεων στην ερώτηση σχετικά με το αν τα ξενοδοχεία έχουν λάβει κάποια πράσινη πιστοποίηση. Συγκεκριμένα, από τα δεδομένα προκύπτει ότι 51 ξενοδοχειακές μονάδες απάντησαν "ΝΑΙ" δηλαδή το 96.2% του συνόλου, γεγονός που επιβεβαιώνει ότι η πλειονότητα των ξενοδοχείων αφενός έχει υιοθετήσει βιώσιμες πρακτικές και αφετέρου έχει λάβει πιστοποιήσεις σχετικά με την περιβαλλοντική υπευθυνότητα. Αντιθέτως, μόνο 2 ξενοδοχεία δηλαδή το 3.8% απάντησαν ότι δεν έχουν λάβει κάποια πιστοποίηση, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι εξαιρέσεις είναι σπάνιες και ενδεχομένως να συνδέονται με περιορισμούς, όπως το κόστος ή άλλες προκλήσεις. Τα παραπάνω δεδομένα υπογραμμίζουν την ισχυρή δέσμευση των επιχειρήσεων φιλοξενίας σε πρακτικές που προστατεύουν το περιβάλλον.

Έχετε λάβει κάποια πράσινη πιστοποίηση;
53 responses

Γράφημα 5. Έχετε λάβει κάποια πράσινη πιστοποίηση;

6. Πράσινες πιστοποιήσεις που έχουν αποκτηθεί

Το σύνολο των συμμετεχόντων ανέδειξε σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τις πράσινες πιστοποιήσεις που έχουν λάβει τα ξενοδοχεία. Ακολουθεί μία αναλυτική παρουσία για κάθε πιστοποίηση.

Η πιστοποίηση Green Key ξεχωρίζει ως η πιο δημοφιλής με ποσοστό 82.7% του συνόλου που αντιστοιχείται με 43 συμμετέχοντες να την έχουν λάβει. Αυτή η υψηλή αποδοχή δείχνει ότι πρόκειται για μια από τις πιο αναγνωρισμένες και ευρέως ενταγμένες πιστοποιήσεις στον χώρο της φιλοξενίας, λόγω των σαφών κριτηρίων της και της φιλικότητας της προς τις επιχειρήσεις.

Η ISO 14001, η οποία επικεντρώνεται στη διαχείριση περιβαλλοντικών συστημάτων, αποτελεί τη δεύτερη πιο δημοφιλή πιστοποίηση, με 27 συμμετοχές που αναλογεί σε ποσοστό 51.9%. Η ανωτέρω πιστοποίηση, είναι ιδιαίτερα ελκυστική για τις ξενοδοχειακές μονάδες που ενδιαφέρονται για την συστηματική περιβαλλοντική διαχείριση και ανταποκρίνονται σε υψηλά πρότυπα βιωσιμότητας.

Το Travelife, που εστιάζει στην προώθηση της βιωσιμότητας και στη διαχείριση κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιδόσεων, έχει λάβει 20 απαντήσεις που αποδίδεται σε ποσοστό 38.5%. Αν και λιγότερη διαδεδομένη πιστοποίηση με βάση τα ξενοδοχεία που έγινε η ανάλυση, προσελκύει κυρίως επιχειρήσεις στο χώρο της φιλοξενίας που θέλουν να επικοινωνήσουν τη δέσμευση για τη βιωσιμότητα στους πελάτες τους.

Η πιστοποίηση Ecolabel έχει λάβει 2 απαντήσεις με ποσοστό 3.8%, γεγονός που δείχνει ότι χρησιμοποιείται από λιγότερα ξενοδοχεία Αυτό, μπορεί να οφείλεται στις πιο εξειδικευμένες απαιτήσεις της ή στη μικρότερη αναγνωσιμότητα της συγκριτικά με άλλες πράσινες πιστοποιήσεις. Η EMAS που είναι ένα σύστημα οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου, αναφέρεται μόνο μία φορά με ποσοστό 1.9% γεγονός υποδηλώνει την περιορισμένη αναγνωσιμότητα της. Επίσης, υπήρξε και ένα ποσοστό 7.69% που σημαίνει ότι οι συμμετέχοντες είτε δεν έχουν λάβει καμία πράσινη πιστοποίηση είτε έχουν λάβει κάποια άλλη πιστοποίηση που δεν αναφέρεται στις επιλογές του παρακάτω γραφήματος. Συμπερασματικά, βάση του γραφήματος που αναλύθηκε οι πιστοποιήσεις Green Key και ISO 14001, το Travelife φαίνεται να κυριαρχούν, αναδεικνύοντας τη σημασία τους στον χώρο της φιλοξενίας. Παράλληλα, οι λιγότερο διαδεδομένες πιστοποιήσεις όπως είναι η EcoLabel και το EMAS, απευθύνονται σε πιο εξειδικευμένα ξενοδοχεία, ενώ παρατηρείται η ανάγκη για ευαισθητοποίηση σχετικά με τα οφέλη των λιγότερο γνωστών πράσινων πιστοποιήσεων.

Γράφημα 6. Ποιες πράσινες πιστοποιήσεις έχετε λάβει;

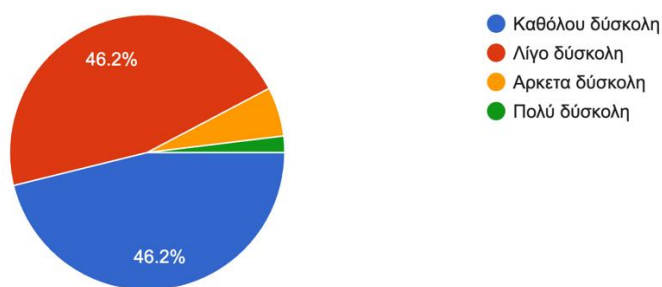
7. Δυσκολία απόκτησης της πρώτης πιστοποίησης

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζονται οι απαντήσεις σχετικά με το πόσο δύσκολη ήταν η διαδικασία απόκτησης της πρώτης πράσινης πιστοποίησης. Η πλειονότητα των απαντήσεων κατατάσσεται στις κατηγορίες "Λίγο δύσκολη" με 24 απαντήσεις που αντιστοιχούν στο 46.2% του συνόλου και "Καθόλου δύσκολη" με 24 απαντήσεις που αντιπροσωπεύουν το 46.2%,

γεγονός δείχνει ότι η διαδικασία απόκτησης της πρώτης πράσινης πιστοποίησης θεωρήθηκε ως επί το πλείστον εύκολη και προσβάσιμη για τα περισσότερα ξενοδοχεία. Το γεγονός ότι το 92.4 % των συμμετεχόντων βρήκε τη διαδικασία χωρίς ιδιαίτερα εμπόδια υπογραμμίζει την αποδοτικότητα της εφαρμογής των πιστοποιήσεων από τις ξενοδοχειακές μονάδες.

Αντιθέτως, ένα πολύ μικρό ποσοστό των ξενοδοχείων βρήκε τη διαδικασία “Αρκετά δύσκολη” με 5.8% που αντιστοιχεί σε 3 απαντήσεις και “Πολύ δύσκολη” με 1.9% που αντιστοιχεί σε 1 απάντηση, γεγονός που υποδεικνύει ότι σε μεμονωμένες περιπτώσεις ενδέχεται να υπήρξαν προκλήσεις όπως αυξημένο κόστος, περίπλοκες διαδικασίες ή ελλιπής κατανόηση των απαιτήσεων. Συνολικά, η γενική εικόνα αποπνέει μία αισιοδοξία, καθώς η θετική εικόνα της πλειοψηφίας των ξενοδοχειακών μονάδων μπορεί να λειτουργήσει ως παράγοντας ενθάρρυνσης και για υπόλοιπα ξενοδοχεία. Γεγονός, που αποκτά ιδιαίτερη σημασία για το νησί μας, καθώς η υιοθέτηση πράσινων πιστοποιήσεων από τις ξενοδοχειακές μονάδες της Ρόδου αφενός συμβάλλει στην βελτίωση της εμπειρίας των επισκεπτών και αφετέρου μπορεί να οδηγήσει στην μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και ευημερία του νησιού.

Πόσο δύσκολη ήταν η διαδικασία απόκτησης της πρώτης πιστοποίησης ;
52 responses

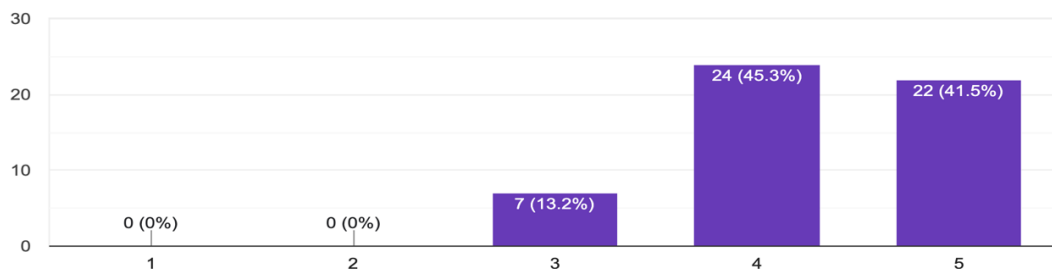
Γράφημα 7. Πόσο δύσκολη ήταν η διαδικασία απόκτησης της πρώτης πιστοποίησης;

8. Σχέση κόστους-οφέλους των πιστοποιήσεων

Το παρακάτω γράφημα εξετάζει τις απόψεις σχετικά με τη σχέση κόστους-οφέλους των πιστοποιήσεων σε μία κλίμακα από το 1 (πολύ αρνητική) έως το 5 (πολύ θετική). Οι

περισσότερες απαντήσεις συγκεντρώνονται στις υψηλότερες βαθμολογίες, με το 45.3% που αντιστοιχεί σε 24 απαντήσεις των συμμετεχόντων να δίνει βαθμολογία 4 και το 41.5% με 22 απαντήσεις να δίνει βαθμολογία 5. Γεγονός που υποδηλώνει ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων αξιολογεί θετικά τη σχέση κόστους-οφέλους των πιστοποιήσεων, εκτιμώντας ότι τα οφέλη υπερβαίνουν το κόστος. Αντιθέτως, ένα μικρό ποσοστό το 13.2% που αντιστοιχεί σε 7 απαντήσεις δίνει τη μεσαία βαθμολογία 3, γεγονός που ενδέχεται να υποδεικνύει ότι θεωρούν τη σχέση κόστους-οφέλους ως ισορροπημένη, χωρίς να είναι ούτε πολύ θετική ούτε πολύ αρνητική. Συμπερασματικά, η μεγάλη πλειονότητα (86.8%) των απαντήσεων δείχνει ότι οι ξενοδοχειακές μονάδες εκτιμούν τη διαδικασία των πιστοποιήσεων ως θετική επένδυση, θεωρώντας ότι τα οφέλη που προσφέρουν δικαιολογούν το κόστος. Αυτό, που αποτελεί σημαντικό στοιχείο καθώς ενδέχεται να προσελκύσει περισσότερες επιχειρήσεις να αποκτήσουν πράσινες πιστοποιήσεις, εφόσον υπάρχει ξεκάθαρη θετική αντίληψη για την απόδοσή τους.

Ποια είναι η γνώμη σας για την σχέση κόστους-οφέλους των πιστοποιήσεων ; (σε μια κλίμακα από το 1 έως το 5)
53 responses

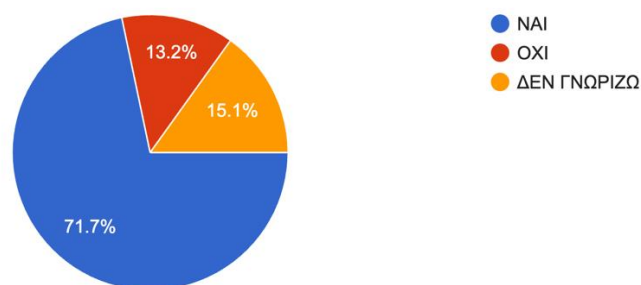
Γράφημα 8. Ποια είναι η γνώμη σας για την σχέση κόστους-οφέλους των πιστοποιήσεων;

9. Αύξηση στον αριθμό των πελατών που αναζητούν πράσινες επιλογές

Το γράφημα καταγράφει τις απόψεις σχετικά με το εάν έχει σημειωθεί αύξηση στον αριθμό των πελατών που αναζητούν πράσινες επιλογές. Η μεγαλύτερη ομάδα των απαντήσεων με 38 απαντήσεις που αντιστοιχείται στο 71.7% του συνόλου, υποστηρίζει ότι έχει παρατηρηθεί αυξημένο ενδιαφέρον για βιώσιμες λύσεις από τους πελάτες, αναδεικνύοντας ότι η

περιβαλλοντική υπευθυνότητα δεν αποτελεί μόνο ηθική υποχρέωση αλλά και μια στρατηγική ευκαιρία για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στον κλάδο. Το 15.1% με 8 απαντήσεις δήλωσε ότι δεν γνωρίζει αν υπήρξε κάποια αύξηση, γεγονός που υποδηλώνει πιθανή έλλειψη στοιχείων ή πληροφόρηση για την συγκεκριμένη τάση. Ένα μικρότερο ποσοστό 13.2% με 7 απαντήσεις, απάντησε αρνητικά, καταδεικνύοντας ότι δεν έχει παρατηρηθεί κάποια αύξηση στην ζήτηση πράσινων επιλογών από τους πελάτες. Συνολικά, προκύπτει ότι οι περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των πελατών αυξάνεται, γεγονός που ενισχύει τη σημασία της υιοθέτησης πράσινων πρακτικών από τα επιχειρήσεις φιλοξενίας. Ωστόσο, η ύπαρξη αμφιβολιών ή άγνοιας από ένα μικρό ποσοστό καταδεικνύει την ανάγκη για καλύτερη ενημέρωση γύρω από τις πράσινες πιστοποιήσεις.

Έχετε παρατηρήσει αύξηση στον αριθμό των πελατών που αναζητούν πράσινες επιλογές
53 responses

Γράφημα 9. Έχετε παρατηρήσει αύξηση στον αριθμό των πελατών που αναζητούν πράσινες επιλογές;

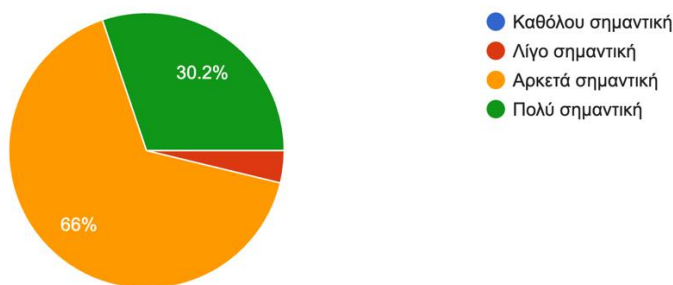
10. Σημαντικότητα μιας πράσινης πιστοποίησης

Το παρακάτω γράφημα παρουσιάζει την άποψη σχετικά με το πόσο σημαντική θεωρείται μια πράσινη πιστοποίηση. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων με 66% που αντιστοιχείται σε 35 απαντήσεις θεωρεί μια πράσινη πιστοποίηση "Αρκετά σημαντική", γεγονός που δείχνει ότι υπάρχει ισχυρή αναγνώριση των πιστοποιήσεων αυτών στον χώρο της φιλοξενίας. Το 30.2% του

συνόλου με 16 απαντήσεις την αξιολογεί ως “Πολύ σημαντική”, υπογραμμίζοντας μία ακόμη βαθύτερη δέσμευση για βιώσιμες πρακτικές. Αντιθέτως, ένα μικρό ποσοστό 3.8% που αντιστοιχείται σε 2 απαντήσεις δήλωσε ότι μία πράσινη πιστοποίηση είναι “Λίγο σημαντική”, γεγονός που δείχνει ότι οι απόψεις αυτές είναι σπάνιες και μπορεί να οφείλονται σε διαφορετικές προτεραιότητες ή σε ανεπαρκής ενημέρωση.

Συμπερασματικά, μέσω του γραφήματος παρατηρείται γενικά μία θετική στάση σχετικά με τις πράσινες πιστοποιήσεις, με την πλειονότητα να τις θεωρεί σημαντικές ή πολύ σημαντικές. Παράλληλα, υπογραμμίζεται η δυναμική των βιώσιμων πρακτικών στον χώρο της φιλοξενίας καθώς και η αυξανόμενη αναγνώριση του ρόλου τους στην διατήρηση αφενός της ανταγωνιστικότητας και αφετέρου της περιβαλλοντικής υπευθυνότητας.

Πόσο σημαντική είναι μια πράσινη πιστοποίηση για εσάς;
53 responses

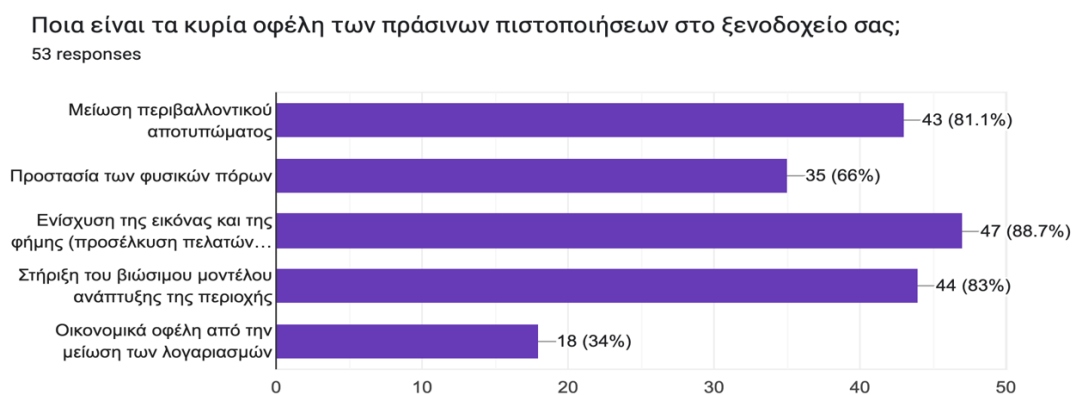

Γράφημα 10. Πόσο σημαντική είναι μία πράσινη πιστοποίηση για εσάς;

11. Κύρια οφέλη πράσινων πιστοποιήσεων

Το γράφημα παρουσιάζει τις απαντήσεις σχετικά τα κύρια οφέλη των πράσινων πιστοποιήσεων στις ξενοδοχειακές μονάδες. Σύμφωνα με τις απαντήσεις, η ενίσχυση της εικόνας και της φήμης κυρίως μέσω της προσέλκυσης πελατών με περιβαλλοντική συνείδηση αναδεικνύεται ως το πιο σημαντικό όφελος, με 47 απαντήσεις και ποσοστό 88.7%. Ακολουθεί η στήριξη του βιώσιμου μοντέλου ανάπτυξης της περιοχής, που συγκεντρώνει 44 απαντήσεις που αντιστοιχείται στο 83% του συνόλου, υποδεικνύοντας τη σημασία που δίνεται στη συμβολή των ξενοδοχείων στην

περιβαλλοντική και κοινωνική βιωσιμότητα. Επιπλέον, η μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος καταγράφει 43 απαντήσεις και ποσοστό 81.1%, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές. Η προστασία των φυσικών πόρων όπως είναι η εξοικονόμηση ενέργειας και νερού έχει λάβει 35 απαντήσεις και αντιστοιχείται στο 66%, δείχνει τη δέσμευση των ξενοδοχείων ως προς τη διατήρηση πολύτιμων πόρων. Τέλος, τα οικονομικά οφέλη από την μείωση λογαριασμών συγκεντρώνουν 18 απαντήσεις και ποσοστό 34%, υπογραμμίζοντας τη σημαντικότητα της οικονομικής διάστασης των πράσινων πιστοποιήσεων. Τα εν λόγω ευρήματα μαρτυρούν ότι οι πράσινες πιστοποιήσεις παρέχουν πολύπλευρα οφέλη στις ξενοδοχειακές μονάδες, ενισχύοντας τόσο την ανταγωνιστικότητά τους όσο και τη δέσμευσή τους ως προς τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Γράφημα 11. Ποια είναι τα κύρια οφέλη των πράσινων πιστοποιήσεων για το ξενοδοχείο σας;

12. Βασικά κριτήρια που πρέπει να πληροί ένα ξενοδοχείο για την απόκτηση μιας πράσινης πιστοποίησης

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζονται οι απόψεις σχετικά με τα βασικά κριτήρια που πρέπει να πληροί ένα ξενοδοχείο για να αποκτήσει μια πράσινη πιστοποίηση, αναδεικνύοντας τόσο τις συνολικές όσο και τις μεμονωμένες προτεραιότητες. Η επιλογή “Όλα τα παραπάνω” κατέχει την πλειονότητα συγκεντρώνοντας 44 απαντήσεις, που αντιστοιχούν περίπου στο 83% των συμμετεχόντων. Αυτή η κατηγορία συνδυάζει όλα τα βασικά κριτήρια, υποδηλώνοντας ότι οι

περισσότεροι θεωρούν σημαντική μια ολιστική προσέγγιση που περιλαμβάνει : τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την ελαχιστοποίηση παραγωγής αποβλήτων, την ανακύκλωση(χαρτί, πλαστικό, γυαλί κλπ.), τη μείωση κατανάλωσης νερού (πχ εξοικονόμηση νερού στη πισίνα) και τη σωστή διαχείριση χημικών και επικίνδυνων υλικών. Η κυριαρχία αυτή της κατηγορίας δείχνει ότι τα περισσότερα ξενοδοχεία αντιλαμβάνονται τη σημασία ενσωμάτωσης πολλαπλών πρακτικών για τη συμμόρφωση τους με τα πρότυπα της βιωσιμότητας. Παράλληλα, υπήρξαν και αρκετές μεμονωμένες απαντήσεις που εστίασαν σε συγκεκριμένα κριτήρια.

Η ανακύκλωση αποτελεί το πιο δημοφιλές μεμονωμένο κριτήριο με 13 απαντήσεις και ποσοστό 24.5%. Η ευκολία της εφαρμογής της και η αναγνωρισιμότητα της σημασίας της ίσως μπορούν να εξηγήσουν αυτή την προτίμηση.

Η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας συγκεντρώνει έχει λάβει 11 απαντήσεις με ποσοστό 20.75%, υποδεικνύοντας τη σταθερή δέσμευση πολλών ξενοδοχειακών μονάδων ως προς τη μετάβαση τους σε πιο πράσινες επιλογές.

Η ελαχιστοποίηση παραγωγής αποβλήτων με 10 απαντήσεις που αντιστοιχείται στο 18.87%, αποτελεί ένα σημαντικό κριτήριο ιδιαίτερα για ξενοδοχεία που επιδιώκουν να ελαχιστοποιήσουν το οικολογικό τους αποτύπωμα.

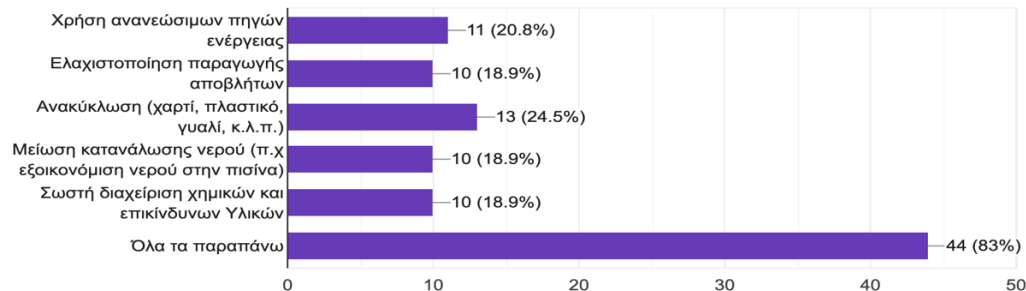
Επίσης, η μείωση κατανάλωση νερού έχει λάβει 10 απαντήσεις με ποσοστό 18.87%, δείχνει την ευαισθητοποίηση σχετικά με την εξοικονόμηση τους πιο πολύτιμου φυσικού μας πόρου, του νερού.

Εξίσου σημαντική είναι η σωστή διαχείριση χημικών και επικίνδυνων υλικών η οποία έχει λάβει 10 απαντήσεις και ποσοστό 18.87%, αποκαλύπτει την ανάγκη για ασφαλή και υπεύθυνη χρήση υλικών που μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά το περιβάλλον.

Η παραπάνω ανάλυση δείχνει ότι τα ξενοδοχεία αντιλαμβάνονται πλήρως την ανάγκης για πολυδιάστατες πρακτικές βιωσιμότητας, με την πλειοψηφία των απαντήσεων να εστιάζει σε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που καλύπτει όλα βασικά κριτήρια. Ωστόσο, η ανακύκλωση και η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ξεχωρίζουν ως τα πιο σημαντικά κριτήρια. Γεγονός που μαρτυρά ότι οι περισσότερες ξενοδοχειακές μονάδες, επικεντρώνονται σε άμεσα εφαρμόσιμες πρακτικές που συμβάλουν αφενός στη βιωσιμότητα και αφετέρου στην θετική εικόνα τους ως προς τους πελάτες.

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα κύρια κριτήρια που πρέπει να πληροί ένα ξενοδοχείο για να αποκτήσει μια πράσινη πιστοποίηση ;

53 responses

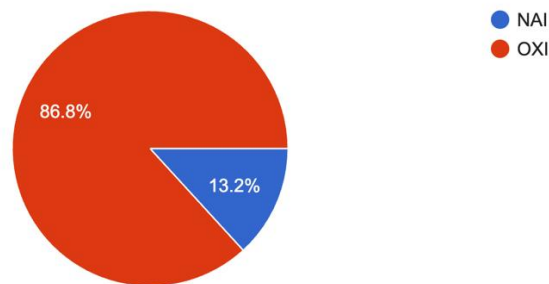

Γράφημα 12. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα κύρια κριτήρια που πρέπει να πληροί ένα ξενοδοχείο για να αποκτήσει μια πράσινη πιστοποίηση;

13. Αλλαγές στα κριτήρια των πράσινων πιστοποιήσεων

Το γράφημα απεικονίζει τις απόψεις σχετικά με το αν θα πρότειναν οι ερωτηθέντες κάποια αλλαγή στα κριτήρια των πράσινων πιστοποιήσεων. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων που αντιστοιχεί στο 86.8% με 46 απαντήσεις, δηλώνει ότι δεν θα πρότεινε αλλαγές στα κριτήρια των πιστοποιήσεων, γεγονός που καταδεικνύει την ικανοποίησή τους με τα ισχύοντα κριτήρια. Αυτό σημαίνει ότι τα υπάρχοντα κριτήρια θεωρούνται δίκαια, εφικτά και αποδοτικά. Ένα μικρότερο ποσοστό 13.2% με 7 απαντήσεις δήλωσε ότι θα πρότεινε αλλαγές, μάλλον επειδή θεωρούν ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης ή ότι τα κριτήρια δεν ανταποκρίνονται πλήρως στις ανάγκες ή τις δυνατότητες των ξενοδοχειακών μονάδων. Συνολικά, το γράφημα επιβεβαιώνει ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες κρίνουν τα υπάρχοντα κριτήρια για τις πράσινες πιστοποιήσεις επαρκή και αποτελεσματικά. Γεγονός, που εκφράζει ότι τα συστήματα αυτά έχουν σχεδιαστεί με τρόπο που ικανοποιεί τις απαιτήσεις των ξενοδόχων. Ωστόσο, η ύπαρξη ενός μικρού ποσοστού που θα πρότεινε αλλαγές υπογραμμίζει την ανάγκη για συνεχή αξιολόγηση και πιθανές βελτιώσεις, ώστε οι πιστοποιήσεις να παραμένουν σχετικές και χρήσιμες για όλα τα είδη επιχειρήσεων στο χώρο της φιλοξενίας.

Θα προτείνετε κάποια αλλαγή στα κριτήρια των πράσινων πιστοποιήσεων;
53 responses

Γράφημα 13. Θα προτείνετε κάποια αλλαγή στα κριτήρια των πράσινων πιστοποιήσεων;

14. Τρόποι βελτίωσης περιβαλλοντικών πρακτικών

Η ερώτηση του ερωτηματολογίου σχετικά με τους τρόπους που τα ξενοδοχεία μπορούν να βελτιώσουν τις περιβαλλοντικές τους πρακτικές ανέδειξε μια σειρά από προτάσεις που αντικατοπτρίζουν την πολυπλοκότητα και τη σημασία της περιβαλλοντικής διαχείρισης στον τομέα του τουρισμού.

Μια από τις πιο δημοφιλείς απαντήσεις ήταν η εντατική ανακύκλωση, η οποία καταγράφηκε από το 3.77% των συμμετεχόντων. Οι συμμετέχοντες τόνισαν την ανάγκη για ενίσχυση της διαλογής και ανακύκλωσης απορριμμάτων, όπως χαρτί, πλαστικό και γυαλί, μέσω ειδικών κάδων και συνεργασιών με τοπικές μονάδες ανακύκλωσης.

Εξίσου σημαντική ήταν η πρόταση για ανακύκλωση τροφίμων, που επίσης καταγράφηκε από το 3.77% των συμμετεχόντων. Η διαχείριση οργανικών αποβλήτων μέσω κομποστοποίησης ή η προσφορά περισσευμάτων τροφίμων σε τοπικούς οργανισμούς και φιλανθρωπικές πρωτοβουλίες θεωρήθηκε ένας βασικός τρόπος μείωσης των απορριμμάτων.

Η εκτενέστερη ευαισθητοποίηση του προσωπικού σημείωσε ποσοστό 1.89% και εστιάζει στην ανάγκη εκπαίδευσης των εργαζομένων για την εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών. Μέσω σεμιναρίων και συνεχούς ενημέρωσης, το προσωπικό μπορεί να διαδραματίσει κομβικό ρόλο στη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των ξενοδοχείων.

Αναφορές έγιναν επίσης στην ενσωμάτωση πράσινου τρόπου ζωής (Business Life Style), με 1.89% των συμμετεχόντων να προτείνουν τη χρήση βιώσιμων υλικών, τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και την προώθηση οικολογικών πρακτικών σε όλη την επιχείρηση.

Η προώθηση τοπικών προϊόντων κατέγραψε επίσης 1.89%, υποδεικνύοντας τη σημασία της συνεργασίας με τοπικούς παραγωγούς για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας.

Η μείωση του πλαστικού αποτέλεσε ένα ακόμη σημαντικό σημείο, με 1.89% των συμμετεχόντων να προτείνουν την αντικατάσταση των πλαστικών υλικών με βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις.

Τέλος, η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως ηλιακή και γεωθερμική ενέργεια, προτάθηκε από το 1.89% των συμμετεχόντων ως μέσο για τη μείωση της εξάρτησης από μη ανανεώσιμες πηγές.

Οι προτάσεις των συμμετεχόντων υπογραμμίζουν την ανάγκη για ολοκληρωμένες δράσεις που περιλαμβάνουν τη διαχείριση αποβλήτων, την ευαισθητοποίηση του προσωπικού, τη χρήση τοπικών προϊόντων και την υιοθέτηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Αυτές οι πρακτικές μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για τη δημιουργία ξενοδοχείων που δεν είναι μόνο φιλικά προς το περιβάλλον αλλά και ελκυστικά στους σύγχρονους ταξιδιώτες που δίνουν έμφαση στη βιωσιμότητα.

15. Μέτρα που μπορούν να υιοθετηθούν για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης

Το γράφημα παρουσιάζει τις απόψεις σχετικά με τα μέτρα που μπορούν να υιοθετηθούν για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης στον κλάδο του τουρισμού, λαμβάνοντας υπόψη τη διαρκώς αυξανόμενη σημασία της βιωσιμότητας στον κλάδο.

Η ευαισθητοποίηση του προσωπικού σε θέματα βιωσιμότητας καταγράφει την υψηλότερη αποδοχή με 48 απαντήσεις φτάνοντας το 90.6% των συμμετεχόντων, τονίζει τη σημασία της εκπαίδευσης και της εμπλοκής του ανθρώπινου δυναμικού στις πράσινες πρακτικές.

Η ανακαίνιση των ξενοδοχείων με κριτήρια βιωσιμότητας συγκέντρωσε 46 απαντήσεις που αντιστοιχούν στο 86.8% του συνόλου, υποδεικνύοντας τη σημασία του σχεδιασμού και της κατασκευής που σέβεται το περιβάλλον.

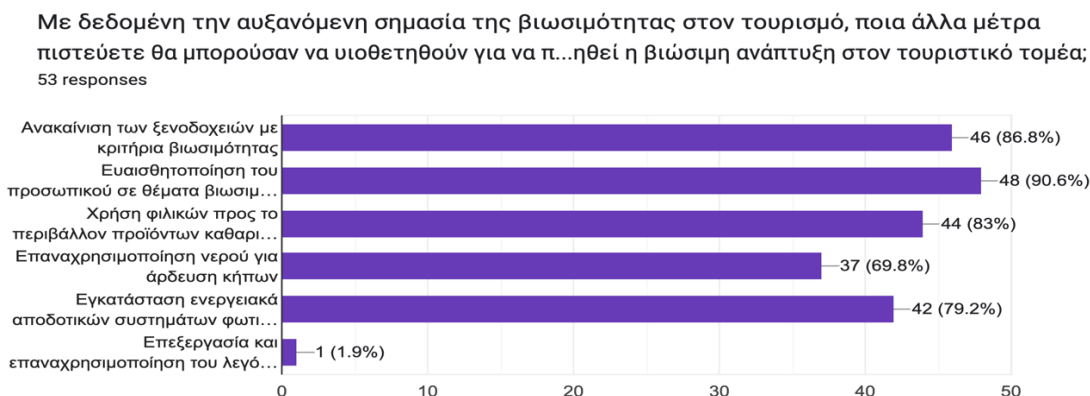
Εξίσου σημαντική είναι η χρήση φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων καθαρισμού, που συγκέντρωσε 44 απαντήσεις, καλύπτουν το 83% και επισημαίνουν την ανάγκη για την χρήση οικολογικών προϊόντων στην καθημερινή λειτουργία των ξενοδοχείων.

Η εγκατάσταση ενεργειακά αποδοτικών συστημάτων φωτισμού έλαβε 42 απαντήσεις που αντιστοιχούν στο 79.2%, αναδεικνύοντας την εξοικονόμηση ενέργειας ως βασική προτεραιότητα.

Η επαναχρησιμοποίηση νερού για άρδευση κήπων συγκέντρωσε 37 απαντήσεις αντιπροσωπεύοντας το 69.8%, υπογραμμίζει την ανάγκη για την υπεύθυνη διαχείριση των υδάτινων πόρων.

Τέλος υπήρξε και η επιλογή "other" όπου οι συμμετέχοντες μπορούσαν να προτείνουν επιπλέον μέτρα. Ένας συμμετέχοντας πρότεινε την επεξεργασία και επαναχρησιμοποίηση του λεγόμενου grey water" από τα ντους και τους νιπτήρες, μια καινοτόμα προσέγγιση που ενισχύει περαιτέρω τη βιώσιμη χρήση των υδάτινων πόρων.

Από τα παραπάνω δεδομένα καθίσταται σαφές ότι η βιώσιμη ανάπτυξη στον κλάδο του τουρισμού απαιτεί πολυδιάστατες βιώσιμες πρακτικές, που επεκτείνονται από τις υποδομές και τη διαχείριση έως την ευαισθητοποίηση του προσωπικού και την υιοθέτηση οικολογικών τεχνολογιών.

Γράφημα 14. Με δεδομένη την αυξανόμενη σημασία της βιωσιμότητας στον τουρισμό, ποια άλλα μέτρα πιστεύετε θα μπορούσαν να υιοθετηθούν για να προωθηθεί η βιώσιμη ανάπτυξη στον τουριστικό τομέα;

16. Υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών και η συμβολή τους στην αειφόρο ανάπτυξη της Ρόδου στο μέλλον

Η τελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου, "Πιστεύετε ότι η υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών θα συμβάλλουν στην αειφόρο ανάπτυξη της Ρόδου στο μέλλον;", ανέδειξε την σημασία και την κατανόηση της σημασίας των βιώσιμων πρακτικών από τους συμμετέχοντες. Οι απαντήσεις που καταγράφηκαν υπογραμμίζουν την αισιοδοξία αλλά και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει το νησί.

Ναι: Το 35.85% των συμμετεχόντων που αντιστοιχείται σε 19 απαντήσεις πιστεύει ότι η υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών είναι αναγκαία για την αειφόρο ανάπτυξη της Ρόδου. Ενδεικτικές δηλώσεις περιλαμβάνουν :

"Ναι, διότι είναι ένα νησί που μπορεί να το αξιοποιήσει και σαν τουρισμό και σαν μέρος."

"Ναι, αν υπάρξει ευαισθητοποίηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων."

"Ξεκάθαρα ναι, και είναι και μονόδρομος λόγω των περιορισμένων πόρων του νησιού."

Μακάρι: Ένα ποσοστό 9.43% που συγκεντρώνει 5 απαντήσεις εξέφρασε την ελπίδα για την εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών, με ορισμένες επιφυλάξεις, όπως :

"Μακάρι, αν και μου φαίνεται δύσκολο."

"Μακάρι, αν υπάρξουν σοβαρές ενέργειες από όλους."

Πιθανόν: Το 7.55% των συμμετεχόντων με 4 απαντήσεις παρουσίασε μια πιο ουδέτερη και επιφυλακτική στάση, συνδέοντας την επιτυχία των βιώσιμων πρακτικών με συγκεκριμένες προϋποθέσεις, όπως :

"Πιθανόν, αν υπάρξει ευαισθητοποίηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων αλλά και τις τοπικής κοινωνίας."

"Πιθανόν, αλλά απαιτείται εκτενής προσπάθεια."

Άλλες απόψεις : Το 47.17% των συμμετεχόντων που αντιστοιχείται σε 25 απαντήσεις εξέφρασε πιο εξειδικευμένες και αναλυτικές απόψεις, πολλές από τις οποίες περιγράφουν συγκεκριμένες προτάσεις και προβληματισμούς. Ενδεικτικά :

“Ναι με την εντατική συμμετοχή τόσο της τοπικής κοινωνίας όσο και των ξενοδόχων.”

“Επιβάλλεται λόγω του υπερτουρισμού που αυξάνεται με την πάροδο των χρόνων.”

“Προφανώς, αν υπάρξει στροφή προς τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού και δεν συνεχίσει ο μαζικός τουρισμός στο νησί.”

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων αναγνωρίζει τη σημασία της υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών και τονίζει την ανάγκη για άμεση ενέργεια από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Παράλληλα, οι επιφυλακτικές απαντήσεις υπογραμμίζουν την αναγκαιότητα για ενίσχυση της εμπιστοσύνης, την ενημέρωση και τη συστηματική κατάρτιση στο χώρο της φιλοξενίας.

Η Ρόδος, με τον πλούτο της φυσικής της ομορφιάς και της πολιτιστικής της κληρονομιάς, έχει τη δυνατότητα να εξελιχθεί σε υπόδειγμα βιώσιμης ανάπτυξης. Η εφαρμογή πράσινων στρατηγικών, η εντατική συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και η ισχυρή δέσμευση όλων μπορούν να εξασφαλίσουν μία μακροχρόνια και βιώσιμη πορεία για το νησί μας.

Συζήτηση

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, διαφαίνεται ότι οι πράσινες πιστοποιήσεις κατέχουν σημαντική θέση στις ξενοδοχειακές μονάδες της Ρόδου. Σχεδόν όλα τα ξενοδοχεία που συμμετείχαν έχουν υιοθετήσει κάποια μορφή πιστοποίησης, με τις Green Key και το ISO 14001 να είναι οι πιο διαδεδομένες, γεγονός που καταδεικνύει την αναγνώριση της αξίας της βιωσιμότητας από τους ξενοδόχους. Ωστόσο, προκύπτουν ορισμένα κρίσιμα ζητήματα που αξίζουν συζήτησης και περαιτέρω ανάλυσης.

Παρόλο που οι μεγαλύτερες ξενοδοχειακές μονάδες έχουν ενσωματώσει πράσινες πιστοποιήσεις, προκύπτει το ερώτημα πώς μπορούν και οι μικρότερες επιχειρήσεις να αποκτήσουν πρόσβαση σε αυτές. Η ενίσχυση της ενημέρωσης για τα οφέλη των πράσινων πιστοποιήσεων ιδιαίτερα για λιγότερο γνωστές πιστοποιήσεις όπως η EMAS και η EcoLabel, αποτελούν βασικά σημεία προβληματισμού.

Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί, υπάρχουν περιθώρια για περαιτέρω ενίσχυση των περιβαλλοντικών πρακτικών. Η εφαρμογή μέτρων όπως είναι η ανακύκλωση, η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η μείωση της κατανάλωσης νερού είναι αναγκαία για την ενίσχυση της βιωσιμότητας. Αυτές οι πρακτικές μπορούν να μειώσουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των ξενοδοχείων και να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους.

Η ενσωμάτωση πράσινων πρακτικών έχει ήδη αρχίσει να ενισχύει την τοπική κοινωνία και οικονομία, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και ευκαιρίες συνεργασίας. Ωστόσο, απαιτείται μεγαλύτερη έμφαση στην ίση κατανομή των οφελών, ώστε οι πράσινες πρακτικές να συμβάλλουν ουσιαστικά στην κοινωνική και οικονομική ευημερία.

Η μακροπρόθεσμη εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών απαιτεί τη συνεργασία ξενοδόχων, τοπικής κοινωνίας και πολιτείας. Η ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων και η ευαισθητοποίηση των όλων των εμπλεκόμενων φορέων μπορούν να συμβάλουν στην προώθηση της βιωσιμότητας.

Η Ρόδος έχει την ευκαιρία να εξελιχθεί σε πρότυπο βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης. Με τη συνεχή βελτίωση των περιβαλλοντικών πρακτικών, την εφαρμογή πράσινων πιστοποιήσεων και την προώθηση της συνεργασίας, το νησί μπορεί να προσφέρει στους επισκέπτες μοναδικές εμπειρίες, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την προστασία του περιβάλλοντος και την ευημερία της τοπικής κοινωνίας.

Αυτή η συνδυαστική προσέγγιση μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στη δημιουργία ενός μακροπρόθεσμου βιώσιμου τουριστικού μοντέλου, προσαρμοσμένου στις ανάγκες και τις προκλήσεις της εποχής μας.

Συμπέρασμα

Η ανάγκη για την στροφή προς την βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη γίνεται πιο επιτακτική από ποτέ, ιδιαίτερα σε περιοχές όπως είναι η Ρόδος, όπου ο τουρισμός ασκεί σημαντικές πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον, στην πολιτιστική κληρονομιά και στην κοινωνική ισορροπία. Ωστόσο, ο μαζικός τουρισμός έχει φέρει αρνητικές συνέπειες, όπως είναι η υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων και η αλλοίωση της τοπικής ταυτότητας, γεγονός που απαιτεί τη στροφή σε πιο υπεύθυνες και βιώσιμες πρακτικές.

Οι πράσινες πιστοποιήσεις, όπως είναι το ISO 14001, το Green Key, το Travelife, το LEED, το EMAS και το EU Ecolabel, παρέχουν ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο δράσης για τις τουριστικές επιχειρήσεις που συμβάλει στην μείωση του περιβαλλοντικού τους αποτυπώματος και στην βελτίωση της λειτουργικής αποδοτικότητάς τους. Μέσα από την εφαρμογή των πιστοποιήσεων αυτών, οι ξενοδοχειακές μονάδες μπορούν να συμβάλουν στην προστασία των οικοσυστημάτων του νησιού, να διαχειριστούν τους πόρους του και να προσελκύσουν περισσότερους ταξιδιώτες που αναζητούν πιο υπεύθυνες πράσινες επιλογές. Επιπλέον, οι πιστοποιήσεις αυτές ενισχύουν τη φήμη των επιχειρήσεων, παρέχοντας ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στον χώρο της φιλοξενίας.

Η Ρόδος, με τα μοναδικά της χαρακτηριστικά, μπορεί να επωφεληθεί ιδιαίτερα από τη στροφή σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως ο οικοτουρισμός, ο πολιτιστικός τουρισμός και ο θαλάσσιος τουρισμός. Αυτές οι μορφές όχι μόνο προωθούν αυθεντικές εμπειρίες για τους επισκέπτες, αλλά παράλληλα ενισχύουν την τοπική οικονομία, προβάλλοντας τα παραδοσιακά προϊόντα και τις υπηρεσίες. Ο θεσμός του θεματικού τουρισμού, που προωθείται μέσω του Ν. 4582/2018, προσφέρει ένα σημαντικό πλαίσιο για τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και τη στήριξη των τοπικών κοινωνιών.

Σε κοινωνικό επίπεδο, η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη μπορεί να αντιμετωπίσει ζητήματα, όπως είναι το αυξημένο κόστος διαβίωσης και η περιορισμένη διαθεσιμότητα, ενισχύοντας παράλληλα την ανθεκτικότητα της οικονομίας απέναντι σε εξωτερικούς παράγοντες..

Εν κατακλείδι, η Ρόδος έχει όλες τις δυνατότητες να εξελιχθεί σε ένα διεθνές πρότυπο βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης. Μέσω της υιοθέτησης πράσινων πρακτικών, της συνεργασίας μεταξύ

όλων των εμπλεκόμενων φορέων και της ανάδειξης της μοναδικής πολιτιστικής και φυσικής της κληρονομιάς, το νησί μπορεί να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα του τουριστικού του προϊόντος, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην παγκόσμια προσπάθεια για την στροφή προς την βιώσιμη ανάπτυξη.

Πηγές - Βιβλιογραφία

Πηγές

Aeiforiki. (n.d). *Aeiforiki*. Ανάκτηση από ISO 14001 Logo: <https://aeiforiki.gr/iso-14001/>.

Commission, E. (n,d). *How can EMAS benefit you?* Ανάκτηση από European Commission: green-business.ec.europa.eu (How can EMAS benefit you?).

Commission, E. (2011, February). *EMAS Benefits*. Ανάκτηση από European Commission:<https://green-business.ec.europa.eu/system/files/2022-12/EMAS%20-%20Benefits%20Factsheet%20%28EN%29.pdf>.

Commission, E. (n.d). *Criteria for the EU Ecolabel*. Ανάκτηση από European Commission: https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel/product-groups-and-criteria/tourist-accommodation_en.

Commission, E. (n.d). *About EMAS*. Ανάκτηση από European Commission: https://green-business.ec.europa.eu/emas/about-emas_en.

Commission, E. (n.d). *Business Benefits of the EU Ecolabel*. Ανάκτηση από European Commission: https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel/consumers_en.

Commission, E. (n.d). *Consumer Information and the EU Ecolabel*. Ανάκτηση από European Commission:https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel/consumers_en.

Commission, E. (n.d). *Eco-Management and Audit Scheme (EMAS)*. Ανάκτηση από European Commission: https://green-business.ec.europa.eu/emas_en.

Commission, E. (n.d). *EU Ecolabel-Overview*. Ανάκτηση από European Commission: https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel_en.

Commission, E. (n.d). *European Commission*. Ανάκτηση από What is the EU Ecolabel?: https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel/about-eu-ecolabel_en.

Commission, E. (n.d). *The Role of the EU Ecolabel in Sustainable Development*. Ανάκτηση από European Commission: https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel/product-groups-and-criteria/tourist-accommodation_en.

Council, U. G. (n.d). *Green Buildings: A Revolution in Design and Construction*. Ανάκτηση από U.S. Green Building Council: <https://support.usgbc.org/hc/en-us/articles/4404406912403-What-is-LEED-certification>.

Council, U. G. (n.d). *LEED Credit Categories*. Ανάκτηση από U.S. Green Building Council: <https://support.usgbc.org/hc/en-us/articles/4404406912403-What-is-LEED-certification>.

Council, U. G. (n.d). *The Business Case for Green Building*. Ανάκτηση από U.S. Green Building Council: <https://support.usgbc.org/hc/en-us/articles/4404406912403-What-is-LEED-certification>.

Council, U. G. (n.d). *What is LEED certification?* Ανάκτηση από U.S. Green Building Council: <https://support.usgbc.org/hc/en-us/articles/4404406912403-What-is-LEED-certification>.

Criteria), . K. (n.d). *Criteria for Green Key certification*. Ανάκτηση από Green Key Criteria: <https://www.greenkey.global>.

Europa. (n.d). *Καταχώριση στο ΕΜΑΣ*. Ανάκτηση από Europa: https://europa.eu/youreurope/business/running-business/developing-business/emas-registration/index_el.htm.

European Commission, G. B. (n.d). *EMAS for Sustainable Tourism*. Ανάκτηση από European Commission, Green Business: https://green-business.ec.europa.eu/emas/emas-sustainable-tourism_en.

Green Key Criteria, n., & UNEP, 2. (2020). *Criteria for Green Key certification Global Environment Outlook*. Ανάκτηση από Green Key UNEP: <https://www.greenkey.global> <https://www.unep.org>.

Green Key Criteria, U. 2. (n.d). Ανάκτηση από <https://www.greenkey.global>.

Green Key Global, n., & Green Key International, n. (n.d). *About Green Key, Green Key certification process*. Ανάκτηση από Green Key Global Green Key International: <https://www.greenkey.global> <https://www.greenkeyinternational.org>.

Group, G. R. (n.d). *LEED Logo*. Ανάκτηση από Global Roofing Group: <https://www.globalroofinggroup.com/blog/what-is-leed-certification>.

International Organization for Standardization [ISO], n., Green Key, n., & European Commission, n. (n.d).

International, G. K. (n.d). *Green Key Certification Process*. Ανάκτηση από Green Key International: <https://www.greenkey.global>.

is, G. (n.d). *History of Rhodes*. Ανάκτηση από Greece is: <https://www.greece-is.com/your-guide-to-the-long-and-rich-history-of-rhodes/>.

ISO, I. O. (n.d). *ISO 14001: Environmental management systems – Requirements with guidance for use*. Ανάκτηση από International Organization for Standardization (ISO): <https://www.iso.org/>

Key, G. (n.d). *Το σήμα Green Key*. Ανάκτηση από Green Key: <https://admin.greenkey.gr/about>.

Kodiko. (ΦΕΚ Α 2018, 12 11). *Νόμος 4582/2018 Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού*. Ανάκτηση από Kodiko: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/478862/nomos-4582-2018>.

Kodiko. (2018). *Νόμος 4582 Άρθρο 4, Τουρισμός Υπαίθρου, Άρθρο 11 Αεροπορικός τουρισμός, Άρθρο 13 Πολιτιστικός Τουρισμός, Άρθρο 14 Τουρισμός γαστρονομίας, Άρθρο 19 Εκπαιδευτικός Τουρισμός, Άρθρο 20 Τουρισμός υγείας, Άρθρο 6 Αθλητικός Τουρισμός, Άρθρο 12 Θαλάσσιος Τουρισμός, Άρθρο 16 Συνεδριακός Τουρισμός*. Ανάκτηση από Kodiko: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/478862/nomos-4582-2018>.

Q-Cert & European Environment Agency [EEA], n. (n.d). *Environmental impacts of tourism*. Ανάκτηση από Q-Cert & European Environment Agency [EEA], : <https://www.qcert.gr> <https://www.eea.europa.eu>.

Q-Cert, n. (n.d). *ISO 14001 Environmental Management Certification*. Ανάκτηση από Q-Cert: <https://www.qcert.gr>.

Q-Cert, n., & UNEP, 2. (n.d). *Global Environment Outlook*. Ανάκτηση από Q-Cert & UNEP: <https://www.qcert.gr> <https://www.unep.org>.

TÜV HELLAS, n. (n.d). *ISO 14001: Certification process and benefits*. Ανάκτηση από TÜV HELLAS: <https://www.tuvhellas.gr>.

TÜV HELLAS, n., & UNEP, 2. (n.d).

Tourism and sustainable development. (2000). Ανάκτηση από United Nation Wod Organization (UNWTO): <https://www.unwto.org>.

Travel, I. (n.d). *Travelife Certification*. Ανάκτηση από https://www.travelife.info/index_new.php?lang=en&menu=certification.

Travelife. (n.d). Ανάκτηση από Travel life Sustainability in tourism:https://www.travelife.info/index_new.php?menu=home&lang=en.

Travelife. (n.d). *Management System*. Ανάκτηση από https://www.travelife.info/index_new.php?menu=managementreporting&lang=en.

U.S. Green Building Council [USGBC], L. C. (n.d). *USGBC*. Ανάκτηση από <https://www.usgbc.org/leed>.

Unesco. (n.d). *Medieval City of Rhodes*. Ανάκτηση από Unesco: <https://whc.unesco.org/en/list/493>.

United Nations Environment Programme [UNEP], 2. (2020). *United Nation Enviroment Programme*. Ανάκτηση από UNEP: <https://www.unep.org>.

(UNRIC), U. N. (n.d). *Στόχος 3γ : Καλή υγεία και ευημερία*. Ανάκτηση December 2024, από United Nations Information Centres (UNRIC): <https://unric.org/el/%cf%83%cf%84%ce%bf%cf%87%ce%bf%cf%83-3-%ce%ba%ce%b1%ce%bb%ce%b7-%cf%85%ce%b3%ce%b5%ce%b9%ce%b1-%ce%ba%ce%b1%ce%b9-%ce%b5%cf%85%ce%b7%ce%bc%ce%b5%cf%81%ce%b9%ce%b1/>.

UNRIC, U. N. (n.d). *Στόχος 10.3: Λιγότερες ανισότητες*. Ανάκτηση November 2024, από United Nations Regional Information Centre (UNRIC: <https://unric.org/el/στόχος-10-λιγότερες-ανισότητες/>.

UNRIC, U. N. (n.d). *Στόχος 12β: Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή*. Ανάκτηση November 2024, από United Nations Regional Information Centre (UNRIC): <https://unric.org/el/στόχος-12-υπεύθυνη-κατανάλωση-και-παραγωγή/>.

UNRIC, U. N. (n.d). *Στόχος 8.9: Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη*. Ανάκτηση November 2024, από United Nations Regional Information Centre (UNRIC): <https://unric.org/el/στόχος-8-αξιοπρεπής-εργασία-και-οικονομική-ανάπτυξη/>.

UNRIC, U. N. (n.d). *Στόχος 6.6: Καθαρό νερό και αποχέτευση*. Ανάκτηση November 2024, από United Nations Regional Information Centre (UNRIC): <https://unric.org/el/%cf%83%cf%84%ce%bf%cf%87%ce%bf%cf%83-6-%ce%ba%ce%b1%ce%b8%ce%b1%cf%81%ce%bf-%ce%bd%ce%b5%cf%81%ce%bf-%ce%ba%ce%b1%ce%b9-%ce%b1%cf%80%ce%bf%cf%87%ce%b5%cf%84%ce%b5%cf%85%cf%83%ce%b7/> .

UNRIC, U. N. (n.d). *United Nations Regional Information Centre (UNRIC)*. Ανάκτηση November 2024, από Στόχος 14.7: Ζωή στο νερό: <https://unric.org/el/στόχος-14-ζωή-στο-νερό//>.

UNWTO), U. N. (2005). *Making tourism more sustainable: A guide for policy makers*. Ανάκτηση από United Nations World Tourism Organization (UNWTO): <https://www.unwto.org>.

Wikipedia. (n.d). *Ρόδος*. Ανάκτηση από Wikipedia: <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A1%CF%8C%CE%B4%CE%BF%CF%82#%CE%99%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1>.

Wikipedia. (2024, August 1). *Eco-Management and Audit Scheme*. Ανάκτηση από Wikipedia The Free Encyclopedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Eco-Management_and_Audit_Scheme.

Wikipedia. (n.d). *EU Ecolabel*. Ανάκτηση από Wikipedia :https://en.wikipedia.org/wiki/EU_Ecolabel.

Wikipedia. (n.d). *Family of ISO*. Ανάκτηση από Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/ISO_14000_family.

Wikipedia. (n.d). *Green Key Logo*. Ανάκτηση από Wkipedia : https://en.wikipedia.org/wiki/Green_Key_International.

Βιβλιογραφία

- Π.Μπίθας, Κ. (2012). *Οικονομική του Περιβάλλοντος και των Φυσικών Πόρων* σελ.341.
- Butler, R. (1999). Sustainable tourism: A state-of-the-art review. *Tourism Geographies*. σσ. 7-25.
- Ceballos-Lascurain. (1996). *Tourism, Ecotourism and Protected Areas: The State of Nature-Based Tourism around the World and Guidelines for Its Development*. IUCN PublicationsCampridge,301.
<https://portals.iucn.org/docs/library/html/Tourism/cover.html>.
- Kouroupos, K. M. (n.d). *Rhodes: The Island of the Sun*.
- McCarthy, T. P. (2010). *Modern Greece: A History since 1821*. Wiley-Blackwell. Wiley-Blackwell.
- Our Common Future*. (1987). Ανάκτηση από
<https://sustainabledevelopment.un.org/documents/5987our-common-future.pdf>.
- Kazhdan, A. P. (1991). *The Byzantine World*. Harvard University Press.
- David W.Pearce, A. M. (1989). *Blueprint for a Green Economy*. Earthscan. Ανάκτηση από:
https://books.google.gr/books?id=jMTupDDeWZ8C&printsec=frontcover&source=gb_s_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.
- Dodds, R. &. (2019). *Overtourism: Issues, realities and solutions*. De Gruyter. Ανάκτηση από
https://books.google.gr/books?id=1XacDwAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=el&source=gb_s_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.
- E.Daly, R. C. (1992). Natural Capital and Sustainable Development. *Cnservation Biology*, σσ. 37-46.
- Erskine, A. A. (2000). *The Knights of St. John in the Mediterranean World*. Oxford University Press.
- Sharpley, R. &. (2015). *Tourism and development: Concepts and issues (2nd ed.)*. Channel View Publications. Ανάκτηση από
https://books.google.gr/books?id=XHIGBQAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=el&source=gb_s_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false.
- Turner, P. a. (1994). *Environmental economics: An elementary introduction*. Harvester Wheatsheaf. Ανάκτηση από:
<https://books.google.gr/books?id=twmdbqUjsfcC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false>.

Hall, C. &. (2009). *Understanding and managing tourism impacts : An integrated approach*. Routledge. Ανάκτηση από:

<https://books.google.gr/books?id=decpXv3720AC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false>.

Holden, A. (2008). *Environment and tourism (2nd ed.)*.

Ziegler, O. A. (1985). *Italy's Colonial Policy in the Dodecanese*. Cambridge University Press.

Παράρτημα : Το ερωτηματολόγιο της έρευνας

Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη. Πράσινες Πιστοποιήσεις στον ξενοδοχειακό τομέα της Ρόδου.

Στο πλαίσιο της διπλωματικής μου εργασίας μέσω του παρακάτω εξειδικευμένου ερωτηματολογίου για τις ξενοδοχειακές μονάδες επιδιώκεται η ανάλυση της υπάρχουσας εμπειρίας σε σχέση με τις πράσινες πιστοποιήσεις. Στόχος είναι η διερεύνηση της λειτουργικότητας των πράσινων πιστοποιήσεων στις ξενοδοχειακές μονάδες και ο εντοπισμός κενών και προτάσεων για την βελτίωση των υφιστάμενων συστημάτων πιστοποίησης. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων θα συμβάλλει στην βαθύτερη κατανόηση των βιώσιμων πρακτικών τους.

Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας!

Χρόνος συμπλήρωσης: **5-7 λεπτά.**

Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε ;

- ☐ 18-24
- ☐ 25-34
- ☐ 35-44
- ☐ 45-54
- ☐ 55+
- ☐ Other:

Σε ποια από την παρακάτω κατηγορίες ανήκει το ξενοδοχείο σας;

- ☐ Ξενοδοχείο κλασσικού τύπου
- ☐ Boutique Hotel
- ☐ Resort

- Hostel
- Motel
- Other:

Σε ποια κατηγορία αστερών ανήκει το ξενοδοχείο σας;

- Ξενοδοχείο 2 αστερών
- Ξενοδοχείο 3 αστερών
- Ξενοδοχείο 4 αστερών
- Ξενοδοχείο 5 αστερών

Ποιος είναι ο ρόλος σας στο ξενοδοχείο;

- Στέλεχος
- Διευθυντής
- Ιδιοκτήτης
- Other:

Έχετε λάβει κάποια πράσινη πιστοποίηση;

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ

Ποιες πράσινες πιστοποιήσεις έχετε λάβει;

- Green Key (Οικολογικό Σήμα Ποιότητας)
- ISO 14001 (Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης)

- Travelife (Σύστημα Πιστοποίησης Αειφορίας)
- EMAS (Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου)
- Ecolabel (Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα)
- Other:

Πόσο δύσκολη ήταν η διαδικασία απόκτησης της πρώτης πιστοποίησης ;

- Καθόλου δύσκολη
- Λίγο δύσκολη
- Αρκετά δύσκολη
- Πολύ δύσκολη

Ποια είναι η γνώμη σας για την σχέση κόστους-οφέλους των πιστοποιήσεων; (σε μια κλίμακα από το 1 έως το 5)

Αρνητική

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Θετική

Έχετε παρατηρήσει αύξηση στον αριθμό των πελατών που αναζητούν πράσινες επιλογές

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ
- ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΩ

Πόσο σημαντική είναι μια πράσινη πιστοποίηση για εσάς;

- Καθόλου σημαντική
- Λίγο σημαντική
- Αρκετά σημαντική
- Πολύ σημαντική

Ποια είναι τα κύρια οφέλη των πράσινων πιστοποιήσεων στο ξενοδοχείο σας;

- Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος
- Προστασία των φυσικών πόρων
- Ενίσχυση της εικόνας και της φήμης (προσέλκυση πελατών με περιβαλλοντική συνείδηση)
- Στήριξη του βιώσιμου μοντέλου ανάπτυξης της περιοχής
- Οικονομικά οφέλη από την μείωση των λογαριασμών

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα κύρια κριτήρια που πρέπει να πληροί ένα ξενοδοχείο για να αποκτήσει μια πράσινη πιστοποίηση ;

- Χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- Ελαχιστοποίηση παραγωγής αποβλήτων
- Ανακύκλωση (χαρτί, πλαστικό, γυαλί, κ.λπ.)
- Μείωση κατανάλωσης νερού (π.χ. εξοικονόμηση νερού στη πισίνα)
- Σωστή διαχείριση χημικών και επικίνδυνων υλικών
- Όλα τα παραπάνω

Θα προτείνατε κάποια αλλαγή στα κριτήρια των πράσινων πιστοποιήσεων ;

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ

Με ποιους άλλους τρόπους πιστεύετε ότι τα ξενοδοχεία θα μπορούσαν να βελτιώσουν τις περιβαλλοντικές τους πρακτικές ;

Με δεδομένη την αυξανόμενη σημασία της βιωσιμότητας στον τουρισμό, ποια άλλα μέτρα πιστεύετε θα μπορούσαν να υιοθετηθούν για να προωθηθεί η βιώσιμη ανάπτυξη στον τουριστικό τομέα;

- Ανακαίνιση των ξενοδοχείων με κριτήρια βιωσιμότητας
- Ευαισθητοποίηση του προσωπικού σε θέματα βιωσιμότητας
- Χρήση φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων καθαρισμού
- Επαναχρησιμοποίηση νερού για άρδευση κήπων
- Εγκατάσταση ενεργειακά αποδοτικών συστημάτων φωτισμού
- Other:

Πιστεύετε ότι η υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών θα συμβάλλουν στην αειφόρο ανάπτυξη της Ρόδου στο μέλλον;